ÆSOPI PHRYGIS FABULÆ,

Iunc demùm ex collatione optimorum Exemplarium ab infinitis penè mendis repurgatæ.

Iunà cum nonnullis variorum Authorum Fabulis adjectis.

Et Indice correctiori præfixo.

LONDINI:

Impensis Societatis Stationariorum,

MDCXCVIII.

BODLEIAN
P
25 NOV 1957
LIBRARY

ÆSOPI Vita breviſſimè ex Maximo Planude ſelecta.

RErum humanarum naturam perſecuti ſunt & alii, & poſteris tradiderunt: Æſopus verò videtur non abſque divino afflatu, cùm moralem diſciplinam attigiſſet, magno intervallo multos eorum ſuperâſſe. Genus quidem traxit ex Ammorio, oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, ſed fortunâ fuit ſervus: verùm ſervitus non potuit animum ejus liberum corrumpere. Fuit autem non ſolum ſervus ſed & deformoſiſſimus omnium ſuæ ætatis hominum: nam acuto fuit capite, preſſis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus eſt, ventroſus, valgus & incurvus, & quod erat omnium peſſimum, tardiloquentiâ, & voce obſcurâ ſimul & inarticulatâ, quæ omnia ſervitutem ei parâſſe videri poſſunt. Sed cum tali eſſet, tamque deformi corpore, animo tamen fuit naturâ ſolertiſſimo, & ad omne commentum feliciſſimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero ſuo immittitur; quo digreſſus alacriter operi incumbebat. Cumque ejus domino ficus agricola quidam donò dediſſet, ejus dominus ſervo cuidam Agathopo donum ferendas commiſit. Qui Agathopus conſilium iniit cum ſervo ut ipſas ficus illicitè devorarent, cauſaventúrque poſtea Æſopum furtò ablatas edìſſe, ut hero domum redeunte accuſaretur. Æſopum parantur flagra, procumbit ad heri pedes miſer; dilationem petit: quâ impetratâ aquam calidam affert, ejus partem ebibit, reliquam propinat conſervis. Æſopus præter aquam nihil evomit; ſervi una cum humore ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulones flagro miſerè conciduntur, laudato mirificè ingenio Æſopi. Cum ſacerdotes Dianæ convenìſſent Æſopum, rogaſſentque ut viam illis monſtraret quæ in urbem ducebat; is priùs frugali cœnu refocillatos in viam dux ipſe ducit. Ob quam hoſpitalitatem ſacerdotes precibus orant Dianam, ut ipſa gratiam referat homini tum benè de ipſis merito. Quo facto reverſus Æſopus, in ſomnium delapſus, viſus eſt videre Fortunam aſtare ſibi, ſilentem

ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam Quare mirificè lætatus, Æsopus expergiscitur, beneficiúmque in hospitalitatis observationem rejicit. Non enim amplius loquendo tardus erat, sed lingua soluta expeditè loquebatur. Quod cum Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Æsopo accusaretur, hominem prævenit, atque gravissimâ accusatione in odium domini induxit, adeò ut eidem Præfecto ab hero Æsopus traderetur. Cumque in potestate Zenæ foret Æsopus, convenit Zenam mercator quispiam, rogans, num jumentum aliquod velit divendere. Respondit Zenas, Jumentorum se potestatem non habere: verùm Æsopum monstrat, Si hunc velit, adesse quidem. Quem cùm vidisset mercator: Unde hæc tibi olla, inquit; anne truncus est vel homo? Ni vocem emitteret utrem inflatum arbitrarer; atque indignatus abiit. Æsopus ipsum sequens, Mane, inquit. Ille verò conversus, Abi, inquit, sordidissime canis. At Æsopus inquit, Eme me, mercator; non inutile tibi sum futurus mancipium: nam tibi domi sunt mali pueri, & in otio fluentes; his me præfice pædagogum, omnino eis ero pro larva. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit, Quanti vas hoc malum vendis? Ille, Tribus, ait, obolis. Mercator tres obolos exponens, Nihil emi, inquit, nihil exposui. Mercator ille, cùm Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tres remanserunt illi: Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Quos cùm ille nequiret divendere, Samum petiit, atque ibi expositis his tribus, Grammatico & Cantore egregiè ornatis, Æsopo verò in medio sordidissimo stante, venit Philosophus Xanthus; atque hos tres probe contuens, mercatoris commentum miratus est, cur nam inter duos bellissimos juvenes tam sordidum statuisset homuncionem? Xanthus igitur percontatur Cantorem Cujas esset? Respondit, Cappadox sum: Quid sciret? Respondit, Omnia: Quo dicto risit Æsopus Quæsivit & à Grammatico Xanthus cujas esset? Dixit se Lydium esse: Quid facere sciret rogante Xantho, Omnia, inquit Grammaticus; atque iterum risit Æsopus. Discedente Xantho rogant discipuli, ut Æsopum emat, nam reliquos nimis magno pretio æstimârat mercator. Veniens

ad Æsopum Xanthus, rogat, Unde sit? Nigrum se esse respondit. Ille verò, Non hoc volebam, ait, sed, Unde natus sis? Ait, Æsopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xanthus, sed, In quo loco natus sis? Æsopus respondit, Matrem non renunciâsse, sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus, Quid facere sciret percontatur: & ille, Nihil. Quomodo; dixit Xanthus? Quoniam hi duo se omnia professi sunt nôsse; mihi vero nihil reliquerunt. Laudatus est multis modis Æsopus à Scholasticis ob hoc responsum, quoniam nullus sit uspiam inter mortales, cui cognita exploratáque sunt omnia. Xanthus empturus Æsopum, dixit, Si emero te, anne es fugiturus? Cui Æsopus respondebat, Hoc si facere voluero, haud quaquam te uterer consultore. Quæ cum maximè placuissent Xantho, subintulit, Sed deformis es. Atque ille respondit, O Philosophe, non faciem, sed mentem oportet inspicere. Xanthus, soluto à Scholasticis pretio, Æsopum accipit. Inter deambulandum igitur, cùm sol esset ardentissimus, Xanthus meiebat, nihilominus iter peragens. Id animadvertens Æsopus dixit se confestim fugiturum. Xantho, Curnam id facere vellet exquirente? Quoniam, inquit si tu, cum herus sis, naturæ non potes morem gerere; quid servò mihi faciendum? nam si ad ministerium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem? Post hæc, accidit Xanthum die quodam amicos ad convivium invitasse, quibus rem gratam facturus, Æsopo mandat, ut lentem coquat. Commode paratâ & coctâ, Xanthus eam jubet afferri. Æsopus jussa exequitur. Xanthus lente acceptâ probaturus anne cocta foret satis, digitis eam attrivit: & multas adhuc superesse putans, jussit Æsopum afferre. Præter aquam is nihil adportavit. Xantho graviter indignante, quod lentes non apponeret mensæ, respondet, Se veluti jussisset, non lentes, sed lentem, coxisse. Referuntur sententiæ aliquot Æsopi elegantissimæ: hæ videlicet.

Deum ante omnia cole.	Mulieri nunquam credas secreta.
Regem honora.	Ne pudeat te semper discere meliora.
Bene agentibus ne invideas.	Fac quæ te non mœstificent.
Linguæ continens esto.	Bonum esse non te pœniteat.

Æſopus cum apud Samios ageret, libertate donatus eſt: miſſuſque Cræſo regi bellum cum Samiis agenti, is ſua cum prudentia, tum urbanitate, effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur. Samii multis honoribus redeuntem Æſopum exceperunt: qui diſcedens ex inſula orbem peragravit: cui maximam familiaritatem fuiſſe memorant cum Lycero rege, à quo ſtatua aurea Æſopi juſſa eſt erigi. Deinde, peragratâ Græciâ, Delphos pervenit, à quibus nulla affectus eſt honore, ſed ab ipſis poſt ſalutaria præcepta, rupe præceps devolutus, mortuus eſt: cujus mors gravi peſtilentia ulta, injuſtè occiſi Æſopi indicium Delphis exhibuit.

Index recens reformatus Fabularum omnium quæ in hoc Libro continentur, ordine Alphabetico.

A.

De abiete & Dumis *pag.* 37
Accipitre columbam insequente 58
Accipitribus inter se inimicis 91
Adolescentibus duobus 19
Adolescente & cato 20
Adolescente ex coitu infirmo, & lupo 88
Adolescente in funere matris canente 78
Adolescente & coquo 100, 119
Adolescente & hirundine 132
Ægroto & medico 27, 102 132
Ægyptio ad fidem hort. 171
Æthiope 150
Agno & lupo 20, 122
Agricola 151
Agricola & filiis 20, 118
Agricola & canibus 28, 98 147
Agricola & ciconia 24
Agricola mercaturam & militiam affectante 76
Agricola & poeta 83
Agricola filios suos docente 98
Agricola & pelargo 122
Alcedine 153
Alite & pullis 37
Amicis Duobus & urso 34, 99
Amicis duobus & ursa 76, 119
Amne suum fontem convitiis lacessente 75
Anguilla conquerente 62
Anfere 40
Anfere & grue 146
Anseribus 29
Anu & ancillis 28
Anu dæmon accusante 67
Ape & Jove 131
Apiario 152
Apologo ex Petro Crinito 49
Apologo Æsopi Phrygis 46
Apologo ex Mantuano 25
Apro & asino 3

Apro & ruſtico 39
Aquila 164
Aquila & cornicula 4
Aquila & corvo 25
Aquila & pica 69
Aquila filios cuniculi rapiente 85
Aquila & vulpe 106
Aquila & corvo 107
Aquila & homine 113
Aranea & hirundine 58
Aranea & podagra 51
Arboribus pulchris & deformi. 60
Ariete cum tauro pugnante 84
Arione & delphino 50
Artubus hum: & ventr. 57
Arundine & olea 100
Aſino 28, 33, 44
Aſino & equo 29, 134
Aſino & viatoribus 44
Aſino & vitulo 59
Aſino ſimia & talpa 62
Aſino & ſcurra 76
Aſino ægrotante & lupis viſitantibus 79
Aſino laborem ſinum non inveniente 79
Aſino qui hero ingrato ſerviebat 80
Aſino tubicine & lepore tabellario 90
Aſino & lupo 102, 135
Aſino & Jove 133
Aſino & leone 147
Aſino ſylveſtri 160
Aſinis 161
Aſino & vulpe 161, 162
Aſino & ranis 161
Aſino & corvo 162
Avaro 145
Avaro & invido 38
Aucupe & turdo 124
Aucupe & palumba 21
Aucupe & fringilla 70
Aucupe & vipera 101
Aucupe & merula 103
Avibus & quadrupedibus 14
Avibus ſcarabeos timentibus 69
Avibus plures reges eligere volentibus 77
Avibus & Noctua 48
Auriga & rota currûs ſtridente 86

B.

Bove & juvenco 41
Bubulco 164
Buccinatore 22
Butali 150

C.

Calamo, ſive canna, & oliva 120
Camelo 161
Calvo crines externos gerente pro nativis 105
Cancro & vulpe 155

Cancris matre & filio 32
Cane & umbra 2
Cane & asino 5
Cane venatico 9
Cane & lanio 19,102
Cane invido & bove 25
Cane mordaci 33
Cane & leone 42
Cane & hero 69
Cane oves domini occid. 84
Cane ad cœnam vocato 112
Cane & lupo 126
Cane carnes portante 127
Cane & Gallo 143
Canibus 155
Canibus urbanis villaticum insequentibus 67
Catilena tabernario placita 172
Caponibus pinguibus & macro 60
Carbonario & fullone 21,95
Carbonario & lotore 113
Carduele & puero 71
Castore virilia sibi amputante 101
Cassita & ejus pullis 46, 145
Cato & gallo 109
Cata in fœmin. mutata 115
Cera duritiem appetente 75
Cerva 146
Cerva & leone 146
Cerva & vite 147
Cervo 15
Cervo & ove 10
Cervo & bobus 17
Cervo & leone 121
Cicada & formica 41
Citharœdo 156
Cochleis 151
Cochlea petente à Jove, ut suam domum secum ferre posset 81
Columba 163
Coiumba & pica 59
Columbo & Cornice 163
Columbis & milvo 8
Coriario emente pellam ursi à venatore nondum capti 73
Cornice & ove 25
Cornice & urna 38
Cornice & corvo 157
Cornice & cane 157
Corvo & vulpecula 4
Corvo & lupis 50
Corvo & vulpe 125
Corvo & agroto 126
Corvo & serpente 157
Cuculo & accipitre 59
Cucurbita & pino 49
Culice cibum ab ape petente 50
Culice & leone 165
Cygno 150
Cygno in morte canente reprehenso à ciconia 61

D. Derisione

D.

DErisione hominis porcum occidere volentis 170
Divite 163
Divite & servo 66

E.

EPistolis Laurentii tribus 54,55,56
Equite calvo 34
Equo & leone 13
Equo & asino 13, 96
Equo & cervo 18
Equo inculto, sed veloci & cæteris eum irridentibus 87
Eremita ægrotante 66
Eremita & milite. 74

F.

FAbula ex Lamia Polit: 48
Fabula Mancini 176
Fabro & cane 123
Facetum de erudiend. asino dictum 172
Facetum minatii consilium 175
Fele in fœminam mutata 97
Filio senis & leone 104
Florentino qui equum emerat 171
Formica 27,159
Formica & columba 131
Formicis & cicada 142
Furibus 156
Fure & cane 8

G.

GAllina & vulpe 136
Gallina & hirundine 162
Gallina auripara 164
Gallo gallinaceo 1
Gallo & cato 24
Gallo & vulpe 166
Gallis & perdice 111
Gallis duabus inter se certantibus 130
Gliribus quercum eruere volentibus 68
Graculo 12

H.

HErinaceo viperam hospitem ejiciente 82
Hirundine & aliis aviculis 7
Hirundine & cornice 150
Hinnulo 145
Hœdo & lupo 10,28, 156
Homine, quem canis momorderat 99, 118
Homine & ligneo deo 112
Homine, qui in somniis aurum reperiebat 170

I.

Impossibilia promittente 143
Inimicis duobus 119
Jove 141,158,159
Jove & simia 30
Jove & corvo 122
Juvenes senis curvitatem irrident 64

L.

Læna & vulpe 129
Legato avaro tubicines decipiente 63
Leone sene 5,127
Leone rustici filiam amante 128
Leone & aliis 2,28
Leone & vulpecula 17
Leone & rana 27,127
Leone & Capra 29
Leone & tauro 31,128
Leone & capella 38
Leone & venatore 38
Leone & mure 75
Leone porcum sibi socium eligente 90
Leone, asino, & vulpe 128
Leone & homine 137
Leone & urso 144
Leone & Lupo 149
Leporibus 159
Leporibus & ranis 10,134
Lepore sese vulpi præferente 82
Lepore calliditatem & vulpe celeritatem à Jove petentibus 87
Lepore & testudine 138
Lignatore 133
Lupo suadente histrici ut tela deponeret 81
Lupo ovis pelle induto 83
Lupo pisce fluvii, maris regnum affectante 85
Lupo & agno 1,129
Lupo & grue 2,129
Lupo & sucula 9
Lupo & capite picto 11
Lupo & vulpe 14
Lupo & agnis 15
Lupo & cane 22
Lupo & ove 159
Lupo & vetula 165
Luscinia cantum accipitri pro vita pollicente 89

M.

Marito & uxore 155
Medico & mort. 124
Medico qui insanos curabat 173
Membris & ventre 16.50
Mercurio 158
Mercurio & statuario 154
Mercurio & Tiresia 154
Milite & duobus equis 70
Milite qui uxorem habuit litigiosam 168
Milvo ægroto 7
Minacii luscris responsione 175

Monedula 158
Monedula & columba 157
Mula 124
Muliere 149
Muliere virum morientem flente 61
Muliere amatoris discessum flente 62
Muliere, quæ pro viro se mori velle dicebat 77
Muliere ignem in domum mariti ferente 91
Muliere & gallina 99, 118, 135
Muliere & medico 117
Muliere & ancillis 151
Muliere venefica 151
Muliere maritum pediculosum vocante 167
Mulo & equo 72
Mure & rana 1
Mure urbano & rustico 3
Mure in cista nato 58
Mure amicitiam cum fele ineunte 80
Mure liberante milvum 81
Muribus & cato 121
Musca 132
Musca quæ quadrigis insidens, pulverem se excitâsse dicebat 62
Musca & formica 12
Muscis 154
Mustelæ fenicula & muribus 26

N.

NAutis sanctorum auxilium implorantibus 62
Nuce, asino, & Muliere, quibus singulis prosunt verbera 79
Nutrice & lupo 32

O.

OLitore & cane 147
Ollis duabus 34
Optione & agricolis 25
Ove pastori conviciante 86

P.

PArdo & vulpecula 42
Partu montium 9
Partu terræ 49
Pastore 198
Pastore artem nauticam exercente 104
Pastore & mari 139
Pastore & lupo 148
Patre & filiis 98
Patre filium ad virtutes frustra hortante 83
Pavone & pica 27
Pavone & grue 36
Pavone & luscinia 26
Pavone & monedula 144
Paupere monoculo 176
Philomela & accipitre 108
Pigritia adolescentis 165
Piscatore 144, 163

Piſcatoribus 44,114,115
Paſcatore & piſciculo 31, 37
Piſcatore & ſmaride 96
Piſcatore & ſmaride piſce 110
Piſcibus 42
Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus 63
Porco & equo 73
Prætore repetundarum damnato 91
Puero & fure 39
Puero & matre 104,139
Puero & fortuna 120
Puero oves paſcente 125
Puero & ſcorpione 137
Pulice 141
Pulice & homine 141
Punica & malo, arboribus 140

Q.

Quadrupedibus ſocietatem adverſ. aves, &c. 63
Quercu & arundine 30,36

R.

Ranis 143,152
Ranis & earum rege 7
Rana & bove 13
Rana & vulpe 33,135
Ranis regem petentibus 116
Rege & ſimilis 43
Ridenda de paucitate amicorum Dei reſponſio 173
Ruſtico & colubro 3
Ruſtico & angui 11
Ruſtico & equo 21
Ruſtico & fortuna 35
Ruſtico & juvenco 39
Ruſtico & Hercule 40
Ruſtico impetrante, ut triticum abſque ariſtis naſceretur 58
Ruſtico amn. tranſituro 59
Ruſtico & mure 65
Ruſtico per vocem hœdi ad juriſconſultum admiſſo 88

S.

Sacerdote & pyris 72
Sacerdote, qui caniculum ſepelivit 168
Sacerdote. Epiphania an vir eſſet, vel fœmin. ignor. 172
Salice & ſecuri 138
Sancti Antonii fratre, & laico & lupo 173
Satyro & viatore 39
Satyro & ruſtico 45
Scarabæo & aquila 45
Scurra & epiſcopo 71
Sene puellam in uxorem accipiente 64

Sene ob impotentiam carnis libidinem relinquente 82
Sene juvenem poma sibi surripientem, saxis dejiciente 89
Sene mortem differre volente 92
Sene mortem vocante 117
Sene qui asin. portavit 169
Serpente 163
Serpente & agricola 136
Serpente & cancro 148
Simia 141
Simia & vulpecula 16
Simia & ejus prole 35
Simia & duobus ejus natis 41
Simia & vulpe 121
Simia & Delphino 153
Singulari agresti & vulpe 145
Sole & aquilone 32
Sue & cane 70,148
Silva & rustico 16

T.

TAlpa & matre 142
Tauro & capra 35
De Tauro & mure 40
Tauris & leone 36
Testudine & aquila 32,146
Testudine & ranis 68
Tigride & vulpe 36
Trabe & bobus eam trahentibus 60
Trabe boum pigritiam increpante 71
Tubicine 100,123
Turdo amicitiam cum hirundine ineunte 65
Thynno & delphino 101, 124

V.

VAte 130
Viticinatore 102
Venatore & perdice 138
Verme & Vulpe 164
Vespis, perdicibus & agricola 140
Vespertilione, rubo & mergo 144
Vespertilione & mustela 160
Viatore 136
Viatore & pera inventa 103
Viatoribus 152,160
Vidua virum petente 67
Vidua & asino viridi 84
Vipera & lima 15
Viro Cardinali nuper creato gratulaturo 64
Viro & uxore, bigamis 74
Viro maligno & dæmone 77
Viro Zelotypo 78
Viro clysteres recusante 79
Viro amicos experiri volente 86
Viro aratrum portante 175
Viro avaro sacculum nummorum alloquente 92

Viro jactabundo. 95
Viro Appollin. tentante 95
Viro & Satyro 97
Viro agricola 113
Viro inope & infirmo 115
Viro & uxoribus 142
Vitula & bove 120
Vitula & cerva 131
Ulmo & silere 75
Upupa indignè honorata 72
Urio & apibus 69
Vulpecula & ciconia 11
Vulpecula & mustela 18
Vulpecula & pardale 43
Vulpe 87
Vulpe & lecne 23,94 101
Vulpe & aquila 23
Vulpe & feli 43
Vulpe & mulieribus gallinas edentibus 60
Vulpe carnem leporis canl laudante 87
Vulpe & capro 93
Vulpe & capite reperto 95
Vulpe & trago 108
Vulpe sine cauda 110
Vulpe & rubo 110
Vulpe & crocodilo 111
Vulpe & venatoribus 111
Vulpe & larva 112
Vulpe esuriente 114
Vulpe & pardo 115
Vulpe à rustico in palea abscondita 170
Vulture aliisque avibus 29
Uxore in flumine peremptа 168

INTER-

INTERPRETES.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus.
Anianus.
Aulus Gellius.
Eraſmus Roterodamus.
Gulielmus Gaudanus.
Gulielmus Harmanus.
Johannes Antonius Campanus.
Laurentius Abſtemius.
Laurentius Villa.
Nicholaus Gerbellius Phorcenſis.
Petrus Crinitus.
Plinius ſecundus Novocomenſis.
Rimicius.

ÆSOPI

ÆSOPI FABULÆ.

De *Gallo Gallinaceo.*

GAllus gallinaceus, dum vertit ſtercorarium, offendit gemmam; quid, inquiens, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo lætius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt uſui, nec magni æſtimo: imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. *Per* gemmam, *artem ſapientiámque intellige: per* gallum, *hominem ſtolidum & voluptuarium Nec ſtolidi artes liberales amant, cum uſum earum neſciunt; nec voluptuarius, quippe cui una placeat voluptas.*

De *Lupo & Agno.*

LUpus, ad caput fontis bibens, vidit agnum procul infrà bibentem; accurrit. agnum increpat, quod turbârit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare ut parcat innocenti; ſe, quando longe infrà biberit, potum lupi ne potuiſſe quidem turbare, nedum voluiſſe. Lupus contrà intonat, Nihil agis, ſacrilège: ſemper obes: pater, mater, omne tuum inviſum genus ſedulò mihi adverſatur. Tu mihi dabis uodie pœnas.

MOR *Vetus dictum eſt*, Ut canem cædas, facilè invenire baculum. *Potens, ſi libet nocere, facilè capit nocendi cauſam: Satis peccavit, qui reſiſtere non potuit.*

De *Mure & Rana.*

BEllum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus ſub herbis latitans, ex inſidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & inſultu valens, aperto Marte hoſtem laceſſit. Haſta utrique erat juncea. Quo certamine proculviſo, milvus adproperat: dúmque præ ſtudio pugnæ neuter ſibi cavet, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.

MOR. *Itidem evenire ſolet factioſis civibus, qui accenſi libidine dominandi, dum inter ſe certant fieri magiſtratus, opes, plerumque etiam & vitam in periculo ponunt.*

De Cane & Umbra.

CAnis tranans flumen, rictu vehebat carnem. Splendente ſole, ita ut fit, umbra carnis lucebat in aquis: quam ille viſam avidè captans, quod in faucibus erat, erdidit. Itaque tum rei, tum ſpei jacturâ perculſus, primùm ſtupuit; deinde animum recipiens, ſic elatravit, Miſer! deerat cupiditati tuæ modus. Satis ſupérque erat, ni deſipuiſſes; jam per tuam ſtultitiam minus nihilo tibi eſt.

MOR. *Monemur hac fabula modeſtiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati ſit modus, ne certa pro incertis amittamus. Aſtutè certè Terentianus ille ſannio,* Ego, *inquit,* ſpem pretio non emam.

De Leone & quibuſdam aliis.

CUm ove quibuſdámq; aliis peplgerat leo, venationem fore communem. Itur venatum; capitur cervus; partiuntur. Singulis ſingulas partes tollere, ut convenerat, incipientibus, leo irrugiit. Una, inquiens, pars mea eſt, quia ſum digniſſimus; altera itidem mea eſt, quia viribus præſtantiſſimus; porrò, quia in capiendo cervo plus ſudaverim, vendico tertiam; quartam denique partem ni conceſſeritis, actum eſt de amicitia. Socii, hoc audito, diſcedunt vacui & taciti, non auſi murire contra leonem.

MOR. *Rara ſemper fuit fides; apud hoc ſeculum rarior eſt; apud potentes & eſt & fuit ſemper rariſſima. Quocirca ſatius eſt, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, neceſſe habet ſæpe de ſuo jure concedere.* Cum æqua æquale tibi jus erit.

De Lupo & Grue.

LUpo voranti ovem forte oſſa hæsêre in gula; ambit; orat opem; opitulatur nemo. Omnes dictitant tuliſſe eum pretium voracitatis. Tandem blanditiis multis, pluribúſque promiſſis gruem inducit, ut, collo longiſſimo

gissimo in gulam inserto, os infixum eximeret; petenti autem præmium illusit: inepta, inquit, abi: non sat habes quod vivis? vitam debes mihi: si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

MOR. *Tritum est*, Perire quod facis ingrato.

De Rustico & Colubro.

RUsticus repertum in nive colubrum, frigore prope enectum, domum tulit; adjecit ad focum. Coluber ab igne vim virúsque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Acurrit rusticus; correptâ fuste verbis verberibúsque cum eo injuriam expostulat; num hanc referat gratiam? num vitam erepturus sit illi, qui vitam ipsi dederit?

MOR. *Fit interdum ut obsunt tibi, quibus tu profueris; male de te mereantur ii, de quibus tu bene sis meritus.*

De Asino & Asino.

DUm iners asinus irrideret aprum, ille indignans frendebat: Malum quidem, ignavissime, fueras meritus; sed etiamsi tu pœna fueras indignus, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Irride tutus; impunè tibi licet; tutus enim es ob inertiam.

MOR. *Demus operam, ut, cum indigna nobis audiamus, aut patiamur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerumque gaudent, si quispiam bonorum eis resistat; magni pendunt, haberi se dignos ultione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.*

De Mure urbano & Mure rustico.

LIbitum est urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus rusticus; invitat; apparatur; itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid reposuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis subinde laudat copiam. Remeans, ducit secum in urbem rusticum, ut, quæ verbis jactitârat,

re comprobaret. Ineunt convivium quod urbanus ſplendidè comparârat. Inter epulandum auditur in ſerâ murmur clavis. Trepidare illi & fugitare fugitando. Ruſticus, & inſuetus, & loci ignarus, ægre ſe tueri Diſcedente famulo, redit urbanus ad menſam, vocat ruſticum Ille vix tandem metu depoſito prorepit. Invitantem ad pocula urbanum percontatur, Num hoc periculum crebrum ſit? Reſpondet ille, quotidianum eſſe; contemni oportere. Tum ruſticus, Quotidianum? inquit: meherculè tuæ dapes plus felli quàm mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. *Divitiæ quidem præ ſe ferunt voluptatem, ſed ſi introſpicias, habent periculum & amaritudinem.* Eutrapelus *quidam fuit, qui, cum inimicis ſuis quam maximè nocere vellet, divites eos faciebat; dititans, ita ſe eos ulciſci, quippe accepturos cum divitiis ingentem ſarcinam curarum.*

De Aquila & Cornicula.

AQuila nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruere piſcem. Accedens cornicula dat conſilium; ſuadet ſubvolare, & è ſublimi cochleam in ſaxa præcipitare; ſic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut præſtoletur caſum. Precipitat aquila, frangitur teſta, ſubripitur piſcis à cornicula; dolet eluſa aquila.

MOR. *Noli quibuſvis habere fidem; & conſilium, quod ab aliis acceperis, fac inſpicias. Multi enim conſulti, non ſuis conſultoribus, ſed ſibi conſulunt.*

De Corvo & Vulpecula.

PRædam nactus ſtrepitat in ramis corvus. Videt vulpecula geſtientem: accurrit. Corvum, inquit, plurimâ ſalute impertit vulpes. Sæpenumerò audieram famam eſſe mendacem, jam reipſa experior. Nam ut hâc forte jam prætereo, ſuſpiciens te in arbore, advolo, culpans famam. Fama enim eſt, te nigriorem pice eſſe, & video candidiorem nive. Meo ſane judicio cygnos vincis, & *hederâ formoſior albâ es.* Quod ſi ut plumis, ita & voce

voce excellas, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hâc allentatiunculâ illectus corvus, ad canendum apparat. Apparanti verò è roſtro excidit caſeus: quo correpto vulpecula cachinnum tollit. Tum demum miſerum corvum pudet, pigétque, ſui & jacturâ rei miſto pudore dolet.

MOR. *Nonnulli ſic avidi laudis ſunt, ut cum ſuo probro & damno ament aſſentatorem: ejuſmodi homunciones prædæ ſunt paraſitis. Quod ſi vitaveris jactantiam, facilè aſſentatorum peſtiferum genus vitaveris.* Si tu voles eſſe Thraſo, nuſquam deerit tibi Gnatho. *Terent.*

De *Leone ſenectute confecto.*

LEo, qui in juventute complures ſua ferocitate fecerat inimicos, in ſenectute exſolvi pœnas. Reddunt talionem beſtiæ: dente aper, cornu petit taurus. Imprimis aſellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus ſtrenuè inſultat. Tum gemebundus leo, Hi, quibus olim nocui, jam viciſſim nocens & meritò: ſed hi, quibus aliquando profui, jam viciſſim non proſunt, imò etiam immeritò obſunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; ſtultior, qui falſis amicis confiſus fuerim.

MOR. *In ſecundis rebus non efferaris, non ſis ferox. Nam ſi vultum mutârit fortuna, ulciſcentur quos læſiſti. Et inter amicos fac habeas diſcrimen: Sunt enim quidam amici, non tui, ſed menſæ tuæ, ſed fortunæ tuæ, quæ quidem fortuna ſimul ac mutata fuerit, & illi mutabuntur: benè tecum actum erit, ſi non inimici fuerint. Merito queritur Ovidius,*

En! ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit veſtis aura ſecunda meis:
Ut fera nimboſo tumuerunt æquora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis.

De *Cane & Aſino.*

DUm blanditur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Aſellus id videns altiùs gemit: cœpit enim pigere ſortis: iniquè putat comparatum, canem gratum eſſe cunctis, paſciique de menſâ he-

rili, idque otio ludóque consequi; sese contrà portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odiosum. Si hæc fiant blanditiis, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviam, subsilit, pulsat ungulis. Exclamante hero, accurrêre servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste vapulat.

MOR. Non omnia possumus omnes, *ut ait Virgilius in Bucol.* Nec omnes omnia decent. Id quisque velit, id tentet quod possit. *Nam scimus id quod Græcè significantius dicitur ὄνου λύρας, id est,* Asinus lyrarum, *vel* lyræ. *Sic autem Boëtius,* Asinus ad lyram positus. *Repugnante naturâ irritus est labor.*

Tu nihil invitâ dices faciésve Minervâ, *teste Horatio.*

De Leone & Mure.

LEo, æstu cursúque defessus, sub umbrâ, fronde super viridi quiescebat. Murum autem grege tergum ejus percurrente, experrectus, unum è multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum se esse cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ità multò post, leo fortè dum per saltum currit, incidit in plagas; rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos invenit, inventos corrodit, leo è plagis evadit.

MOR. *Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, etsi potest, timebit vel vili homini nocere; qui autem non timet nocere alteri, valde desipit. Quid ita? Quia etsi jam potentia fretus, neminem metuit, forsan olim erit ut metuat. Constat enim evenisse claris magnisque regibus, ut vilium hominum vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.*

De

De *Milvo ægroto.*

LEcto decumbebat milvus, jam fermè moriens; Matrem orat precatum ire deos. Mater respondet, Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violâsset.

MOR. *Decet venerari superos; Illi enim pios juvant, impiis adversantur. In felicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus præsentes sunt vocati.*

De *Hirundine & Aviculis.*

CUm primum cœptum est seri linum, hirundo suadet aviculis impedire sementem, dictitans, sibi fieri insidias. Irrident illæ; stultam vatem hirundinem vocant. Surgente jam lino, & virescente, rursum monet evellere fata. Iterum irrident. Matureſcit linum, hortatur populari segetem. Cum ne tunc quidem consulentem audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam; init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

MOR. *Multi nec ipsi consulere sibi nôrunt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cum in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat superque consilii est; Hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse* Prometheum, *quàm* Epimetheum. *Fuere hi fratres. Nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem; quod declarat interpretatio nominum.*

De *Ranis, & earum Rege.*

GEns ranarum, cum esset libera. Juvi supplicabat dari sibi regem. Ridebat Jupiter vota ranarum. Illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quassat fluvium. Territæ silent ranæ; regem venerantur. Accedunt pedetentim propiùs; tandem abjecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt rursum Jovem; orant regem

dari qui ſtrenuus ſit. Dat Jupiter ciconiam: is perſtrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obviàm fit, vorat. De hujus igitur ſævitia ranæ fruſtra queſtæ ſunt. Jupiter non audit: nam & hodie adhuc queruntur. Veſperi enim cionià cubitum eunte, ex antris egreſſæ rauco ululatu murmurant, ſed ſurdo canunt. Vult enim Jupiter, ut quæ regem clementem ſint deprecatæ, jam ferant inclementem.

MOR. *Perindè atque ranis, evenire ſolet plebi: quæ ſi regem paulo manſuetiorem habet, ignavum & inertem eſſe cauſatur: optat aliquando contingere ſibi virum. Contra, ſi quando nacta eſt regem ſtrenuum, hujus ſævitiam damnat, prioris laudat clementiam: ſive quod ſemper præſentium nos pœnitet, ſive quod verum eſt verbum,* Nova veteribus eſſe potiora.

De *Columbis & Milvo.*

COlumbæ olim bellum geſſêre cum milvo, quem ut expugnarent, delegerunt regem ſibi accipitrem: Ille rex factus, hoſtem agit, non regem. Non ſegniùs ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbus incœpti, ſatius fuiſſe putantes, pati bella milvi, quam tyrannidem accipitris.

MOR. *Neminem ſuæ ſortis nimium pigeat.* Nihil eſt *(teſte Flacco)* ab omni parte beatum. *Equidem meam ſortem, modo tolerabilis ſit, mutare non optem. Multi, novâ forte quæſitâ, veterem rurſus optarunt. Ita plerique ingenio vario ſumus omnes, ut noſmet noſtri pœniteat.*

De *Fure & Cane.*

FUri aliquando panem (ut fileat) porrigenti, reſpondit canis, Inſidias tuas novi: panem das quò deſinam latrare; ſed ego tuum munus odi; quippe ſi ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

MOR. *Cave parvi commodi cauſa amittas magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benignè dicunt, ſed & benignè faciunt.*

De

De *Lupo & Suculâ.*

PArturiebat ſucula. Pollicetur lupus ſe cuſtodem fore fœtûs. Reſpondet puerpera. Lupi obſequio ſe non egere: ſi velit pius haberi, ſi cupiat gratum facere, longiùs abeat. Lupi enim officium conſtare non præſentiâ. ſed abſentiâ.

MOR. *Non ſunt cuncta credenda cunctis. Multi ſuam operam pollicentur, non tui amore, ſed ſui: ſuum quærentes commodum, non tuum.*

De *Partu montium.*

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumſiſtunt, monſtri quippiam non ſine pavore expectantes. Parturiunt tandem montes; exit mus, Tum omnes riſu emori.

MOR. *Hanc fabellam tangit Horatius.*

Parturiunt montes, naſcetur ridiculus mus.

Notat etiam jactantiam. Jactabundi enim cum magna profitentur & oſtentant, vix parva faciunt. Quapropter Thraſones iſti jure ſunt materia joci & ſcommatum. Vitat item hæc fabula inanes timores. Plerumque enim gravior periculo eſt periculi metus: imo ridiculum eſt quod metuimus.

De *Cane venatico qui ab hero contemnitur.*

CAnem venaticum, qui jam ſenuerat, inſtigat herus; fruſtra hortatur, tardi ſunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis reſpondet, debere ſibi jure ignoſci; jam ſenuiſſe, at juvenem fuiſſe ſtrenuum. Sed, ut video, inquit, nil placet ſine fructu; juvenem amâſti, ſenem odiſti. Amâſti prædabundum, odiſti tardum, edentulum. Sed ſi gratus eſſes, quem olim juvenem frugis causâ dilexiſti; ſenem fructuoſæ juventutis gratiâ diligeres.

MOR. *Rectè canis, nam teſte Naſone,*

Nil, niſi quod prodeſt, charum eſt; en! detrahe menti
Spem fructûs avidæ, nemo petendus erit.

Prætirii

Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commoda summa.

Turpe quidem dictu, sed si modo vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De *Leporibus & Ranis.*

SYlva insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientibus cum obsisteret palus, stetêre anxii, utrinque comprehensi periculis. Quódque majoris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior; Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est; Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

MOR. *Omni in re opus est animo. Jacet virtus sine confidentia, Confidentia enim dux & regina virtutis est.*

De *Hædo & Lupo.*

CApra cum esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini dum redeat ipsa. Lupus qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores; voce capriffat, jubens recludi. Hœdus dolum præsentiens, Non aperio, inquit; nam etsi vox capriffat, tamen equidem per rimulas lupum video.

MOR. *Obedire parenti filios, ipsis est utile; & juvenem seni decet auscultare.*

De *Cervo & ove.*

CErvus coram lupo ovem ream facit, modum tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat insçia, tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutioni dies; adest; monet cervus ovem. Illa it inficias. Quod enim promiserat, excusat, factum in metu, & præsentiâ lupi; Votum extortum non esse servandum.

MOR. *Sententia juris est*, Vim vi repellere licet. *Ex hâc fabula, nova quidem nascitur*, Fraudem fraudi rescellere licet.

De

De Ruſtico & Angui.

RUſticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, beſtiam petit ſecuri. Evadit ille non ſine vulnere. Poſtea Ruſticus deveniens ad paupertatem, ratus eſt id infortunii, propter anguis injuriam ſibi accidere. Igitur ſupplicat angui, ut redeat. Ille ait, Ignoſcere, ſed redire nolle; neque fore ſecurum cum ruſtico, cui tanta ſit domi ſecuris; livorem vulneris deſiiſſe, ſupereſſe tamen memoriam.

MOR. *Ei, qui ſem! fidem ſolvit, iterum habere fidem vix eſt tutum. Injuriam quidem condonare, id ſanè miſericordiæ eſt. Cavere autem ſibi, & decet & prudentia eſt.*

De Vulpecula & Ciconia.

VUlpecula vocavit ciconiam ad cœnam; Opſonium in menſam effundit; quod, cum liquidum eſſet, ciconiâ fruſtrà roſtra tentante, vulpecula lingit. Abit eluſa avis; pudétque pigétq; injuriæ. Poſt pluſculum dierum redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas ſitum erat plenum opſonii, quod quidem vas cùm eſſet arcti gutturis, vulpeculæ opſonium licuit videre, & eſurire, guſtare non licuit; Ciconia roſtro facile exhauſit.

MOR. *Riſus riſum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.*

De Lupo & Capite picto.

LUpus in Officina ſculptoris caput humanum repertum verſat; miratur, ſentiens, id quod erat, nihil habere ſenſûs: O pulchrum, inquit, caput! eſt in re artis multum, ſed ſenſûs nihil.

MOR. *Externa pulchritudo, ſi adſit interna, grata eſt. Sin aliquâ utrâ cavendum eſt, præſtat externâ, quam internâ carere. Illa enim ſine hac interdum incurrit odium, ut ſtolidus eo diſior, quo formoſior.*

De

De *Graculo.*

GRaculus ornavit se plumis pavonis. Deinde pavichellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pavonum genus. Illi tandem, intellectâ fraude, stolidam avum coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epistolarum libro narrat de corniculâ. Ait eam olim adornatam collectis quibus avibus exciderant, plumis: postea autem, cum unaquaque avium suam plumam decerpsisset, ridiculam fuisse.

Ne si fortè suas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula risum,
Furtivis nudata coloribus.

MOR. *Notat hæc fabula eos qui se gerunt æquo sublimiùs; qui cum his vivunt, qui & ditiores sunt & magis nobiles; quare sæpè inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probe Juvenalis monet* —— E cœlo descendit γνῶθι σεαυτὸν *hoc est*, Nosce teipsum.

De *Musca & Formica.*

MUsca altercabatur cum formicâ, se nobilem, illam ignobilem; se volitare, illam repere; se versari in tectis regum, illam in cavernis latere, segetem rodere, aquam bibere; se splendidè epulari jactabat: hæc tamen otio nanciscì. E regione, formica se ignobilem esse, sed suis natalibus contentam: muscam vagam esse, se stabilem: sapere formicæ grana & fluenta, quod muscæ pastilli & vina; atque hæc se non segni otio, at strenua opera nanciscì: porrò formicam latam esse & tutam, charam omnibus, exemplar denique laboris; muscam anxiam, cum periculo esse cunctis infestam, cunctis invisam, exemplar denique segnitiei, formicam hyemis memorem alimenta reponere; muscam in diem vivere, hyeme aut esurituram aut certè moriturum.

MOR. *Qui pergit quæ vult dicere, ea quæ non vult audiet. Musca si benè dixisset, bene audisset. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obscura cum securitate, quam cum periculo splendida.*

De

De *Rana & Bove.*

RAna cupiea æquandi bovem, se distendebat. Filius hortabatur matrem cœpto desistere : nihil enim esse ranam ad bovem. Illa secundùm intumuit. Clamitat natus; Crepes licet mater, bovem nunquam vinces. Tertiùm autem cùm intumuisset, crepuit.

MOR. Cuique sua dos est. *Hic formâ, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis : unumquemque suo decet esse contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisque semet consulat : nec invideat superiori, quod miserum est; nec, quod stultitiæ est, certare optet.*

De *Equo & Leone.*

VEnit ad equum comedendum leo; Carens autem præ senectâ viribus, meditari cœpit artem; medicum se profitetur; verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se super in loco spinoso pupugisse pedem; orat ut inspiciens sentem medicus educat. Paret leo. At equus, quantâ potuit vi, calcem leoni impingit, & se continuò conjicit in pedes. Leo vix tandem ad se rediens, (ictu enim propè exanimatus fuerat) *Pretium*, inquit, *ob stultitiam fero*; & is jure effugit; dolum enim dolo ultus est.

MOR. *Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert; sed qui, cum hostis sit, benevolentiam simulat, is demum timendus est, & odio dignissimus.*

De *Equo & Asino.*

EQuus, phaleris selláque exornatus, cùm ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus sellus forte obstabat. Equus irâ fremebundus, & *fræna trox spumantia mandens :* Quid, inquit, tarde, ignave, obsistis equo? Cede, inquam, aut proculcabo te pedibus. Asellus contrà rudere non ausus, cedit tacitus. Carens autem provolanti & cursum intendenti crepat lidus eo . . . inguen.

inguen. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamenti spoliatur; deinde carrario venditur. Postea cum caro venientem videt asellus, & affatur, Heus bone vir quid isthuc ornati est? ubi aurata sella, burrata cingula ubi nitidum frænum? Sic, amice, necesse fuit evenire superbienti.

MOR. *Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ; Sed quia prosperitate insolescunt, adversitatem incurrunt. Eos, qui videntur felices, monueris esse cautos; etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunii esse, fuisse felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, contemnentur ab iis, quos ipsi contempsêre; & illudent eis ii, quos ipsi risêre.*

De Avibus & Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrinque spes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Vespertilio autem, relictis sociis, deficit ad hostes; vincunt aves duce & auspice aquilâ. Transfugam verò vespertilionem damnant, uti ne ad aves unquam illi sit reditio, uti ne luci unquam sit volatus. Hæc causa vespertilioni, ut non nisi noctu volet.

MOR. *Qui cum sociis adversitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.*

De Lupo & Vulpe.

LUpus, cum prædæ satis esset, in otio degebat. Accedit vulpecula; Scisitatur otii causam. Sensit lupus insidias fieri suis epulis; simulat morbum esse causam; orat vulpeculam deprecatum ire deos; Illa, dolens dolum non succedere, adit pastorem, monet patere latebras lupi; hostem enim securum posse inopinum opprimi. Adoritur pastor lupum, mactat. Illa potit antro & præda: Sed fuit illi breve sceleris sui gaudium; nam, non ita multò post, idem pastor & ipsi capit.

MOR. *Fœda res invidia est, & ipsi interdum auctori quoque perniciosa:* Flaccus Epistolarum lib. 1.

Invidus alterius rebus marcescit opimis.

Invi

Invidia Siculi non invênere tyranni
Majus tormentum.

De Cervo.

CErvus in perſpicuo fonte ſe conſpicatus, probat procera fronti & ramoſa cornua, ſed tibiarum exilitatem damnat. Forte, dum contemplatur, dum judicat, intervenit venator; fugit cervus *ocior pilis, & agente nimbos ocior Euro.* Inſectantur fugientem canes. Sed cum intraſſet condenſam Sylvam, implicata ſunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecêre ut præda eſſet canibus.

MOR. *Fugienda petimus; petenda fugimus. Placent quæ officiunt; quæ conferunt, diſplicent. Beatitudinem cupimus priuſquam ubi ſit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celſitudinem quærimus; in his beatitudinem ſitam opinamur, in quibus tamen multum laboris eſt & doloris. Pulchrè id ſignificat Lyricus ille noſter.*

Sæpius ventis agitator ingens
Pinus, & celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriúntque ſummos
Fulmina montes.

De Vipera & Lima.

IN fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subrifit lima, Quid, inquiens, inepta? quid agis? tu tibi ante contriveris dentes, quam me atteras, quæ duritiem æris præmordere ſoleo.

MOR. *Etiam atque etiam vide quicum tibi res ſit. Si in fortiorem dentes acuas, non illi, ſed tibi nocueris.*

De Lupis & Agnis.

LUpis & agnis, quibus naturâ eſt diſcordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obſidibus. Lupi ſuos catulos, oves canum cohortem dedêre. Quietis ovibus ac paſcentibus, lupuli matrum deſiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœduſque ſolutum clamitant, oveſque earum præſidio deſtitutas laniant.

MOR.

MOR. *Inſcitia eſt, ſi in fœdere tua præſidia hoſti tradas Nam qui hoſtis fuerat, hoſtis forſan nondum eſſe deſiit: fortaſſe & cauſam ceperit, cur te nudatum præſidio adoriatur.*

De *Sylva & Ruſtico.*

QUo tempore etiam arboribus ſuus ſermo erat, venit ruſticus in Sylvam; rogat ut ad ſecurim ſuam tollere liceat capulum. Annuit ſylva. Ruſticus aptatâ ſecuri, cœpit arbores ſuccidere. Tum, & quidem ſerò pœnituit ſylvam ſuæ facilitatis: doluit ſeipſam eſſe cauſam ſui exitii.

MOR. *De quo benè merearis vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abuſi ſunt perniciem.*

De *Membris & Ventre.*

PEs & manus ventrem olim incuſarunt, quòd ab otioſo eo lucra ipſorum vorarentur. Jubent aut laboret, aut ali nè petat. Supplicat ille ſemel atque iterum: Negant tamen manus alimentum. Exhauſto inediâ ventre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officioſa eſſe: verùm id ſerò. Nam venter, deſuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus, dum ventri invident, cum ventre pereunte pereunt.

MOR. *Perinde atque in membrorum ſocietate eſt, ita ſe habet ſocietas humana.* Membrum eget membro; amicus eget amico. *Quare mutuis officiis, mutuis operibus utendum eſt: neque divitiæ, neque dignitatum apices hominem ſatis tuentur. Unicum & ſumminum præſidium, comparium amicitia eſt.*

De *Simia & Vulpecula.*

SImia Vulpeculam orat, ut partem caudæ ſibi donet ad tegenda nates, illi enim eſſe oneri quod ſibi foret uſui & honori. Reſpondet illa, nihil nimis eſſe: & ſe malle humum cauda ſuâ verri, quam ſimiæ nates tegi.

MOR. *Sunt qui egent; ſunt quibus ſupereſt: nulli tamen divitum id moris eſt, ut re ſuperflua beet egenos.*

De

De Cervo & Bobus.

CErvus, venatorem fugiens, conjecit se in stabulum; boves orat ut in præsepi latitare liceat. Boves turum esse negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modò ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt, exit. Gestire cervus & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & ævo & consilio gravis, Facile, inquit, erat hunc (qui talpa est) fallere: sed ut herum (qui argus est) lateas, *Hic Labor, hoc opus est.* Mox deinde introgreditur herus; qui, ut servi negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cervi deprehendit sub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

MOR. *In adversis rebus & periculis, latebræ difficiles sunt inventu: aut quia miseros, ut cæpit, fortuna exagitat; aut quia ipsi, metu impediti, & consilii semet imprudentia produnt.*

De Leone & Vulpecula.

LEo ægrotabat, visebant animalia, unâ officium differente vulpeculâ. Ad hanc legatum mittit leo cum epistolâ, quæ venire admoneat; gratissimam rem ægroto fore ejus unius præsentiam; ne quicquam periculi fore cur vulpecula metuat; leonem enim primum quidem amicissimum esse vulpeculæ, ideóq; percupere ejus colloquium. Deinde ægrotum esse, & decumbere, ut etiamsi (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, Optare se ut leo convalescat: idque oraturam superos; cæterum minimè visuram; terreri enim se vestigiis. Quæ quidem vestigia cum omnia sint antro leonis adversa, & nulla aversa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum. *Horat.*

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni.
Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.

MOR. *Cave fidem habeas verbis. Ni caveris, sæpe tibi labuntur verba. Capienda est conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa sunt judicanda.*

De *Vulpecula & Muſtela.*

VUlpecula, longa inediâ tenuis, fortè per anguſtiorem rimam, ad cumeram frumenti repſit, in qua cum probe paſta fuit, deinde rurſus tentantem egredi, diſtentus impedit venter. Muſtela luctantem procul contemplata, tandem monet, Si exire cupiat, ad cavum macra redeat, quò macra intraverat.

MOR. *Videas complures in mediocritate lætos eſſe atque alacres, vacuos curis, expertes animi moleſtiis. Sin bi divites facti fuerint, videbis eos mœſtos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi moleſtiis obrutos. Hanc fabellam ſic Horatius canit, lib. Epiſt. 7.*

Fortè per anguſtam tenuis vulpecula rimam
Repſerat in cumeram frumenti; paſtáque rurſus
Ire foras pleno tendebat corpore, fruſtra.
Cui muſtela procul, Si vis, ait, effugere iſtinc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra ſubiſti.

De Equo & Cervo.

EQuus gerebat bellum cum cervo. Pulſus tandem paſcuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine; deſcendit in campum: victus antea jam fit victor. Sed tamen hoſte victo, & ſub jugum miſſo, ipſe victor ceſſe eſt ſerviat homini. Equitem fert dorſo, frænum o

MOR. *Dimicant multi contra paupertatem: quâ fortunam & induſtriam victâ, ſæpe victoris interit libertas: Domini quippe & victores paupertatis ſervire impiunt divitiis; anguntur avaritiæ flagris, parſimoniæ c tentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec (juſto dem avaritiæ ſupplicio) partis rebus audent uti.* De ha *Horatius lib. 1. Epiſtolarum, Epiſt. 10.*

Cervus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, frænumque recepit.
Sed, poſtquam victor violens diſceſſit ab hoſte,
Non equitem dorſo, non frænum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet æternum, quia parvo neſciat uti.

ÆSO

ÆSOPI FABULÆ,

ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De *duobus Adoleſcentibus.*

ADoleſcentes duo opſonium apud coquum ſeſe empturos ſimulant. Coquo alias res agente, carnem alter è caniſtro furripit: Dat ſocio ut ſub veſte occultet. Coquus ſubreptam ſibi carnis partem ut vidit, furti utrumq; cœpit inſimulare. Qui abſtulerat, per Jovem nihil habere; is verò qui habuit, nil ſe abſtuliſſe identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, ſur nunc latet; ſed is inſpexit, is ſcit per quem jurâſtis.

MOR. *Si quid peccavimus, id ſtatim non ſciunt homines; at Deus omnia videt, qui ſedet ſuper cœlos & intuetur abyſſos. Quod ſi cogitent homines, ſuppreſſius prudentiùſque peccabitur.*

De *Cane & Lanio.*

CAnis in macello, cùm lanio carnem abſtuliſſet, in pedes ſeſe continuo, quantum potuit, conjecit. Lanius, jactura rei perculſus, primum tacuit: Deinde animum recipiens, ſic procul acclamavit; O furaciſſime, curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: poſthac autem cautiùs obſervaberis.

MOR. *Hæc fabula ſignificat, pleroſque omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.*

De *Cane & Ove.*

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, accerſuntur, rem affirmant. Damnatur ovis: damnatam canis rapit ac deglubit.

MOR. *Falſis teſtimoniis opprimi quamplurimos tum nemo neſcit, tum hæc quam optimè docet fabellula.*

De *Agno & Lupo.*

AGno comitanti caprum lupus fit obviam : rogitat cu relicta matre olidum potiùs ſequatur hircum, ſuadet ut ad diſtenta lacte matris ubera redeat; ſperans ita fo re, abductum ut laniet. Ille vero, Mater me, ô lupe, inqui huic commiſit : huic ſumma cura ſervandi data eſt; pa renti potius quàm tibi obſequendum, qui me ſeduce iſtis dictis poſtulas, ſubductum mox diſcerpere.

MOR. *Noli omnibus fidem habere. Multi enim, du aliis videntur velle prodeſſe, ſibi interim conſulunt.*

De *Adoleſcente & Cato.*

CUm adoleſcens quidam in deliciis amoribúſque ſurpaſſet catum, Venerem precibus fatigavit, ut c tum in fœminam transfiguraret. Commiſereſcit, & aud orantem Venus: fit metamorphoſis, quæ adoleſcen miſerè amanti perplacuit; nempe tota ſucci plenul tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubicu lum, ridetur, luditur. Nec verò ita multo poſt, perc piens experiri Dea, nunquid catus cum corpore muta ſet & mores, per impluvium immittit muſculum. I riſu prorſus atque ludo res digna accidit. Conſpecta illicò beſtiolam inſequitur muliercula. Venus indignat fœminæ vultus in catum mutavit.

Cum pedibúſque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus; & cauda eſt mutatis addita membris.

MOR. Cœlum, non animum mutant, qui trans ma currunt. *Nimiſque difficile eſt aſſueta relinquere.*

Horat. Naturam expellas furcâ licet, uſque recurret.

De *Agricola & Filiis.*

COmplures habebat agricola adoleſcentulos, iique in ter ſe diſcordes fuere : quos pater elaborans tu here ad mutuum amorem, appoſito faſciculo jubet ſingu los brevi circundatum funiculo effringere. Imbecil nequicquam conatur ætatula. Solvit pater, redditq; ſingulis virgulam : quam, cum pro ſuis quiſque viricu facile frangeret; O, inquit, filioli, ſic concordes vo vincere poterit nemo : Sed ſi mutuis volueritis ſævir vulne

vulneribus, atque inteſtinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hoſtibus.

MOR. *Docet hic Apologus*, Concordiâ parvas res creſcere, diſcordiâ magnas dilabi.

De *Ruſtico & Equo.*

RUſticus equum vacuum, aſinúmque ſarcinulis egregiè onuſtum producit ad viam. Defeſſus aſellus, equum, ſibi onera ut adjuvet, orat, ſi ſalvum velit. Negat facturum equus. Aſellus tandem ſarcinæ pondere gravatus procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoque aſelli corium, in equi dorſum reclinat. Quibus cum ille deprimeretur, Me miſerum! inquit, merito meo ſic nunc excrucior, qui dudum laboranti aſino opitulari nolui.

MOR. *Monemur hac fabula, ut oppreſſis ſubveniamus amicis.* Ortûs noſtri (*inquit Plato*) partem ſibi patria vendicat, partem amici.

De *Carbonario & Fullone.*

FUllonem invitabat carbonarius, ut ſecum in unis ædibus habitaret. Fullo, non eſt, inquit, mi homo, iſtud mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, nè quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo eſt.

MOR. *Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur ſceleratorum hominum conſortium, velut peſtem quandam, devitare.* Trahunt (*inquit Campanus*) hominem ſodalitia; commercia etiam in mores penetrant; & perinde quiſque evadit, ut ii quibuſcum verſatur.

De *Aucupe & Palumbo.*

IT venatum auceps: videt nidulantem procul in altiſſima arbore palumbum: adproperat: denique inſidias molitur: premit forte calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviſo exanimatus malo, Me miſerum! inquit, dum alteri inſidior, ipſe diſpereo.

MOR. *Significat hæc fabula, nonnunquam eos ſuis artibus circumveniri, qui res novas moliantur.*

De Buccinatore.

BUccinator quidam ab hostibus capitur; adducit Trepidare ille; supplicare ut parcant innoxi se, quando nihil armorum unquam præter unam buc nam gestaverit, hominem nè potuisse quidem occide nedum voluisse. Illi contra murmure tum sævo, t verberibus intonant; Nihil agis, scelus; maximè noc atque nunc hic trucidabere; quod, cùm ipse (ut fa ris) sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo alior excitas evibrásque amicos.

MOR. *Gravissimè peccant nonnulli, qui ad mala alio satis pronis principibus, ut iniquè agant, consulunt, atque jusmodi quædam ad illorum aures occinunt: Quid etiam bitas? An te principem esse oblitus es? Annon tibi quod beat, licet? Tu legibus major: in te Legirupæ nomen re haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tui ni possident, quod tuum non sit. Tu potes & servare & perd Tibi fas est, opibus dignitatéque augere quem visum sit. est ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel comm dant: tibi nihil non honestissimum futurum.*

De Lupo & Cane.

LUpus cani ante lucem in sylva fortè fortuna fit viam: salutat: adventum gratulatur: deniq; ro quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc effi herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pas herili nitidissima, nunquam sub dio dormito, tum u versæ familiæ non dici potest quàm sim gratus. Næ inquit lupus, multo es felicissimus, ô canis, cui tam b nignus & comis contigit herus, quocum ô utinam co morari & mihi liceat! nullum me animantium esset us fortunatius. Canis, novi statûs cupidissimum vid lupum, effecturum se pollicetur, ut hæreat in parte qua apud herum, modo de pristina ferocia aliquid mittere, & servitutem servire velit. Stat sententia; Lu libitum est deambulare ad villam; sermones edunt itinere prorsus jucundissimos. Postea, verò cum illu contritum canis collum videns lupus, Quid sibi v

ingu

inquit, ô canis, tua istháec prorsus depilata cervix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmorderéque nonnunquam; Id ægre ferens herus, crebris me fundebat verberibus; prohibens etiam ne quem præter furem lupúmque adorirer; ego sic vapulando victus sum, & mitior factus; hocque genialis sævitiæ servavi signum; Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tantum non emo. Vale igitur, ô canis, cum tuâ isthác servitute; mihi mea potior est libertas.

MOR. *Optabilius est humili casa dominum esse & panem atrum vorare, quàm in amplissima regia opiparis mensis frui, & obnoxium trepidúmque degere; nam, libertas sublimi exulat aula; ubi accipienda venit & mussitanda injuria est.*

De *Agricola & Canibus.*

AGricola, cum ruri pluscúlos hyemâsset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare; interficit oves, mox & capellas; postremò boves quoque mactat, ut habeat quo inediâ penè exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fugâ quærere constituunt; sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo utebatur operâ, pepercit herus.

MOR. *In quam domum mercedis gratiâ te tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eo dementiæ prolabuntur, ut vel servos infortunio, malo, & damno libenter mactent.*

De *Vulpe & Leone.*

VUlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atque iterum id fortè animal contemplata, trepidare & fugitare. Cùm jam tertio obtulisset sese obviam leo, tantum abfuit ut metuerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adierit saluteritque.

MOR. *Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos quos antea aspicere vix ausi fuimus.*

De *Vulpe & Aquila.*

VUlpeculæ proles foràs excurrebat; ab aquilâ comprehensa, matris fidem implorat. Accurris illa, ut

captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila na prædam, ad pullos subvolat. Vulpes, correptâ face, qu illius mœnitiones incendio absumptura esset, insequit Cum jam arborem conscendisset, Et ipsa nunc te, i quit, tuósque, si potes, tuere. Trepidans aquila ince dium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvíque liberi tuum, quicquid habeo, reddidero.

MOR. *Per* aquilam, *potentis atque audacis animi h mines intellige*: *per* vulpem, *pauperculos, quos calumn premere, contumeliisque afficere divitibus æque studium e Verum, quando est sua & formicis ira, impotentes ii accepta interdum probè ulciscuntur injuriam.*

De *Agricola & Ciconia.*

GRuibus anseribusq; sata depascentibus, laqueum pr tendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anser capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem se d mitans, & nec gruem nec anserem esse, sed avium omn um optimam, quippe quæ parenti sedulò semper inse vire, eundémq; senio confectum alere consueverit. A gricola, Horum, inquit, nil me fugit: verùm cum noce tibus postquam te cepimus, cum eis quoque morieris.

MOR. *Qui flagitium committit, & is qui impuris adjungit socium, pari pœna plectuntur.*

De *Gallo & Cato.*

VEnit ad gallum comedendum catus: non satis a tem habens ad nocendum causæ, gallum crimin ri occipit, obstreperam esse avem dictitans, utpote qu voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefa cit. Ille se innocentem ait, cum sic excitet ad ope mortales. Catus interea intonat, Nihil agis, scele cum matre rem habes, nec à sorore abstines. Id gall quoque cùm expurgare niteretur; Nec hoc, inqu perseverantiùs sæviens catus, quicquam faciet; tu mi hodie discerperis.

MOR. *Vetus dictum esse ait Guliel. Gandanus*, Ut c nem cædas, facile invenire baculum. *Malus, si libitu fuerit, quo jure, quáque injuria, te præcipitem dabit.*

De *Opilione & Agriculis.*

PUer editiore pratulo oves paſcebat, atque per jocum térque quatérque lupum adeſſe clamitans, agricolas undiq; exciebat. Illi ſæpiùs illuſi ſeriò auxilium imploranti dum non ſubveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. *Si mentiri conſueverit quiſpiam, huic, ſi quando verum narare occeperit, haud facile habebitur fides. Superiori Apologo finitimus eſt ille apud Horat. lib. 2. Epiſt. 17. de Plano ſcurra jocus.*

Nec ſemel irriſus, triviis attollere curat
Fracto crure Planum, licet illi plurima manet
Lacryma; per ſanctum juratus dicat Oſirim,
Credite, non ludo, crudeles, tollite claudum;
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De *Aquila & Corvo.*

RUpe è ditiſſimâ in agni tergum devolat aquila: videns id corvus, imitari, velut ſimia, geſtit aquilam: in arietis vellus ſe dimittit, dimiſſus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehenſus projicitur puetis.

MOR. *Non aliorum, ſed ſua ſe quiſque virtute æſtimet.* Tuo te pede metire, *inquit Horatius.* Id velis, id tentes quod poſſis.

De *Cane invido & Bove.*

PRæſepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille ſeſe ſurrigens, prohibere. Bos, Dii te cum tua iſthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno veſceris, nec me veſci ſinis.

Mor. *Eo ſunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipſis mentis inopia aſſequi neqeant.*

De *Cornice & Ove.*

STrepitat in oviculæ dorſo cornicula. Ovis, Cani, inquit, ſi ſic obſtrepere:, ferres infortunium. At cornix, Scio, inquit, quibus inſultem, placidis moleſta, ſævis amica.

Mor. *Impotenti & ſincero perpetuò eſt cum malis parata certatio. Illiditur ſolo incentiſſimus quiſque: nocentis, verò, ac præferocis hominis auribus obſtrepit nemo.*

De

De *Pavone & Luſcinia.*

PAvo, apud ſummi Jovis ſororem & conjugem Junonem queritur, luſciniam ſuave cantillare; ſe ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno, Deos ſua à diis cuique; luſcinia cantu, tu plumis longè ſuperas; unumquemque ſua ſorte decet eſſe contentum.

MOR. *Quæ dii largiuntur, grato ſumamus animo, neque majora quæramus.* Superi temere agunt nihil.

De *Muſtela ſenicula & Muribus.*

MUſtela, præ ſenio viribus carens, mures jam, ita ut ſolet, inſequi non valebat; meditari cœpit dolum; in farinulæ colliculum ſe illatebrat, ſic ſperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam eſitare dum cupiunt, ad unum omnes à muſtelâ vorantur.

MOR. *Ubi viribus quiſpiam deſtitutus fuerit, ingenio opus eſt. Lyſander Lacædemoniis ſubinde dicere ſolebat. Quo non perveniret leonina pellis, vulpinam aſſumendam eſſe. Quod ſic lucidiùs dixeris.* Ubi virtus non ſatis poteſt, adhibenda eſt aſtutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

RUſticus quidem ex malo, quam in proximo habebat agello, ſapidiſſima quotannis legebat poma; hero lecta donavit urbano; qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad ſeſe tranſulit. Ea veterrima repente exaruit; atque ibi poma pariter & malus periere. Quod cum patriſamilias nunciaretur; Heu! difficile eſt, inquit, annoſam tranſplantare arborem; ſatis ſuperque fuerat (ſi frænos meæ noviſſem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam ſic Mantuanus cecinet,

Ruſticus ex malo dulciſſima poma legebat.
Unde dare urbano dona ſolebat hero.
Aſt herus, illectus frugum dulcedine, malum
Tranſtulit in laribus proxima rura ſuis.
At quia malus erat ſenior, tranſlata repente
Aruit, & proles cum genitrice perit.
Heu! male transfertur, ſenio cum induruit arbor,
Inquit herus, fuerat carpere poma ſatis. MOR.

MOR. Qui nimium ſapiunt, arq; inconceſſa ſequuntur,
Deſipiunt; cohibet qui ſua vota, ſapit.

BARLANDI FABULÆ.

De Leone & Rana.

AUdire vocem viſus leo, proſiluit; ſubſtitit non ſine trepidatione, magni quippiam expectans. Egreditur tandem aquis rana. Leo, depoſito metu adproperans, beſtiolam proculcat pedibus.

MOR. *Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à Guilielmo Gaudano verſa fabula de partu montium.*

De Formica.

SItiens, venit ad fontem ut biberet formica, incidit fortè in puteum, opitulatur eminus, ex arbore dejecto ramo, columba; ramum conſcendens, formica ſervatur. Adeſt, columbam ut capiat, auceps; non ſinit formica; aucupis pedem arripit mordicus; avolat columba.

MOR. *Docet hæc fabula præclarè, meritis referendam eſſe gratiam.*

De Pavone & Pica.

GEns avium, cum libere vagaretur, optabat ſibi dari regem. Pavo ſe imprimis dignum qui eligeretur; putabat, quia eſſet formoſiſſimus. Hoc in regem acceptor; Pica, O rex, inquit, ſi, te imperante, aquila nos perſtrenue, ut ſolet, inſequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto ſervabis?

MOR. *In principe non tam forma, quam corporis fortitudo ſpectanda. Opus eſt prudentiâ.*

De Ægroto & Medico.

MEdicus curabat ægrotum; ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantia periit.

MOR. *Bibacitatem & libidinem, niſi quis maturè reliquerit, aut nunquam perveniet ad ſenectutem, aut per brevem eſt habiturus ſenectutem.*

De

De Leone & aliis.

LEo, asinus, vulpes eunt venatum; capitur ampla venatio: capta partiri jussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugiit leo: asinum rapit ac laniat. Postea, vulpeculæ id dat negotii: quæ astutior, cum leoni longè optima proposita parte, sibi vix minimam particulam reservasset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa, Hujus me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinum ostendens.

MOR. Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

De Hædo & Lupo.

E Feneſtra prospectans hœdus, prætereuntem lupum convitiis incessere audebat. Cui lupus, Non tu, ait, scelestè, mihi convitiaris, sed locus.

MOR. *Et tempus & locus semper audaciam addunt homini.*

De Asino.

ASinus, de hortulani sævitiâ querens, Jovi supplicat alium dari herum. Exaudire Jupiter vota asini: dat tegularium: apud quem cùm tegulas gravioráque tergo vectaret onera, accessit rursum ad Jovem: orat dari qui mitior sit. Ridere Jupiter. Ille tamen non destitit instare, orare, usque adeo donec perpelleret. Dat illi coriarium: quem ubi pernovit asellus, Me miserum, inquit, qui, dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo (quantum auguror) parcet!

MOR. *Semper damnamus quæ præsentia sunt, & nova appetimus, quæ (ut dici solet)* veteribus non sunt potiora.

De Anu & Ancillis.

ANus quædam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam lucesceret, ad galli gallinacei quem domi alebat, cantum, excitabat ad opus. Ancillæ quotidiani tandem negotii commotæ tædio, gallum obtruncant, sperantes, jam necato illo, in medios sese dies dormituras: sed hæc spes miseras frustrata est. Hera enim, ut interemptum gallum resciviť; intempesta deinceps nocte surgere jubet.

MOR.

MOR. *Non pauci, gravius malum dum ſtudent evitare, in alterum diverſum incidunt. Pervulgatum eſt,*

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Aſino & Equo.

ASinus beatum putabat equum, quod pinguis eſſet, & in otio degeret; ſe vero infelicem dicebat, quòd macilentus eſſet, & ſtrigoſus, quotidiéque ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multò poſt ad arma clamatum eſt. Tum equus, *Non equitem dorſo, non frænum reppulit ore, nec telum corpore.* Hoc viſo, aſinus magnas diis gratias agebat, quod non equum ſe, ſed aſinum feciſſent.

MOR. *Miſeri ſunt, quos vulgus beatos judicat; & non pauci beati, qui ſe miſerrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non conſiderans, in quantas res & ſolicitudines diſtrahatur, dum interim ipſe cum optima paupertate cantillat.*

De Leone & Capra.

EDitâ rupe ambulantem capram fortè conſpicatus leo, monet, ut potiùs in viride pratum deſcendat. Capra, Facerem fortaſſis, inquit, ſi tu abeſſes; qui mihi non iſtud ſuades, ut ego inde ullam capiam voluptatem, ſed ut tu habeas quod vores famelicus.

MOR. *Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi, ſed ſibi conſulunt.*

De Vulture aliiſque Avibus.

ANnuum ſe natalem celebrare adſimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat. Veniunt pleræque omnes: venientes magno plauſu favoribúſque accipit, deceptas laniat vultur.

MOR. *Non ſunt amici omnes qui blandè dicunt, aut benignè ſe facere velle ſimulant. Hinc Ovidius,* Melle ſub Hyblæo ſæpe venena latent.

De Anſeribus.

ANſeres una cum gruibus agrum vaſtabant; quibus auditis, ruſtici protinùs in illos feruntur. Ruſticos conſpicatæ avolant grues: capiuntur anſeres, qui impediti corporis onere, ſubvolare non poterant. MOR.

MOR. *Expugnata ab hostibus urbe, facilè se subducit inops: at dives servit captus. In bello divitiæ magis oneri sunt quàm usui*

De Jove & Simia.

JUpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, convocare jubet quicquid uspiam est animantium. Concurrunt ad Jovem undique: aderat jam alitum pecudúmq; genus; inter quas & simia, deformes catulos brachio gestans, cum adveniſſet, à risu nemo temperare potuit: quinetiam Jupiter ipse profusè admodum risit. Ibi continuò simia ipsa, Imo, inquit, novit & Jupiter judex noster, catulos meos, magnopere omnes, quotque adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, *ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Eidyl.*

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ,
ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De Quercu & Arundine.

FAstûs olim atq; adeo insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est: Si nunc, inquiens, pectus animosum est tibi, procede agedum ad pugnam, ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo quercûs tantam exultationem, fortitudinisq; jactationem vanam nihil mirata, sic respondit: Certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget: Nam etsi in omnem partem mobilis, tempestates tamen pervinco sonoras: tu, si semel vasto rex Æolus antro luctantes emiserit ventos, concides, & mihi tum rideberis.

MOR. *Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui (nulla etiam lacessiti injuria) aliis insultant.*

De

De Piſcatore & Piſciculo.

PIſcator, jacto in aquam hamo cibis illito, piſciculum eduxit. Orat obſecrátque captivus, ſe minutulum ut abire ſinat, & adoleſcere, ut poſtea majore potiatur. Piſcator: *Ego*, inquit, *ſpem pretio non emam*; quippe qui eo fuerim ingenio ſemper, ut quicquid poſſem, mallem auferre potiùs in præſentiâ.

MOR. *Hæc nos monet fabella, ne certa incertorum ſpe unquam amittamus.* Quid enim ſtultius, *ut eſt apud Ciceronem*, quam incerta pro certis habere?

De Formicâ & Cicadâ.

APpetente hyeme, frumentum in aream ad ſolem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica: Cur non, inquit, & tu meo exemplo æſtare trahis quodcunque potes, atque addis acervo? Reſpondet illa, ſibi id temporis cantando tranſigi. Ridens formica, Si, ait, æſtate cantare ſoles, meritò nunc eſuris.

MOR. *Monemur hac fabellâ, dum adhuc robur corporis adeſt, quærere ea quibus imbecilla ſuſtententur ſenectus. Per* hyemem, *ſenectutem intellige*; *per* æſtatem, *adoleſcentiam, & florem illum ætatis.*

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus, in hircum incidit: is cornu & caperata minitabatur fronte. Ad quem plenus irâ taurus; Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, ſed immanem metuo leonem; qui niſi tergo hæreret meo, jam ſcires, non ita parvam rem eſſe pugnare cum tauro, & noſtro ſequi de vulnere ſanguinem.

MOR. *Calamitoſis non eſt addenda calamitas.* Sat miſer eſt, qui ſemel eſt miſer.

ANIANI

ANIANI FABULÆ,

A

GUILIELMO HARMANNO

D. Auguſtini Ordinis Canonico, interprete mutato.

De Nutrice & Lupo.

NUtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, datum iri lupo. Lupus id fortè audit; ſpe cibi manet ad fores. Puer tandem ſileſcit, obrepente ſomno. Regreditur lupus in ſylvam, jejunus & inanis. Vulpes ubi ſit præda, ſciſcitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data ſunt. Puerum plorantem abjicere minabatur nutrix, at feſellit.

MOR. *Fœminæ non eſt adhibenda fides.*

De Teſtudine & Aquila.

CEperat teſtitudinem tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Suſtulit eam aquila. Poſcit præmium. Non habentem fodit unguibus. Ita teſtudo, quæ concupiit videre aſtra, in aſtris vitam reliquit.

MOR. *Tua ſorte ſis contentus. Fuere nonnulli, qui, ſi manſiſſent humilies, poterant eſſe tuti; facti ſublimes, inciderunt in pericula.*

De Cancris, Matre & Filio.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorſum ut eat. Filius reſpondet, Mater, *I præ, ſequar.*

MOR. *Nullam reprehenderis vitii, cujus ipſe queas reprehendi.*

De Sole & Aquilone.

SOl & aquilo certant uter ſit fortior. Convenit eſt experiri vires in viatorem, ut palmam ferat, qui excuſſerit manticam. Boreas horriſono nimbo viatorem aggreditur. At ille non deſiſtit, amictum gradiendo duplicans,

cans. Assumit vires sol, qui, nimbo paulatim evicto emolitur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum, atque sub frondoso nemore, abjectâ manticâ, resedit; ita soli contigit victoria.

Mor. *Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etsi tu fortis es, est forsitan alius te fortior: aut si non fortior, certè callidior, ut consilio suo tuum vincat robur.*

De Asino.

ASinus venit in sylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in pascua; greges armenta que terrebat & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus viso hero, occurrit: imò cum rugitu suo incurrit. At herus prehensis, quæ extabant, auriculis, Alios licet, inquit, fallas; ego te, aselle mi, probè novi.

MOR. *Quod non es, nec te esse simules: non doctum, cum sis indoctus; non divitem, non nobilem, cum sis pauper & ignobilis, te jactes. Vero enim comperto rideberis.*

De Ranâ & vulpe.

RAna egressa paludem, in sylvis apud feras medicinam profitetur. Ait, se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illusit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cùi sic pallet os? Quin curet seipsam. Sic illusit vulpes; est enim ranæ os cœruleo colore.

MOR. *Stultitiæ est profiteri quod nescis; & ridiculum.*

De Cane mordaci.

CAni subinde homines mordenti, ut sibi quisq; caveret, alligavit dominus nolam. Canis, ratus virtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accessit ad hunc canem aliquis jam ætate & authoritate gravis, monens eum ne errret: nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

MOR. *Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.*

De *Camelo.*

CAmelus, sui pœnitens, querebatur tauros insignes i geminis cornibus, se inermem objectum cæte animalibus. Orat Jovem donare sibi cornua. Ridet piter stultitiam cameli: nec modò votum negat, ver & auriculas bestiæ decurtat.

MOR. *Sit quisque fortunâ contentus suâ. Etenim m fortunam secuti meliorum, incurrêre pejorem.*

De *duobus Amicis & Urso.*

DUo amici faciunt iter: occurrit in itinere ursus. Unus, arbore consensâ, periculum evitat: Alter, s spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit bellua, c trectat jacentem, os explorat & aures. Homine spiritu continente ac motum, ursus qui mortuis parcit, ratus daver esse, innocuus discedit. Percunctante postea so quidnam bestia dixisset jacenti in aurem: hoc monui ait, Ne unquam cum illiusmodi amicis iter facerem.

MOR. Rara avis in terris, nigroque simillima cy *fides est. Verum amicum res adversa & pericula designa*

De *Equite Calvo.*

EQues calvus illigârat pileo comam fictitiam. Veni campum acri spirante Boreâ: acdum malè obser capillarum galerum, subitò apparet calvities. Tollit chinnum corona, necnon & ipse ridet. Quid novi est, i quit, avolare capillos alios, cum olim defluxerint fuerint mei?

MOR. *Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed a ridentibus risit.* Socrates vero, *cum accepisset in foro alap hoc modo respondit*, Molestum esse nescire homines qu do debeant prodire cum galea.

De *Duobus Ollis.*

DUæ ollæ stetêre in ripa: altera erat lutea, alteri rea; utramq; tulit vis fluvii. Luteæ collision metuenti respondet ærea, nè quid timeat. Sese enim collidantur satis curaturam. Tum altera, Seu me, inqu tem; seu te mecum flumen collisérit, cum meo utru fiat periculo. Quare certum est à te separari.

MO

MOR. *Satius est vivere cum socio pari, quàm cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.*

De *Rustico & Fortuna.*

RUsticus, cùm araret, offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit telluri, quæ hunc edidisset. Fortuna videns nihil honoris haberi sibi, ità est secum locuta, Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus; at eo ipso, thesauro posteà amisso, me primam omnium votis & clamore solicitabit.

MOR. *Beneficio accepto, grati simus benè de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.*

De *Tauro & Capro.*

FUgit leonem taurus; venit ad speluncam, quærens latibulum. Intranti occursat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit, Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verùm si abierit, quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR. *Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum,* caper *est. Quisquis enim à miserorum injuriis non temperaverit, si (ut est Fortuna mutabilis) miseris redierit felicitas, nimirum nocuisse miseris eum pœnitebit.*

De *Simia & ejus Prole.*

OMnes animantes suo conspectui Jupiter adesse jusserat, cujusnam soboles esset pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, necnon ad id certámen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit, Maneat, cui faverit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto subrisit & Jupiter.

MOR. *Et nos & nostra nobis placent. Sed de nobis & de nostris factis aliorum sit judicium, ne, si ipsi judicemus, cum simia rideamur.*

De Pavone & Grue.

PAvo & grus unà cœnant. Pavo ſe jactat, caudam oſtentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formoſis eſſe pennis: ſe tamen, dum vix tectis ſupervolat pavo, animoſo volatu penetrare nubes.

MOR. *Nemo alterum contempſerit. Sua cuique dos, ſua cuique eſt virtus. Qui tua virtute caret, forſan habet quâ careas tu.*

De Quercu & Arundine.

VAlidiore noto effracta quercus in flumen præcipitatur: dūmque fluitat, hæret fortè ramis ſuis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine ſtare incolumem. Hæc reſpondet, cedendo & declinando ſe eſſe tutam, inclinare ad Notum, ad Eoream, ad omnem flatum: Nec mirum eſſe quod quercus exciderit, quæ non cedere, ſed reſiſtere concupivit.

MOR. *Potentiori ne reſiſtas, ſed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundiſſimus Poetarum Virgilius.*

Nate deâ, quo fata trahunt retrahúntque, ſequamur:
Quicquid erit, ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt.

De Tigride & Vulpe.

VEnator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras abſiſtere, ſeſe unum ait bellum confecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppidò ſauciatur. Fugientem è prælio, telúmque extrahentem percontatur vulpes, quiſnam valentem belluam tam valdè vulnerâſſet? Reſpondet, ſe authorem vulneris haud nōſſe: verūm ex vulneris magnitudine capere ſe conjecturam, aliquem fuiſſe virum.

MOR. *Fortes plerunque ſunt temerarii, & ars vim, ingenium fortitudinem ſuperat.*

De Tauris & Leone.

QUatuōr fuēre tauri, quibus placuit communem ipſorum eſſe ſalutem, & commune periculum. Vidit leo simul paſcentes; etſi eſuriit, tamen conjunctos aggredi metuit. Primúm dat operam verbis fallacibus ſegregare, tum ſegregatos laniat.

MOR.

MOR. *Concordiâ nihil est firmius: Discordia etiam fortes reddit imbecilles. De Abiete & Dumis.*

FErtur olim abies despicere dumos: jactat se proceram esse, locari in ædibus, cum vel stare in navibus; dumos autem humiles, viles, nulli usui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum. Tu sane, abies, tuis gloriare bonis, & nostris insultas malis. Verùm nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cum tu sonanti detruncare securi, quàm velles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem?

MOR. *Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc secura est ac tuta; illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis,*

—— Celsæ graviore casu
Decidunt turres, feriúntque summos
Fulmina montes.

De Piscatore & Pisciculo.

SUbductus hamo pisciculus, orat piscatorem se dimittat. Ait modo se à matre fusum, atque mensam, cum adhuc minutus sit, non multum juvare: Si dimittat postea grandem ultrò ad hamum ejus rediturum. Piscator negat se dimissurum prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, scio; quid sim habiturus, nescio: *Ego spem pretio non emam.*

MOR. *Certum præstat incerto, præsens futuro; etsi nonnunquam exile commodum omissum attulit magnum.*

De Alite & Pullis ejus.

ALes positos in segete pullos monet, ut, dum ipsa abest, diligenter attendant, si fiat sermo de occasione. Redeunti à pastu matri, pulli anxii narrant dominum agri operam illam mandasse vicinis. Respondit nihil esse periculi. Item alio die tripidi aiunt, rogatos ad metendum esse amicos. Iterum jubet illa, ut sint securi. Tertio, ut audivit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare; Jam, inquit, tempus est ut fugiamus; vicinos & amicos non timui, quia non venturos scivi; Timeo dominum, illi enim res cordi est.

MOR. *Socordes alienis in rebus plerique sumus, quod si quid rectè curatum velis, alteri ne mandes, sed cures ipse.*

De Avaro & Invido.

DUo homines orabant Jovem, cupidus & invidus. Mittitur à Jove Apollo, per hunc ut eorum, votis satisfiat: dat hic utriq; optandi liberam facultatem hâc conditione, ut, quodcunque petîsset alter, idipsum alter acciperet duplicatum. Hæret diù cupidus, cùm nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca, & duplum accipit socius. Porrò invidus hoc petit, ut ipse uno privetur oculorum, lætus socium mulctandum esse utroque.

MOR. *Avaritiam quid potest satiari? Invidiâ vero dementius est nihil; quæ dummodo noceat alteri, sibimet imprecatur malum.*

De Leone & Capella.

VIdet leo pendere dumotâ rupe capellam. Suadet descendere, ut in campo thymum salicésq; carpat. Recusat capella descendere; verba quidem ejus haud sanè mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

MOR. *Cogita, quis quid suadeat. Multi suadent utilia, non tibi sed sibi.*

De Cornice & Urna.

SItibunda cornix reperit urnam aquæ: sed erat urna profundior quàm ut posset à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tum lectos ex arenâ scrupulos injectat: hocmodo aqua levatur & cornix bibit.

MOR. *Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentia & consilio.*

De Leone & Venatore.

LItigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Post longa jurgia venator ducit leonem ad Mansoleum, in quo sculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id satis esse indicii. Homines enim sculpere quod vellent, ait, quod si & leones forent artifices, jam virum sculptum iri sub pedibus leonis.

MOR.

MOR. *Quisque quoad potest, & dicit & facit quod suæ arti & causæ putat prodesse.*

De *Puero & fure.*

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat causam flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquis urnam suam. Homo exuit se, insilit in puteum quærit; vase non invento, conscendit, atque ibi nec puerum, nec suam invenit tunicam. Puer quippe sublatâ tunicâ fugerat.

MOR. *Falluntur interdum, qui fallere solent.*

De *Rustico & Juvenco.*

ERat rustico juvencus vinculi omnisque jugi impatiens. Homo astutulus bestiæ resecat cornua (cornibus enim petebat) tum jungit non currui sed aratro, nè ut solet, herum pulsaret calcibus. Stivam ipse tenet, gaudens industriâ effecisse, ut jam foret tutus & à cornibus, & ab angulis. Sed quid evenit? Taurus subinde resistens spargendo pedibus os capútque rustici opplet arenâ.

MOR. *Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nullâ queant arte, nullo consilio tractari.*

De *Satyro & Viatore.*

SAtyrus qui deus nemorum olim habitus, viatorem nive obrutum atque algore enectum, miseratus, ducit in antrum suum, fovit igne. Spirantem autem in manus percontatur causam; qui respondens, Ut calescant, inquit; postea cum accumberent, sufflat viator in polentam; quod cur faceret interrogatus, Ut frigescat, inquit. Tunc continuò Satyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diversum est os.

MOR. *Cave sit in tuo Convictu homo duplici ore, quique in sermone est Proteus.*

De *Apro & Rustico.*

APro vastanti segetes rusticus præcidit auriculam; iterum deprehenso præcidit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in urbem destian-

tum lautitiæ ſui patroni. Sectâ jam in convivio belluâ, nuſquam apparet cor. Excandeſcente hero, & flagitante coquos, Villicus reſpondent, Patrone, non eſt mirum non apparere cor: credo ſtultum aprum nunquam cor habuiſſe. Nam ſi cor habuiſſet, nunquam in pœnam ſuam ad meas ſegetes totles rediſſet. Sic ruſticus. At omnes convivæ emori riſu, cachinnari de ſtultitia ruſtici.

MOR. *Multorum hominum eſt ades excors vita, ut an cor habeant poſſis ambigere.*

De Tauro & Mure.

MUs tauri pedem momorderat fugiens in antrum ſuum. Taurus vibrat cornua, quærit hoſtem, nuſquam videt: irridet eum mus. Quia, inquit, robuſtus es, ac vaſtus, non idcirco quemvis contempſeris: Nunc te, & quidem gratis, læſit exiguus mus.

MOR. *Tritum eſt illud verbum, quod ſignificantius noſtrate lingua dixerim,* Let no Man be too heedleſs of his Enemy. *Latinè ſic,* Nemo ſuum hoſtem flocci pendat.

De Ruſtico & Hercule.

RUſtici currus hæret in profundo luto. Mox ſupinus Deum Herculeum implorat. Intonat vox è cœlo; Inepte, inquit, flagella equos, & ipſe annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Herculeſ vocatus.

MOR. *Nil proſunt otioſa vota, quæ ſanè Deus non audit.* Juva temet, *inquiunt,* ipſe tum juvabit te Deus.

De Anſere

FUlit anſer qui ponebat ova aurea, ſingulis diebus ſingula. Dominus, ut ſubito fiat dives, anſerem jugular, ſperans intus latere gazam. Sed anſere invento vacuo, ſtupet miſer, anxieque dehinc ſuſpirat, ac plangit, & rem & ſpem periiſſe.

MOR. *Moderanda ſunt vota. Curandum eſt, ne vel properi ſimus, vel nimii. Nam & feſtinantia nocet, & qui plura quàm decet quærit, interdum acquirit nihil.*

De *Cicada & Formica.*

CUm per æſtatem cicada cantat, formica ſuam exercet meſſem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sæviente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitans ſeſe, dum illa cantabat, laborâſſe.

MOR. *Qui ſegnis eſt in juventa, egebit in ſenectâ: & qui non parcit, olim mendicabit.*

De *Simia & duobus ejus Natis.*

SImia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis, atq; cum incidiſſet terror, vitatura periculum, dilectum prehendit ulnis, quem (dum præceps fugirat) collidit petræ atque enecat: Neglectus autem, qui in hirſuto hæſerat tergo fugientis, manſit incolumis.

MOR. *Solet evenire ut ipſi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimia indulgentia ſint mali occaſio & periculi; eo, quem minùs amant, præſtante ſe ſtrenuum ac probum.*

De *Bove & Juvenco.*

BOS jam grandis ævo quotidie trahebat aratrum; Juvencus laboris expers, vicinis exultat in paſcuis, ac tandem inſultat fortunæ ſenioris. Jactat ſe jugi ac vinculi inſcium, liberum, orioſum: illi attritum eſſe labore collum: Deniq; ſe glabrum at nitidum: illum eſſe hirſutum ac ſqualidum. Senior tum quidem nihil contra; ſed brevi poſt tempore videt hunc inſultatorem duci ad aras, ac tum hiſce verbis affatur, Quò tua mollis vita pervenit? Securum iſtud otium rediit ad ſecurim. Jam ſaltem (ut opinor) potius ſuades mihi laborem, qui me tuetur, quàm otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. *Ad vitam rectè gerendam, opus eſt labore & vigilantia. Socors autem & voluptati deditus, ſuarum rerum, quem nollet, ſortitur exitum.*

De

De Cane & Leone.

OCcurrit canis leoni, jocatur; Quid tu, miſer, exhauſtus inediâ percurris ſylvas & divia? Me ſpecta pinguem ac nitidum, atque hæc non labore conſequeror, ſed otio. Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas; ſed habes, ſtolide, etiam vincula: Tu ſervus eſto, qui ſervire potes; ego quidem ſum liber, nec ſervire volo.

MOR. *Pulchrè reſpondet leo. Quibuſlibet enim rebus potior eſt libertas.*

De Piſcibus.

PIſcis fluviatilis vi fluminis correptus eſt in mare, ubi ſuam efferens nobilitatem, omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca; ſed ait, Tunc fore Judicium nobilitatis, ſi cum phocâ captus portetur ad forum; Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

MOR. *Multi ſic capti ſunt libidine gloriæ, ut ſeſe ipſi prædicent & jactent. Sed laus ſui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum riſu.*

De Pardo & Vulpecula.

PArdus, cui pictum eſt tergum, cæteris ferís, etiam leonibus, deſpectis, intumeſcebat. Accedit ad hunc vulpecula, ſuadet non ſuperbire, dicens, Illi quidem ſpecioſam eſſe pellem, ſibi verò ſpecioſam eſſe mentem.

MOR. *Diſcrimen eſt bonorum, & ordo. Bona corporis præſtant bonis fortunæ; utriſque illis animi bona præferantur oportet.*

APOLOGI

APOLOGI

Ex Chiliadibus Adagiorum *ERASMI* desumpti, ad communem puerorem fructum.

De *Vulpecula & Pardale.*

CUm aliquando pardalis vulpem præ se contemneret, quòd ipsa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam; respondit vulpes, Sibi id decoris in animo esse, quod illi esset in cute.

MOR. *Neque verò paulo satius est ingenio præditum esse vafro, quàm cute versicolore.*

De *Vulpe & Fele.*

CUm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret sibi varias esse technas, adeo ut vel peram haberet dolis refertam; felis autem responderet, sibi unicam duntaxat artem esse cui fideret, si quid esset discriminis: Inter confabulandum repentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altissimam subsiliit, cùm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

MOR. *Innuit fabula, præstabilius esse nonnunquam unicum consilium, modò id sit verum & efficax, quàm plures dolos consiliáque frivola.*

De *Rege & Simiis.*

REx quidam Ægyptius aliquot simias instituit, ut saltandi rationem perdiscerent. Ut enim nullum animal ad figuram hominis propiùs accedit, ita nec aliud actus humanos aut meliùs aut libentiùs imitatur. Artem itaque saltandi protinus edoctæ saltare cœperunt, insignibus indutæ purpureis, ac personatæ; multóque jam tempore majorem in modum placebat spectaculum; donec è spectatoribus facetus quispiam, nuces, quas clanculùm in sinu gestabat, in medium abjecit. Ibi statim simiæ simulat-

simulatque nuces vidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt, quod antea fuerant: ac repentè è saltatricibus redierunt; contritisque personis, dilacerati que vestibus, pro nucibus inter se pugnabant, non sine maximo spectatorum risu.

MOR. *Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.*

De *Asino & Viatoribus.*

Duo quidem, cùm in desertis locis asinum quempiam fortè fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum, uti suum domum abduceret: nam utrique pariter à fortunâ videbatur objectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

MOR. *Quidam à præsentibus commodis, quibus ob insciti-am uti nesciunt, excidunt.*

De *Piscatoribus.*

Piscatores aliquot, jacto reti, testudines eduxerunt. Eas, cùm essent inter se partiti, neq; sufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem invitârunt ad convivium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratiâ vocari, sed ut eos fastidio cibi sublevaret, recusavit, jussitq; ut ipsi suas testudines ederent quas cepissent.

MOR. *Nonnulli, postea quam inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.*

De *Asino.*

Apud Cumanos asinus quispiam pertæsus servitutem abrupto loro in sylvam aufugerat: illic forte repertas leonis exuvias corpori applicabat seo, atque ità pro leone se gerebat, homines pariter ac feras voce caudáque territans: nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quidam Cumas profectus, qui sæpenumero viderat

tat & leonem & asinum, (atque ob id non erat difficile dignoscere) aurium prominentium indicio, neque non aliis quibusdam conjecturis, asinum esse deprehendit, ac probe fustigatum reduxit, dominóque agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinis jam agnitus, quos dudùm, creditus leo metu propemodum exanimaverat.

MOR. *Haud facilè tegimus vitia, quæ à pueris nobiscum adoleverunt.*

De Scarabæo & Aquila.

SCarabæus aliquando spretus ab aquilâ, cœpit devindictâ quoquo pacto sumendâ cogitare. Pervestigavit, ubinam aquila nidum collocâsset, adrepsit scarabæus & ova simili dolo dejecit. Aquila cùm sæpius domicilium commutâsset, neque quicquam proficeret, Jovem patronum adiit; exponit calamitatem suam: is jubet, ut suo in gremio ponat ova, vel istic in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, sinúsq; prorepsit pertinax scarabæus, haudquaquam sentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Jupiter, neque satis animadvertit, territus rei novitate, excusso gremio in terram dejecit.

MOR. *Monet hæc fabella, neminem, quantumvis pusillum contemnendum esse.*

De *Satyro & Rustico*, Aviani *fabula* Erasmo *interprete.*

SAtyrus quidam cum vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæviente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogatus cur ita faceret. Is respondit, ut frigidas manus halitûs tepore calefaceret. Deinde ubi extracto foco, appositâ mensâ, in pultem fervidam rursum inflaret, magis etiam admiratus, scisitatus est quid hoc sibi vellet. Ut pultem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensâ. Quid ego audio? inquit, Tunc eodem ex ore pariter & calidum & frigi-

frigidum efflas? Valebis. Neque enim mihi ratio est cum ejusmodi homine commune habere hospitium.

MOR. *Notantur bilingues, qui eundem mod. laudant, modo vituperant.*

Ex secundo Noctium Atticarum GELLII

Apologus ÆSOPI Phrygis memoratu non inutilis.

De Cassita & ejus Pullis.

ÆSopus ille Phrygiæ fabulator, haud immerito sapiens existimatus est, cùm quæ utilia monitu suasuque erant, non severè, non imperiosè præcepit, & censuit, ut philosophis mos est, sed festivos delectabilésque apologos commentus, res salubriter ac prospicienter animadversas in mentes animósque hóminum cum audiendi quadam illecebrâ induxit. Velut hæc ejus fabella de avi-culæ nidulo lepidè atque jucundè prænonet, spem fiduciamque rerum quas efficere quis possit, haud unquam in alio, sed in semetipso habendum. Avicula, inquit, est parva, nomen est *cassita*; habitat, nidulatúrque in segetibus; id fermè temporis, quo appetit messis, pullis jam jam plumantibus. Ea cassita in sementes fortè concesserat tempestiviores: propterea frumentis flavescentibus pulli etiam tunc involucres erant. Cum igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, ut, si quid ibi novæ rei fieret, diceretúrve, animadverterent; idque utì sibi, ubi rediisset, renunciarent. Dominus postea segetum illarum filium adolescentem vocat, &, Videsne, inquit, hæc eam turuisse, & manus jam postulare? Idcirco die crastino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant, operámque mutuam dent & messem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, discessit. Ubi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere oraréq; matrem, ut statim jam properet, atque alium in locum sese asportet. Nam dominus, inquiunt, misit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à mer-

otiolo

otiosus esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos rejecit, crastino seges non metetur, neque necesse est hodie uti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat: dominus, quos rogaverat, operiri: sol fervet, & fit nihil. & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filium, Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potius imus, & cognatos, affines, vicinósque nostros oramus, ut adsint cras tempore ad metendum? itidem hoc pulli pavefacti matri nunciant. Mater hortatur, ut tum quoque sine metu, ac sine cura sint: cognatos affinésque nullos ferme tam esse obsequibiles ait, ut ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant: Vos modò, inquit, advertite, si modò quid denuo dicetur, Aliâ luce ortâ avis in pastum profecta est: cognati & affines operâ, quam dare rogati sunt, supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: afferes primâ luce falces duas; unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram; & frumentum nosmetipsi manibus nostris cras metemus: Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit; Tempus est, inquit, cedendi, & abeundi. Fiet nunc dubio procul quod futurum dixit. In ipso enim jam vertitur, cujus est res: non in alio unde petitur. Atque ita cassita tido migravit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerunque & propinquorum levi & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monent, quam ut nobis tantùm ipsis nitamur: alia autem omnia, quæ extra nos, extráque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neq; pro nobis ducamus? Hunc Æsopi Apologum Ennius in Satyris scitè admodum & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt, quos habere corde & memoriâ, opere pretium esse hercle puto.

Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm.
Nè quid expectes amicos, quod tute agere possis.

Fabula

Fabula ex Lamia Politiani *desumpta.*
De Avibus & Noctua.

AVes olim prope universæ noctuam adierunt, rogárúnt-que eam, nè posthac in ædium cavis nidificarent, sed in arborum potius ramis, atque inter frondes: ibi enim vernari suavius. Quin eidem quercum modo enatam, pusillam, tenellámque adhuc ostendebant, in quâ scilicit molliter, ut aiebant, & sedere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illi facturam se negavit. Quin invicem consilium dedit iis, ne arbusculæ illi se crederent: laturam enim quandoque esse viscum, pestem videlicet avium. Contempsere illæ (ut sunt leve genus & volaticum) sapientis unius noctuæ consilium. Jam quercus adoleverat, jam patula, jam frondosa erat; Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, lasciviunt, subsultant, collúdunt, cantillant. Interea quercus ea viscum protulerat, atque id homines animadverterant: implicitæ ergo repente ibi omnes pariter miserlæ, ac frustrà eas serâ pœnitentiâ subiit, quod salubre illud consilium sprevissent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aves omnes, ubi noctuam viderent, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumvolitant. Etenim consilii illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipántque densâ caterva ut videlicet ab ea sapére aliquando discant, sed opinor frustrà, imò verò etiam interdum cum magno ipsarum malo: Nam veteres illæ noctuæ reverà sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem pluma habent, & rostrum, sapientiam verò non habent.

MOR. *Bene monentis consilia ne spernas, hac fabula docet.*

Apolo-

Apologus ex secundo Libro Petri Criniti, *de honesta disciplina desumptus.*

De Cucurbita & Pino.

Nata est olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò, cum multis pluviis atque cœli temperamento crevisset, lascivire incepit, & ramulos audaciùs porrigere. Jam serpebat in pinum, jam surgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & virescentia ostentans. Itaque tanto fastu atque insolentia intumuit, ut pinum arborem ausa sit aggredi, &, Vides, inquit, ut te supero, ut amplis foliis, ut virore præsto, & jamjam ad cacumen tuum surgo? Tum pinus, quæ senili prudentia & roboro pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad eam respondit, Ego hic multas hyemes, calores, æstus, variàque calamitates pervici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis tua & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. *Secundis rebus non est superbiendum.*

Fabula de Corvo & Lupis, ex Jo. Ant. Campano *desumpta.*

CORvus Lupos per ardua montium juga comitatur, & partem sibi prædæ fieri postulat, quia eos secutus nullo tempore destituisset, sociusque fuisset. Repulsus deinde est à Lupis, tanquam non eos, sed prædam cibumque secutus, nec minus luporum, si occiderentur, quam ceterorum animalium exta fuisset voraturus.

MOR. *Non quid agamus semper inspiciendum est, sed qualis simus animo cùm agamus.*

Altera de partu terræ, ex eodem.

TUrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem metumque expectant. Alii Typhoea illum centimanum, alii montes erupturos putabant. Aperitur terra, prodiit mus; & quod miraculo fore omnibus existimabatur, in risum atque jocum converterunt.

MOR. *Non semper credendum promissis magnificis.*

Apologus de Membris & Ventre, ex Plinio *desumptus.*

HUmani artus, cùm Ventrem otiosum viderent, eo discordarunt, & suum illi ministerium negarunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere; & cum eo in gratiam redierunt.

MOR. *Magna res discordia pereunt, concordia valent.*

De Arione & Delphino fabula elegantissima, ex Libro 16 Gellii.

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is lesbius & oppido Methymnæus, terrâ atque insulâ Lesbus fuit. Eum Arionem Rex Corinthi Periander amicum amatumque habuit artis gratiâ; Is inde à Rege profectus citur, terras inclytas Siciliam atque Italiam visurus. Ubi eò venit, auréque omnium mentéque in utriusque terræ urbibus demulsit; in quæstibus istic, & voluptatibus amoribusque hominum fuit. Is tum postea grandi pecuniâ & re bonâ multâ copiosus, Corinthum instituit redire. Navem igitur, & nautas, ut notiores amicisque sibi Corinthios delegit: Sed eo Corinthii homine accepto, navique in altum provecta, prædæ pecuniæque cupidi, ceperunt consilium de necando Arione. Tum illum ibi pernicie intellecta, pecuniam cæteraque sua habere dedisse, vitam modo sibi parcerent oravisse. Nautas precum ejus harum commisertos esse illatenus, ut ei necem inferre per vim suis manibus temperarent; sed, imperavisse, ut jam statim coram desiliret præceps in mare. Homo ibi territus, & spe omni vitæ perdita, id unum postea oravit, ut priusquam mortem oppeteret, induere permitterent sibi indumenta, & fidem capere, & canere carmen casûs illius sui consolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi subiit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox, de more cinctus, amictus, ornatus, stansque in summæ puppis foro, carmen quod Orthyum dicitur voce sublatissima cantavit. Ad postrema cantus, cum fidibus, ornatu

que

que omni ficut ſtabat, cariebatque, jecit ſeſe procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periſſet, curſum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repente inter undas adnaviſſe, & dorſo ſuper fluctus edito vectaviſſe, incolumique eum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam devexiſſe; tum Arionem prorſus ex eo loco Corinthum petiviſſe, talémque Periandro Regi, qualis Delphino vectus fuerat, ſeſe obtuliſſe, eique rem (ſicuti acciderat) narraviſſe. Regem iſtæc parum credidiſſe. Arionem (quaſi falleret) cuſtodiri juſſiſſe, nautas requiſitos, ablegato Arione, diſſimulanter interrogâſſe, ecquid audiſſent in eis locis, unde veniſſent, ſuper Arione? Eos dixiſſe, hominem cum inde irent, in terra Italia fuiſſe, eumq; illic bene agitare, & ſtudiis delectationibúſque urbium florere, atque in gratia pecuniaque magna fortunatum eſſe. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus ſe in ſalum ejaculaverat, exiſtiſſe. Nautas ſtupefactos convictoſque ire inficias non quiſſe.

MOR. *Documento eſt hæc fabula plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementiæ, quàm in his hominibus, qui præter opes nihil habent penſi, præter figuram nihil humanitatis.*

NICOLAI GERBELLII Phorcenſis Apologus lepidiſſimus.

De Araneâ et Podagrâ.

ARanea, paululum à texendi opere quietior, animi relaxandi gratiâ commodùm deambulabat. Huic ſe obviam præbuit podagra, tametſi paſſibus ambiguis admodum ægre illam aſſequeretur. Ejus diei itinere utcunque emenſo, non longe aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique conſilium fuit conditionis ſuæ hoſpitem perveſtigare.

Aranea, non maximopere data opera, in opulenti cujusdam civis ædes divertit, inibi quaquaversum telas suas præpendebat, prætendebatque retia; Aderant illico nescio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur: Momentaneum itaque erat ipsius, quò etiam cunque se verteret, ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera plane, quæ in tanta rerum omnium affluentia, sola egebat, perturbatùrque. Podagra verò, mendicabuli instar, vix tandem egestosi cujuspiam tuguriolum impetrârat; in id loci cum decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Jamque diurno itinere lassescenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed prætenuibus paleis insternebatur. Atqui dicere non est hujus instituti, quam convenerint male membris mollibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holosericæ stragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandem illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, convenere rursum Aranea simul & Podagra. Prior Aranea præteritæ noctis molestias, tot locorum Commutationes denarrat; nunc hero exprobans munditiem, nunc nimium scopariorum observantiam. Podagra contra de hospitis sui egestate complura comminiscitur; nec otium habet admonstrare Araneæ lividas, vibices, quas ad amantina fulcra tenellæ cuticulæ impressérant. Consilium ineunt, Araneam deinceps pauperum tuguria, podagram vero divitum aulas debere subingredi: in hanc Aranea pedibus, podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris jamjam increscentibus, urbi cuipiam, sese approximant. Podagra instituti non immemor, pedetentim se in nummosi cujusdam domum illatebravit. Qua commodum ab hero conspecta (dii boni!) quâ benevolentiâ, quâ humanitate, quibus nominibus, excipitur! Supponuntur substruunturque olorinæ culcitræ, coralia perdicum sublaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum Lesbium, Tarentinum. Taceo

ficedulas,

ficedúlas, phasianos, atque eas aviculas quæ binis superbiunt coloribus. In summa, nihil deliciarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea Pauperis casam ingressa telas orditur, quaquaversum parietes interpatent, retia suspendit, orbiculari operi manibus pedibusque incumbit: reficit abrupta, perficit intercepta: & ut dicam breviter, *vacua dominatur in aula*: nullas insidias, nullos formidat insultus; imo vero etiam jam scopis superior omnibus. Non multo post, podagra araneam convenit; delicias suas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi texendique libertatem. Placuit tandem hæc utrisque sententia: Quorsumcunque proficiscerentur, podagram in divitum domos, Araneam in pauperum tuguria debere divertere.

MOR. *Apologus hic, tametsi ad usus varios accommodari queat, id tamen imprimis declaret: Alium in alio loco fortunatiorem esse. Præterea, morborum domicilium esse divitum ædes: Ad ultimum, nusquam libertatem majorem, quàm ubi divitiarum minus.*

LAURENTII ABSTEMII VIRI elegantissimi & amœni ingenii fabulæ elegantissimæ; nuper per clariss. Poetam & Philosophum *Gargetium* emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus Pollioni Padio, Sacerdoti venerando, S. P. D.

Jampridem tuo sermoni de Abstemio, frequenti literatorum consessu, Pollio venerande, non invitus interfui, cum minime prætextatis, ut ita dicam, laudibus hominem celebrares, adeòque in arcem evasisti, ut nemo sane (meâ sententiâ) eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde secedens; hæc omnia animo diu volutabam, unde tanta flueret laudationis abundantia, unde tanta non vulgaris observatio emanaret;

unde denique amicitia adeo perfecta exoriretur. Procul dubio non aliunde metum tandem collegi, quàm ex præclaro ejus virtutis nomine proficiſci, cujus quidem vis magna & præpotens eſt. Quamobrem non poſſum profecto non ſuſpicere ingenium tuum amabile, tuumque animum virtutibus fultum diligentiùs non admirari, qui neque ambitione, neque invidia, neque aliquo alio livore devincitur. Si quidem omnes quas mereatur Abſtemius noſter, laudes non tranſis ſilentio: imo ad illas ipſas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam ſingularemque doctrinam, ultro accedis; idque haud abs re, cùm pater omnium elegantiarum, atque idem leporum omnium meritò ſit & habeatur. Et ut hæc clariora luce, non officii gratia, aut temerè dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta exiſtere videmus, quæ undique perfecta verborum concinnitate, perſpicaciſſimeque ſententiis ſcatent. Nam modo dicam de hoc Apologorum libello nuper impreſſo, in quo perſpicue inſignis ejus ingenii amœnitas non abſque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor ut is remiſſo cujuſcunque animo peſſum eat, Abſtemioque (abſit invidia verbo) omnium quam jucundiſſimo detrahatur; cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nulla unquam in re defuturos eſſe liquidò conſtabit. VALE.

LAURENTIUS ABSTEMIUS OCTAVIANO UBALDINO Comiti Mercatelli, *S. P. D.*

EDiturus hunc Apologorum libellum, quem de numero fabularum Hecatomythium nuncupavi, multum diuque dubitavi, Octaviane Princeps inclyte, tuone eum nomini potiſſimùm dedicarem. Nam cum tuam in me, non ſine plurimis beneficiis perſpicerem benevolentiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi devovere ingratiſſimi hominis eſſe videbatur. Rurſus cum tuorum in me officiorum numerum, divinaſque virtutes tuas mecum ipſe revolverem, indignum tantis meritis tantaque ſapientia, munuſculum hoc eſſe cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua quâ non tam res tibi dono datas, quam offerentium voluntates

tem, ſoles inſpicere. Addidit quoque mihi animum Guidus Ubaldus, clariſſimus Dux & Princeps unus omni laude major, qui opuſculum meum, de nonnullis locis obſcuris, ſuperiori anno ei dedicatum, vultu ita placido & ſerenâ fronte ſuſcepit, ut ſperare merito poſſum, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitârunt Georgius Emus pr[illegible] etis hic agens legatus, non ſolùm Patricia nobilitate, verùm etiam bonarum artium ſtudiis clarus, & Carolus Verardus Cæſenas, Archidiaconus Cæſenæ, & Alexandri Pontificis maximi cubicularius, vir omni literarum genere præſtans, nec non Renatus Melioratus, & Robertus Uſus Ariminenſis, Juriſconſulti clariſſimi, nec minus qui humanitatis vacant ſtudiis eruditi. Hi enim, aliique complures, optimi harum rerum cenſores, cum hunc libellum legiſſent, multis me verbis ſunt ad editionem cohortati. Non putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris ante placuiſſe cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid eſt libelli ab Abſtemio tuo; cujus mentem animumque ſi penitus poſſis inſpicere, in hac tenui re magnum munus tibi judicares oblatum. Ne quis autem inutilem & inanem hunc meum ſcribendi laborem exiſtimaret, præfatiunculam quandam præponendam cenſui; quâ intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebus hujuſmodi fabulis, non voluptatis tantum, verum etiam utilitatis gratia, delectatos. Sedulò dedimus operam, ut ſeria potius quam jocos ſaperent; unde ridiculas multas, quæ inter componendum ſeſe mihi offerebant, conſultò præterii, quia nimis laſcivæ, & tanti Principis gravitate mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agreſtis eſſe volui, quin eas aliqua urbanitate aſpergerem, maximè ad Principem ſcribens; cum Principes, curarum mole preſſi, ſoleant interdum, recreandi animi gratia, jocos appetere.

Ejuſdem ABSTEMII Procœmium.

COgitanti mihi varia ſcriptorum genera, qui ut humanæ vitæ prodeſſent, cogitationes ſuas literarum mandavere memoriæ; qui apologos ſcripſerê, non poſtremo loco digni eſſe

videntur. Non modo enim mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verum etiam ad res honestas utilesque peragendas suis fabellis magis, quàm philosophi suis præceptis alliciunt. Nam ita in legentium animos quadam jucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maxime ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, ut omnes etiam inviti illis assentiri cogantur. Sensus autem audiendi fastidiosissimus res etiam utiles honestasque haud facile admittit, nisi fuerint aliqua urbanitate condita. Testis quidam orator Athenienſis, qui ad Athenienses verba faciens, cum eos minùs attentos videret, rogavit ut saltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres inquit, & hirundo & anguilla, simul iter facientes, ad quendam fluvium pervenerunt. Hirundo quidem supervolavit, anguilla autem amnem transavit: quod cùm dixisset, obticuit. Interroganti autem illis quid Ceres egisset? Vobis, inquit, Dea vestra succensuit, quod eos, qui vobis utilia suadent, audire nolentes, tam attentis auribus confabulantes auditis. Quantam vim apologi habeant ad animos commovendos, cum multis possim, tribus ero contentus exemplis ostendere. Samiis rectorem populi mortem addicere volentibus, Æsopus hac fabula dissuasit, dicens, Vulpem quandam fluvium transeuntem, in Lacunam fuisse propulsam; unde cum exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod herinaccus conspicatus, misericordia motus est, interrogavitque an vellet, ut ab ea muscas abigeret. At illa abnuit, dicens, Hæ meo sanguine jam plenæ parvam mihi possunt inferre molestiam; si autem has abigeret, aliæ famelicæ supervenient, quæ quicquid mihi supereſt sanguinis exhaurient. Ita, O viri, Samii, vobis evenit. Si enim hunc rectorem vestrum jam locupletem occideritis, alios eligatis necesse est; qui dum se opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit eripient. His verbis moti Samii ab incæpto destitêre. Hâc ratione adductus Tiberius Cæsar, diuturnos magistratus dabat: unde, ut refert Josephus, sub eo per viginti annorum spatia, per duos tantum Præsides, Cratum scilicet & Pilatum, est gubernata Judæa. Non parcit populis regnum breve, *ut inquit Statius. Himerenses Phalaridem, Agrigentinorum tyrannum,*

ducem exercitûs ſui eligere volentes, Steſichorus Poeta hoc apologo deterruit. Equus, dicens, ſolus paſcebatur in prato; adveniente autem Cervo & paſcua corrumpente, conſuluit homini, quâ poſſet illum arte punire. Cui homo; Si frænum, inquit, acceperis, & me armatum dorſum tuum aſcendere permiſeris. Cùm huic conſilio eſſet obſecutus, cervum quidem hominis auxilio victor abegit, ſed Non amplius hominem dorſo, non frænum depulit ore. Ita, inquit Steſichorus, viri Himerenſes, vobis eveniet; Si Philaridem ducem efficietis, hoſtes quidem veſtros punietis, ſed huic tyranno perpetuo ſervietis. Quibus verbis territi Himerenſes, hujuſmodi ducis eligendi conſilium dopoſuêre. Cum populus Romanus à Senatu ſeceſſiſſet, quod tributum & militiam non toleraret, nec ullo pacto reduci poſſet, nonne Agrippa Menenius cum hoc apologo revocavit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus ventrem otioſum & deſidem intuentes, ab eo diſcordârunt, nec amplius illi cibum miniſtrare decreverunt; ſed cum ipſi, quæque alimenta illi denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum ea in gratiam redierunt. Eodem, inquit, modo, Senatus & populus, quaſi venter & membra, alter alterius auxilio indigent, & ut diſcordiâ intereunt, ità concordia valent. Quâ fabulâ populus revocatus, cum Senatu in gratiam rediit. Non immeritò igitur non ſolùm Græci & Latini Poetæ, ut Heſiodus & Horatius, hujuſmodi fabulas ſuis operibus inſeruerunt; verum etiam, maximi & celeberrimi Philoſophi, ut Plato, Ariſtoteles, Plutarchus, et multi alii, eas plurimum commendarunt, & ad inſtitutionem moralis & civilis vitæ non minimum facere arbitrati ſunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus & Laurentius Valla, viri ætatis noſtræ doctiſſimi, pauca Æſopi apologos è Græco in Latinum vertêre; quos ſibi laudi, cæteris verò voluptati & utilitati fore non dubitarunt; & jure quidem: leguntur enim, & in doctiſſimorum virorum manibus quotidie verſantur. Non video igitur cur has componendo fabellas laudo fraudari debeam, quam cæteri Latini ex tranſlatione conſecuti ſunt; niſi adeo invidi ſumus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis eſt cum ſumma omnium laude conceſſum.

Laur

De Mure in Ciſta nato.

MUS in Ciſta natus omnem fere ibi duxerat ætatem nucibus paſtus quæ in ea ſervari ſolebant. Dum autem circa oras Ciſtæ ludens decidiſſet, quærerétque aſcenſum, reperit epulas lautiſſime paratas; quas cum guſtare cœpiſſet, Quam ſtultus, inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius ciſtula mea eſſe credebam? Ecce quam ſuavioribus hic veſcor cibis!

Hæc Fabula indicat, non ita patriam diligendam, ignobilis ſi ſit, ut alia non adeamus loca, cum alibi beatiores eſſe poſſumus.

De Ruſtico impetrante ut triticum abſque ariſtis naſceretur.

IMpetraverat à Cerere ruſticus quidam, ut triticum abſque ariſtis naſceretur, ne metentium triturantiumque manus læderet; quod ubi inaruit à minutis avibus depaſtum eſt. Tum ruſticus, Quam digna, inquit, patior, qui parvæ commoditatis causâ, emolumenta quam maxima perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate penſanda.

De Accipitre Columbam inſequente.

CUM Accipiter Columbam præcipiti inſequeretur volatu, illam quandam ingreſſus à ruſtico caprus eſt quem blande, ut ſe dimitteret obſecrabat; non enim tu læſi, dixit. Cui ruſticus, Nec hæc, reſpondit, te læſerat.

Fabula indicat, merito puniri qui innocentes lædere conantur.

De Aranea & Hirundine.

ARanea in hirundinem excandeſcens, quæ muſcas qui ſuus eſt cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare ſolebat, ut eam caperet, ſuſpenderet: Hirundo verò advolans, retia cum textrice per aera portabat. Tum aranea in aere pendens, & ſeſe jamjam perituram intelligens, Quam juſte hæc patior, dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aves poſſe comprehendere!

Hâc monemur fabulâ, ne viribus majora aggrediamur.

Di

De Ruſtico amnem tranſituro.

RUſticus torrentem tranſiturus, qui ſorte imbribus excreverat, quærebat vadum. Et cum primùm eam minis partem tentaſſet, quæ quietior placidiorque videbatur; reperit eam altiorem quam animo erat opinatus; rurſus, ubi breviorem tutioremque adinvenit, ibi majori aquarum ſtrepitu fluvius decurrebat. Tum ſecum, Quam tutiùs, inquit clamoſis aquis quam quietis & ſilentibus vitam noſtram credere poſſumus!

Hâc admonemur fabulâ, ut minus verboſos & minaces quam quietos extimeſcamus.

De Columba & Pica.

COlumba interrogata à Pica, quid eam induceret, ut in eodem ſemper loco nidificaret, cum ejus pulli inde ſibi ſemper ſurriperentur? Simplicitas, reſpondit.

Hæc indicat fabula, facile viros probos ſæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre.

IRriſus ab accipitre Cuculus, quod cum ſibi & corpore par, & colore non abſimilis eſſet, præ anguſtia animi potius vermibus terrenis, quam ſuavibus aliarum avium cibis, veſceretur. Videt paucis poſt diebus accipitrem à ruſtico, cujus columbas inſectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere; Cui Cuculus. Quam melius tibi, inquit Amice, fuiſſet vermes venari, quam alienas aves impetere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem eſſe, & magis probandam, qui ſuis rebus ſine periculo ſunt contenti, quàm illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ diſcrimina.

De Aſino & Vitulo.

ASinus & Vitulus cum in eodem paſcerentur prato, ſonitu campanæ hoſtilem exercitum adventare præſentiebant. Tum Vitulus, Fugiamus hinc, ô ſodalis, inquit, ne hoſtes nos captivos abducant. Cui Aſinus, Fuge tu, inquit, quem hoſtes occidere & eſſe conſueverunt; Aſini nihil intereſt, cui ubique eadem ferendi oneris eſt propoſita conditio.

Hæc

Hæc fabula ſervos admonet, ne dominos magnopere mutare formident, modò prioribus deteriores futuri non ſint.

De Vulpe & mulieribus gallinas edentibus.

VUlpes juxtà villam quandam tranſiens, conſpexit catervam mulierum plurimas gallinas opipare aſſatas alto ſilentio comedentem; ad quas converſa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me eſſent, ſi ego facerem quod vos facitis? Cui reſpondens quædam anus, Peſſima animalium, inquit, nos quæ noſtra ſunt comedimus, tu vero aliena furaris.

Hæc Fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere quod propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus & macro.

VIR quidam complures Capones in eodem ornithoboſcio incluſos largo nutricaverat cibo, qui pinguiores effecti ſunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus, Nobiles hoſpites lauto & ſumptuoſo accepturus convivio, imperat coquo, ut e his interimat coquatque quos pinguiores invenerit. Hoc audientes corpulenti ſeſe afflictabant, dicentes, Quanto præſtitiſſet nos macilentos eſſe!

Hæc Fabula in pauperum ſolamen conficta eſt, quorum vita tutior eſt quàm divitum.

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui, vos verò me nutricem veſtram per ſaxa & luta trahitis. O boves. Gemitus ſuſpiriaque noſtra, & ſtimulus quo pungimur, te docere poſſunt, quod te trahimus inviti. Ignovit Trabs.

Hæc nos docet Fabula, ne in eos excandeſcamus, qui non ſua ſponte nos lædunt.

De Arboribus pulchris & deformi.

ARbores complures in eodem creverant loco proceræ, rectæ enodeſque; præter unam humilem, parvam, nodoſamque, quam ut deformem puſillamque con-

ter-

ræ ludibrio habere ſolitæ erant. Ædificaturus domum ci dominus jubet omnes excidi, præter eam quæ bre- itate & deformitate ſua ædificium indecorum redditu- videbatur. Cæteris exciſis, deformis hæc ſecum di- bat, De te non amplius querar, natura, quod me tur- m genueris, cum formoſis tam magna videam immi- re diſcrimina.

Hæc Fabula nos admonet, ne doleamus nos natos eſſe defor- s, cum multis formoſitas ſæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehenſo à Ciconia.

CYgnus moriens interrogabatur à Ciconia, cur in morte, quam cætera animalia adeo exhorrent, ulto ſuaviores, quam in omni vita, emitteret ſonos, m potius mœſtus eſſe deberet. Cui Cygnus, Quia quit, neque cibi quærendi cura amplius cruciabor, eque aucupum laqueos extimeſcam.

Hæc Fabula admonet, ne mortem formidemus quâ omnes ia præſentis miſeriis præciduntur.

De Muliere virum morientem flente, & parente eam conſolante.

MUlierem adhuc juvenem, cujus vir animam age- bat, parens conſolebatur, dicens; Ne te affli- es, ne tantopere lugeas, filia, alium enim virum tibi veni, iſto longe formoſiorem, qui prioris deſiderium cile mitigabit. At Mulier doloris impatiens, ut quæ aritum ardenti amore proſequebatur, non modo ver- parentis non admittebat, ſed intempeſtivam alterius ariti mentionem accuſabat. At ubi maritum defun- um vidit, inter lacrymas & luctus parentem interrogat adſit juvenis ille quem ſibi in virum dare velle ſe xerat.

Fabula indicat, quàm cito defunctorum maritorum amor ex rum animis excidere ſoleat.

De

De Muliere amatoris decessum flente.

MUlier impudica amatorem suum abeuntem, qui omnibus fere rebus spoliaverat, multis lacrymis prosequebatur. Interrogante autem eam vicinâ, cur tam immoderate fleret? Non discessum ejus, inquit, sed pallium quod ei reliqui, fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De Musca quæ quadrigis insidens, pulverem se excitasse dicebat.

QUadrigæ in stadio currebant, quibus Musca insidebat. Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione exorto, dicebat Musca, Quam magnam vim pulveris excitavi?

Hæc fabula aut eos spectat, qui, cum ignavi sint, aliquam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quod magis quàm Serpens infestaretur.

ANguilla interrogabat Serpentem quare, cum similes essent, atque cognati, homines tamen se potius quam illum insequerentur. Cui Serpens, Quia rara, inquit, me lædunt impune.

Hæc fabula indicat, minus lædi solere qui sese ulciscuntur.

De Asino, Simia & Talpa.

COnquerenti Asino quod cornibus careret, Simia vero quod cauda sibi deesset: Tacete, inquit Talpa, cum me oculis captam esse videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti, qui si aliorum infortunia considerarent, æquiore animo tolerarent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

NAuta quidam in mari subita & atra tempestate deprehensus, cæteris ejus sociis diversorum divorum auxilium implorantibus, nescitis, inquit, quid petitis. An

Ante enim quam Sancti isti ad Deum pro nostrâ liberatione se conferant, hac eminente procella obruemur. Ad eum igitur confugiendum censeo, qui absque alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella cessavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi potest, ad imbeciliores non confugiendum.

De Piscibus è sartagine in prunas desilientibus.

PIsces adhuc vivi in sartagine fervente oleo coquebantur; quorum unus, Fugiamus hinc, fratres, inquit, ne pereamus. Tum omnes pariter è sartagine exilientes in ardentes prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant consilium quod ceperant, dicentes, Quanto atrociori nunc morte perimus!

Hæc nos admonet fabula, ut ita præsentia vitemus pericula, ut incidamus in graviora.

De quadrupedibus societatem adversus aves cum piscibus ineuntibus.

QUadrupedes, cum bellum sibi ab avibus esset indictum, cum piscibus ineunt fœdus, ut eorum auxilio se ab avium furore tuerentur. Cum autem optata exspectarent auxilia, Pisces negant se per terram ad eos accedere posse.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis socios qui faciamus cum opus sit, nobis adesse non possunt.

De Legato avaro tubicines decipiente.

QUidam avarus pro patria legatus in aliam urbem profectus erat; cui tubicines præsto affuerunt, ut illius aures turbarum clangore, loculos autem suos pecuniâ implerent. Quibus ille renunciari jubet, non esse nunc locum cantibus, se in summo luctu & mœrore constitutum, matrem enim suam obiisse. Tubicines, autem

tem ſpe fruſtrati & mœſti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum viſendum conſolandùmque accedit, interrogatque quamdudum mater ejus obiiſſet? Quadraginta jam anni ſunt, inquit. Tum amicus intellectâ legati ſtrophâ, in riſum effuſus eſt.

Hæc Fabula in avaros facit, qui omni arte ſtudent conſervare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratiâ acceſſit.

VIR quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum ſuum ad Cardinalatûs dignitatem adſumptum, ad eum gratulandi gratiâ acceſſit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoſcere diſſimulans, quisnam eſſet interrogabat. Cui ille, ut erat, ad jocos promptus, Miſereſco, inquit, tibi cæteriſque qui ad ejuſmodi honores perveniunt. Quam primum enim dignitatem ejuſmodi eſtis aſſecuti, viſum, auditumque, & cæteros ſenſus ità amittitis, ut priſtinos amicos amplius non dignoſcatis.

Hæc Fabula eos notat, qui in altum ſublati veteres deſpiciunt amicitias.

De Juvene Senis curvitatem irridente.

JUvenis quidam conſpicatus ſenem in arcûs tenſi ſimilitudinem curvum, interrogavit, An ſibi arcum vellet vendere? Cui ille, ecquid eſt tibi opus pecuniam amittere? ſi enim ad meam perveneris ætatem, abſque pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc Fabula indicat minimè irridenda vitia ſenilis ætatis, quam nemo vivendo effugere poteſt.

De Sene puellam in uxorem accipiente.

VIR quidam imprudens, exacto ſeptuageſimo vitæ anno puellam duxerat in uxorem qui ad id tempus in cœlibatu permanſiſſet. Cui cum debitum ſolvere non poſſet, dicere ſolebat, Quam male vitam meam diſpo-

ſipoſui! Juveni enim mihi uxor deerat; nunc autem nec deſum uxori.

Hæc Fabula innuit, omnia ſuo tempore peragenda.

De Acquila & Pica.

Pica aquilam rogabat, ut ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet; quando id mereretur, cùm corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui Aquila, Hoc facerem, reſpondit, ni vererer, ne, quæ intra tegulam, tua loquacitate enuncta efferres.

Hæc Fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte.

Gloriebatur turdus ſe amicitiam contraxiſſe cum hirundine. Cui mater; Stultus es, fili, inquit, ſi credis te cum ea poſſe convivere, cùm uterque veſtrûm diverſa ſoleat appetere loca: tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hâc monemur Fabulâ, ne eos nobis faciamus amicos quorum vita à noſtra diſſentit.

De Ruſtico & Mure.

Ruſticus quidam erat admodum pauper, ſed adeò facetus, ut ne calamitatis quidem tempore nativi ſuôris obliviſceretur. Is cum villam ſuam caſu igne infecto ita ardentem videret, ut aliquo modo ignem exſtinguere poſſe diffideret, mœſtus ſpectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villa egreſſus, periculum quàm ocyſſime fugiebat. Oblitus damnorum ruſticus, accurrit & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitaſti, nunc quia fortuna mutata eſt, villam meam deſeruiſti.

Fabula indicat, eos non eſſe veros amicos, qui arridente fortuna à latere tuo non diſcedunt, turbatâ autem, præcipites fiunt curſu.

De Eremita Ægrotante.

INsitum est à natura omni animantium generi, ut rei venereæ libidine incitentur; à quâ si qui homines qui corvo albo rariores sunt, se abstinere volunt, sæpe in graves morbos incidere solent. Quidam igitur eremita, ipsâ adolescentiâ ità titillationes carnis evicerat, ut usque ad quintum & vigesimum ætatis annum virgo permanserit. Cùm autem ea ætate gravissimè ægrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis ejus remedium se invenire dicebant, nisi ut cum aliqua muliere coiret. Die eremita recusavit, mori se potius velle dicens, quàm virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maximè gratam, amittere: assueti enim virtutibus ægrè illas à se discedere patiuntur. Victus tandem precibus & cupiditate vitæ, quâ nihil homini sanæ mentis dulcius est, adductæ sibi mulieris infusus gremio, *placidum petiit per membra soporem.* Expérrectus autem vehementer angebatur; & tantam vim lacrymarum effundebat, ut omnes qui aderant illius miserentur; quisque igitur consolari, & ut bono animo esset hortari, quoniam Deus clementissimus Pater, ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperandæ sanitatis causâ tale opus perpetrasset. At ego, inquit, istud non fleo, sed quod tantam dulcedinem citrà expertus non sum.

Hæc indicat Fabula, humanam naturam adeo peccatorum illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem facile virtutum amaritudini anteponat.

De Divite quodam & Servo.

VIR erat dives, servum habens tardi ingenii, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sæpius irratus, statuit hero par referre. Semel enim in herum conversus, Utinam, inquit, rex stultorum essem! In toto enim terrarum orbe nullum meo latius esset imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

Di

De Vidua Virum petente.

Vidua quædam dives à vicinâ petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitûs gratiâ (qui inertus admodum sibi erat) sed ne bona sua dilapidaren, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & viduæ veras intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conveniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententia; est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. At vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto tuo illepido, etsi enim coitus appetens non sum, ille tamen habeat quod nos reconciliet, siquando cœperimus esse discordes.

Hac Fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus curit, qui virum & mulierem arctissimè constringit.

De Canibus Urbanis Villaticum insequentibus.

Canes complures Urbani quendam villaticum præcipiti insequebantur cursu: quos diu ille fugit, nec pugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus restitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit, omnes retro substiterunt, nec aliquis Urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitûs, qui forte aderat, ad suos conversus milites, Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus cum lentiora fugientibus, quam repugnantibus videamus minere pericula.

De Anu Dæmonem accusante.

Volunt homines ut plurimum, quando suâ culpâ aliquid sibi acciderit adversi, in fortunam, vel in monem culpam conferre, ut se crimine exuant; adeo nes sibi indulgent. Hoc dæmon ægre ferens, cum

videret anum quandam arborem ascendentem, ex qu illam ruituram, & in se culpam collaturam prævidere accitis testibus, dixit, Videte anum illam absque m consilio arborem ascendentem, unde eam casuram e prospicio: estote mihi testes, me ei non suasisse, ut eata illam ascenderet. Mox anus cecidit, & cum inte rogarent, cur soleata arborem ascendisset; Dæmon, i quit, me impulit. Tum Dæmon, adductis testibus, pr bavit, id ab anu absque suo factum esse consilio.

Fabula indicat homines minimè venia dignos, qui cum lib peccent, Fortunam vel Dæmonum accusant.

De Testudine & Ranis.

TEstudo conspicata Ranas, quæ in eodem stagno p cebantur, adeo leves agilesque, ut facile quosli prosilirent, & longissime saltarent; naturam accusab quod se tardum animal, & maximo impeditum one procreasset, ut neque facile se movere posset, & mag assidue mole premeretur. At ubi vidit Ranas anguil rum escam fieri, & cujuscunque vel levissimo ictui o noxias, aliquantulum recreata dicebat; Quanto me est onus, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, qu tot mortis subire discrimina?

Hæc Fabula indicat, ne ægre feramus dona natu quæ majori nobis commodo sæpe sunt, quàm nos intelligi valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

GLires quercum arborem glandiferam dentibus erue destinaverunt, quo pratiorem haberent cibum, victûs gratia toties ascendere & descendere cogerent Sed quidam ex his, qui ætate, & usu rerum, ac prude tia cæteris longe anteibat, eos absterruit, dicens, Si n tricem nostram nunc interficiemus, quis futuris an nobis ac posteris nostris alimenta præbebit?

Fab

Fabula hæc monet virum prudentem debere non modo præsentia intueri, verum etiam futura longe prospicere.

De Cane & Hero.

CAnem quidam habens, quò magis illi diligeretur, semper eum suis pascebat manibus, ligatumque solebat: ligari autem & verberari jubebat à servo, ut beneficia à se, maleficia autem à servo, in illum viderentur esse collata. Ægre autem ferens canis, se assidue ligari verberarique, aufugit, & cum increparetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à se fugisset, à quo semper dilectus pastusque fuisset, ingratus autem verberatùsque nunquam; respondit, Quod servus tuo jussu facit, à te factum puto.

Fabula indicat: eos malefactores habendos, qui maleficiorum causa fuêre.

De Avibus Scarabæos timentibus.

MAgnus timor aves incesserat, ne scarabæi arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim in Querquilinio summo labore fabricatam audierant. Tunc unus, Nolite, inquit, expavescere; quomodo enim pilas in nos per aera volantes jacere possunt, cum eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc Fabula nos admonet, ne hostium opes extimescamus in quibus deesse videmus ingenium.

De Urso & Apibus.

URsus ictus ab Ape, tanta ira percitus est, ut alvearia, in quibus Apes mellificaverunt, tota unguibus discerperet. Tunc Apes universæ, cum domos suas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu aculeis ursum invadentes pene necavere; Qui ex earum manibus vix elapsus, secum dicebat, Quanto melius erat apis unius aculeum tolerare, quàm tot in me vespes meâ iracundiâ concitare!

Hæc Fabula innuit, longè melius interdum esse injuriam unius sustinere, quàm dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Fringilla.

AUceps tetenderat Volucribus retia, largámque illi in area effuderat escam: pascentes tamen aves non capiebat, quia sibi videbantur paucæ: quibus pastis & avolantibus, aliæ pastum adveniunt; quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine servato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo semper majorem prædam expectante, tandem ad vesperascere cœpit. Tunc auceps amissa spe multas capiendi cum jam tempus esset quiescendi, attrahens retia unam tantum fringillam, quæ infelix in areâ remanserat, cepit.

Hæc Fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, sæpe pauca vix capere posse.

De Milite & duobus Equis.

MIles, equum habens optimum, emit alium nequaquàm illi bonitate parem, quem multo diligentius quam priorem nutriebat. Tum posterior priori sic ait: Cur me dominus quam te impensius curat, cum tibi neque pulchritudine, neque robore, neque velocitate comparandus sim? Cui ille, Est hæc, inquit, hominum natura, ut semper in novos hospites benigniores sint.

Hæc Fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiam deteriora sint, solent veteribus anteponere.

De Sue & Cane.

SUS irridebat Canem odorisequum, qui domino murmure & caudâ adularetur, quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriumque vellicationibus fuerat instructus. Cui Canis, Nescis, inquit, insane, nescis quæ ex verberibus illis sum consecutus. Per ea enim suavissimam perdicum coturnicumque carnibus vescor.

Hæc Fabula nos monet, ne iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causâ consueverunt esse.

De Trabe Boum pigritiam increpante.

TRabs quæ curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides, nos, respondérunt. Ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus; tuum autem tu, quoad rumparis, sustinere cogeris. Indoluit Trabs, nec ampliùs boves convitiis lacessere ausa est.

Hæc Fabula quemlibet monet, ne aliorum insultet calamitatibus, cum ipse possit majoribus subjici.

De Carduele & Puero.

CArduelis avis interrogata à puero, à quo deliciis habita, & suavibus largisque cibis nutrita fuerat, cur caveâ egressa regredi vellet? Ut meo, inquit, me arbitratu, non tuo, pascere possim.

Hac Fabula indicat, vitæ libertatem cunctis deliciis antemendam.

De Scurra & Episcopo.

SCurra quidam calendis Januarii ad Episcopum quendam, divitem quidem, sed avarum, accedens, numisma aureum strenæ nomine petiit. Antistes insanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam sibi in strenam dari. Tunc Scurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cum ille hoc quoque nimium sibi videri diceret; æreum quadrantem ut saltem sibi traderet, orabat. Sed cùm nè hunc quoque posset ab Episcopo extorquere, Reverende, inquit, Pater, saltem benedictione tua me pro strena imperti. Tunc Episcopus, Flecte, inquit, genua, fili, ut tibi benedicam. At ego, inquit Scurra, benedictionem istam tuam tam vilem nolo. Si enim nummum æreum valeret, eam mihi nunquam profecto concederes.

Hæc Fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quàm cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indignè honorata.

INvitatæ fere omnes aves ad aquilæ nuptias, indignè ferebant, Upupam cæteris præferri, quia coronâ insigni esset, & versicoloribus pennis ornata, cum semper inter stercora & sordes solita esset volitare.

Hæc Fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potius vestium nitorem, præstantiamque formæ, quàm virtutes moresque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias profiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum, quorum ne unum quidem attigit, quamvis magna affectus fame, quin potius ea ludibrio habens, lotio conspersit; indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cum in itinere torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, ut sine vitæ periculo eum transire non posse, domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tanta est, oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urina conspersérat, comedisset, cum aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc Fabula monet nihil esse contemnendum, cum nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

MUlus conspiciens equum aureo fræno ephippióque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidia, illum beatum reputans, qui continuò optimis vesceretur cibis, & decoro amiciretur ornatu; se autem præ illo infelicem, qui clitellis male dolatis oppressus quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi vidit equum è pugna redeuntem multis affectum vul-

vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, longe melius esse, dicens, quotidiano labore durum victum quæritare, & turpiter vestiri, quàm post optimos & delicatos cibos, & tantos ornatos, mortis adire discrimina.

Hæc Fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum, quia divitiis & opibus abundant; cum vitam eorum longe pluribus periculis, quàm pauperum, videamus esse subjectam.

De Porco & Equo.

POrcus conspiciens equum bellatorem, qui catafractus ad pugnam prodibat; Stulte, inquit, quò properas? In pugnâ enim fortasse morieris. Cui Equus: Tibi inter lutum sordesque impinguato, cùm nihil dignum hinc gesseris, cultellus adimet vitam; mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc Fabula innuit, honestius esse rebus præclare gestis succumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem Ursi à Venatore nondum capti.

CAriarus ad venatorem accedens, emit ab eo pellem Ursi, pecuniamque pro eâ protulit. Ille sibi in præsentia pellem Ursi non esse, cæterùm postridie venatum profecturum, ursoque interfecto, pellem illius ei se daturum pollicetur. Coriarius animi gratiâ cum venatore in silvam profectus, altissimam arborem ascendit, ut inde Ursi venatorisque certâmen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi Ursus latebat, profectus, immissis canibus, illum exire compulit: qui evitato venatoris ictu eum prostravit humi. Tunc venator, sciens hanc feram in cadavera non sævire, anhelitu retento, se mortuum simulabat. Ursus natibus admotis olfaciens, cum illum nec naso nec corde spirantem deprehenderet, abscessit. Coriarius cum feram abesse perspiceret, ac nihil amplius adesse periculi,

culi, ex arbore se deducens, & ad venatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei ursus locutus esset. Cui venator, Monuit me, inquit ne deinceps ursi pellem vendere vellem, nisi eum prius cepissem.

Hæc Fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & Milite.

FRemita quidam, vir sanctissimæ vitæ, militem hortabatur, ut relicta seculari militia, quam absque Dei offensa & animi discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & animæ consuleret saluti. Cui miles, Faciam, inquit, quod mones, pater; verum enim est, quod hoc tempore milites neque stipendia exigere valeant, licet exigua sint, neque prædari possint.

Hac Fabula indicat, multos vitiis renunciare, quia illis amplius exercere non possunt.

De Viro & Uxore, bigamis.

VIR quidam, defuncta Uxore quam valde dilexerat, duxit alteram, & ipsam viduam, quæ assidue ei prioris mariti virtutes fortiaque facinora objiciebat. Cui ut par referret, ipse quoque defunctæ Uxoris mores probatissimos pudicitiamque insignem referebat. Quodam autem die, viro irata; pauperi, eleemosynam petenti, partem caponis, quem in cœnam utrisque coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro animâ prioris viri. Quod audiens maritus, accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicens. Et ego quoque do tibi hoc pro anima Uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc Fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optimè vindicare.

De Leone & Mure.

LEO laqueo captus in ſilva, cum ſe ita irretitum videret ut nullis viribus ſe inde poſſe explicare confideret, murem rogavit, ut abroſo laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii ſe non immemorem futurum; quod cum mus promptè feciſſet, Leonem rogavit, ut filiam ejus ſibi traderet in Uxorem, Nec abnuit Leo ut benefactori ſuo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cum eum non videret, caſu illum pede preſſit atque contrivit.

Hæc indicat Fabula, Matrimonia, & cætera conſortia improbanda, quæ ab impariibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

ULmus, in ripâ fluminis nata, ſiler ſibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quod ad omnem vel leviſſimum undarum impetum flecteretur, ſuam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quod multos annos aſſiduos amnis impetus inconcuſſa pertulerat. Semel autem maximæ undarum violentiâ ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui ſiler, ridens, inquit, Cur me deſeris, vicina? Ubi eſt nunc fortitudo tua?

Fabula ſignificat, ſapientiores eſſe, qui potentioribus cedunt, quàm qui reſiſtere volentes, turpiter ſuperantur.

De Cera duritiem appetente.

CEra ingemiſcebat, ſe mollem, & cuicunque leviſſimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multo ſe molliori factos in tantam duritiem ignis calore perveniſſe, ut multa perdurarent ſecum, ſe jecit in ignem, ut eandem duritiem conſequeretur. Sed ſtatim igne liquefacta, conſumpta eſt.

Hæc admonet Fabula, ne appetamus quod eſt nobis à natura denegatum.

De

De Agricola Militiam & Mercaturam affectante.

AGricola quidam ægrè ferebat, se assiduè terram vovere, nec perpetuis laboribus ad magnas divitias pervenire; cùm nonnullos videret milites, qui actis prœliis ità rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent vitam. Venditis igitur ovibus, capris, ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est, ubi cùm ab imperatore suo malè pugnatum esset, non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare damnatâ militiâ mercaturam exercere statuit, ut in quâ majus lucrum & minorem laborem existimabat. Prædiis igitur venditis, cum navem mercibus impleviſſet, navigari cœperant, sed cum in alto esset, tempestate magna coortâ, navis submersa est, & ipse cum cæteris qui in eâ erant, ad unum omnes periere.

Hæc Fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cum ubique sit parata miseria.

De Asino & Scurra.

ASinus indignè ferens Scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petens ne se minus quàm Scurram honorare vellent. Et cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ita honore dignum duceret? Quia inquit, majores quàm Scurra crepitus ventris emitto, eosque absque fœtore.

Hæc Fabula eos arguit, qui in rebus leviſſimis, suas pecunias profundunt.

De Amne suum fontem convitiis lacessente.

AMnis quidam suum fontem convitiis lacessebat, ut inertem, quod immobilis staret, nec ullos haberet pisces: Se autem plurimum commendabat, quod optimos crearet pisces, & per valles blando murmure serperet. Indignatus fons in amnem velut ingratum, undas

undas repreſſit. Tunc amnis, & piſcibus, & dulci ſono, privatus, exaruit.

Hæc Fabula eos notat, qui bona quæ agunt, ſibi arrogant, non Deo attribuunt, à quo ceu à largo fonte, noſtra bona proſtdunt.

De Viro maligno & Dæmone.

VIR malignus cum plurima perpetrâſſet ſcelera, & ſæpius captus, & carcere concluſus arctiſſimè pervigili cuſtodiâ teneretur, dæmonis implorabat auxilium; qui ſæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenſo, & ſolitum auxilium imploranti, dæmon, magnum calceorum pertuſorum faſcem ſuper humeros habens, apparuit dicens, Amice, amplius tibi auxilio eſſe non poſſum; tot enim loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim; nulla etiam mihi ſupereſt pecunia, quâ alios valeam comparare; quare pereundum eſt tibi.

Hæc admonet Fabula, ne exiſtimemus noſtra ſemper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere volentibus.

AVes conſultabant de pluribus regibus eligendis, cum aquila tantos volucrum greges ſola regere non poſſet; feciſſentque voto ſatis, niſi cornicis monitu à tali conſilio deſtitiſſent. Quæ cum cauſam rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit, plures, quam unus ſaccus, implentur.

Hæc Fabula docet, longè melius ab uno, quàm à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro ſe velle mori dicebat.

MAtrona quædam admodum pudica & viri amantiſſima, ægre ferebat, maritum adverſa valetudine detineri; lamentabatur, ingemiſcebat, & ut ſuum

ſuum in virum amorem teſtaretur, rogabat mortem, ut ſi maritum ſibi eſſet ereptura, ſe potiùs quam illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili aſpectu venientem; cujus timore perterrita, & jam ſui voti pœnitens, Non ſum ego inquit, quem petis, jacet ibi in lecto quem occiſura veniſti.

Hæc Fabula indicat, neminem eſſe adeo amantem amici, qui non malit ſibi bene eſſe quàm alteri.

De Adoleſcente in funere matris canente.

VIR quidam defunctam uxorem, quæ ad ſepulchrum efferebatur, lacrymis & fletibus proſequebatur, filius verò ejus canebat. Qui cum à patre increparetur ut amens & inſanus, qui in matris funere cantaret, cùm una ſecum mœſtus eſſe & flere deberet. Pater, mi, inquit, ſi ſacerdotes ut canerent conduxiſti, cur mihi iraſceris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum, inquit, & ſacerdotum eſt idem officium.

Hæc Fabula indicat, non omnia omnibus eſſe decora.

De Viro Zelotypo, qui uxorem dederat amico cuſtodiendam.

VIR Zelotypus uxorem, quam parùm pudicè vivere compererat, cuidam amico, cui plurimum fidebat, dederat cuſtodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, ſi eam ita diligenter obſervaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus cuſtodiam hanc nimis difficilem, & ingenium ſuum verſutia mulieris vinci comperiſſet, ad maritum accedens, dixit Se amplius nolle hanc tam duram gerere provinciam, quandoquidem ne Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem invitam poſſet cuſtodire; addidit præterea, ſi neceſſe ſit, malle ſe anno integro ſaccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, ſolutoque ſacco eos inter herbas paſcere, veſpereque facto, omnes domum reducere, quam uno die impudicam mulierem ſervare.

Hæc

Hæc Fabula indicat, nullos cuſtodes ita eſſe diligentes qui impudicas mulieres valeant cuſtodire.

De Viro clyſteres recuſante.

VIR quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat; ad quem curandum plures acceſſerunt medici; (ad mea enim catervatim convolant muſcæ) eorum unus inter cætera dicebat, Opus eſſe clyſteribus si vellet convaleſcere. Quòd cum vir, hujuſmodi inſuetus medicinæ, audiret, furore percitus, Medicos domo ejici jubet, dicens, Eos eſſe inſanos, qui, cum caput ipſi doleret, podicem vellent mederi.

Hæc Fabula innuit, omnia etiam ſalutaria, inſuetis & impertis, & aſpera & obſtura videri.

De Aſino ægrotante, & Lupis viſitantibus.

ASinus ægrotabat, famáque exierat, eum cito moriturum. Ad eum igitur viſendum cùm Lupi caeſque veniſſent, peteréntque à filio quomodo pater ejus ſe haberet; ille per oſtii rimulam reſpondit, Meliùs quàm velletis.

Hæc indicat Fabula, quòd multi fingunt moleſte ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quod Nuci, Aſino, & Mulieri proſunt verbera.

MUlier quædam interrogabat nucem ſecus viam natam, quæ à prætereunte populo ſaxis impetebatur, ature eſſet ita amens, ut quò pluribus majoribuſque veeribus cæderetur, eò plures præſtantioreſque fructus rocrearet. Cui juglans, Eſne inquit, proverbii immeor ita dicentis?

Nux, Aſinus, Mulier, ſimili ſunt lege ligati:
Hæc tria nil recte faciunt, ſi verbera ceſſent.

Hæc Fabula innuit, ſæpe homines propriis jaculis ſe ſolere ſodere.

De Aſino laborum finem non inveniente.

ASinus hyberno tempore plurimùm angebatur, quod nimio afficeretur frigore, & durum palearum haeret victum; quare vernam temperiem & teneras herbas

bas optabat, ſed cum ver adveniſſet, cogereturque à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indéque lateres, imbrices, tegulas ad diversa loca deferre ; pertæſus veris, in quo tot labores tolerabat, æſtatem omnibus votis expectabat, ut dominus meſſe impeditus, eum quieſcere pateretur. Sed tunc quoque cum meſſes in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti ſibi locus eſſet, autumnum ſal tem laborum finem fore ſperabat. Sed ubi ne tunc quoque malorum terminum adeſſe cernebat, cum quotidie vinum, poma, ligna portanda eſſent, rurſus hyemis nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc ſaltem aliqua ſibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc Fabula indicat, nulla eſſe præſentis vitæ tempora, quæ non perpetuis ſunt ſubjecta laboribus.

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat.

MUres complures in cavo parietis commorantes contemplabantur felem quæ in tabulato capite demiſſo triſti vultu recumbebat ; Tunc unus ex iis Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur ; vultu enim ipſo ſanctimoniam quandam præfert volo ipſum alloqui, & cum eo indiſſolubilem nectere amicitiam. Quæ cum dixiſſet & propius acceſſiſſet, a fele captus & dilaceratus eſt. Tunc cæteri hoc videntes ſecum aiebant, non eſt profecto, non eſt vultui temere credendum.

Hæc Fabula innuit, non ex vultu, ſed ex operibus homines judicandos ; cum ſub ovina pelle ſæpe atroces lupi delitescant.

De Aſino, qui Hero ingrato ſervichat.

ASinus, qui viro cuidam ingrato multos annos infenſo pede ſervierat, ſemel, ut fit, dum ſarcina preſſus eſſet gravi, & ſalebroſa incederet via, ſub onere recidebat. Tum dominus implacabilis multis verberibus ſurgere

...re compellebat, pigrum animal & ignavum nuncu-
... At ille miser inter verbera hæc secum dicebat;
...lix ego, quàm ingratum sortitus sum herum! Nam
...mvis ei multo tempore sine offensâ servierem, tamen
... hoc unum delictum tot meis pristinis beneficiis
...pensat.

*...ec Fabula in eos conficta est, qui beneficiorum sibi collato-
...mmemores, etiam minimam benefactoris sui in se offen-
...atroci pœna prosequuntur.*

De Lupo suadente Histrici ut Tela deponeret.

Lupus esuriens in histricem intenderat animum; quam
... tamen, quia sagittis undique munita erat, invadere
... audebat. Excogitatâ autem eam perdendi astutiâ,
... suadere cœpit, ne pacis tempore tantum telorum
... tergo reportaret; quandoquidem non aliquid sagit-
..., nisi cum prælii tempus instaret, portarent. Cui
...ix, Adversus Lupum, inquit, semper præliandi
...us esse credendum est.

*...ec Fabula innuit, virum sapientem oportere adversus
...corum & hostium fraudes semper esse munitum.*

De Mure liberante Milvum.

...US conspicatus milvum laqueo aucupis implicitum
... misertus est avis quamvis sibi inimicæ, abrosisque
... vinculis evolandi viam fecit. Milvus tanti imme-
... beneficii, ubi se solutum vidit, murem nil tale su-
...tem corripiens, unguibus & rostro laceravit.

*...ec Fabula indicat, malignos hujusmodi gratias suis bene-
...ribus solere impendere.*

*De Cochleâ petente à Jove, ut suam domum secum
ferre posset.*

...UM Jupiter ab exordio mundi singulis animalibus
... munera, quæ petissent, elargiretur; Cochlea ab eo
... ut domum suam posset circumferre. Interrogata à
..., quare tale ab eo munus exposceret, quod illi grave

& molestum futurum erat. Malo, inquit, tam gr onus perpetuò ferre, quàm, cùm mihi libuerit, ma vicinum non posse vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo giendam.

De Herinaceo Viperam hospitem ejiciente.

HErinaceus hyemem adventare præsentiens, bl viperam rogavit, ut in propria illius caverna versus vim frigoris locum sibi concederet. Quod illa fecisset, herinaceus hùc atque illùc se provol spinarum acumine viperam pungebat, & vehementi lore torquebat. Illa male secum actum viden herinaceum suscepit hospitio, blandis eum verbis, ut ret, orabat, quandoquidem locus duobus esset angu Cui herinaceus, Exeat, inquit, qui hic manere non po Quare Vipera, sentiens sibi locum ibi non esse, il cessit hospitio.

Fabula indicat, eos in consortio non admittendos, qui possunt ejicere.

De Lepore sese Vulpi præferente ob pedum velocitatem.

LEpus sese dignum reputabat qui Vulpi præferr quoniam longe illam pedum pernicitate super Tum Vulpes, At ego, inquit, ingenium sum s præstantius, quo sæpiùs quàm tu pernicitate tuâ c eludo.

Hæc Fabula indicat, corporis velocitatem & vires ob nio longe superari.

De sene, ob impotentiam, libidinem carnis relinquente.

VIR quidam sanctitate præditus singulari, se quendam admonebat, ut tandem, vitia libidinis mittat, cui vehementer insudabat. Cui senex, Ob rabo, inquit, pater sancte, sanctissimis optimisque a nitionibus tuis. Nam usum veneris admodum obesse sentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, sed timore pœnæ & impotentiâ à consuetis vitiis desistere.

De Agricola quodam & Poeta.

AGricola quidam ad Poetam accedens, cujus agros colebat, cùm eum inter libros solum offendisset, interrogavit eum, quo pacto ità solus vivere posset? Cui ille: Solus inquit, tantùm esse cœpi, postquam te huc intulisti.

Fabula indicat, eruditos viros, qui doctissimorum virorum libris continuè stipantur, tunc solos esse, cum inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo Ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

LUpus Ovis pelle indutus, Ovium se immiscuit gregi, quotidiéque aliquam ex eis occidebat; quod cum pastor animadvertisset, illum in altissima arbore suspendit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur Ovem suspendisset, aiebat, Pellis quidem, ut videtis, est Ovis, opera, autem erant Lupi.

Fabula indicat, homines non ex habitu, sed ex operibus dijudicandos; quoniam multi sub vestimentis ovium lupina gerunt opera.

De Patre Filium ad virtutes frustra hortante.

PAter quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis ut derelictâ vitiorum viâ virtutibus insudaret, quæ ei laudem, & decus erant parituræ. Cui ille, Frustra, inquit, pater, ad hæc facienda hortaris; multos enim prædicatores, ut ajunt, audivi, qui longe te magis ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle discedere.

De Cane oves domini sui occidente, à quo suspensus est.

PAstor quidam Cani oves suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibis. At ille sæpe aliquam ovem occidebat. Quod cum pastor animadvertisset, canem capiens, eum volebat occidere. Cui Canis, Quare me, inquit, perdere cupis? Sum unus ex domesticis tuis, interfice potius lupum, qui continuò tuo insidiatur ovili. Imo, inquit pastor, te quam lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostem profitetur; tu verò sub amicitiæ specie quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit Fabula, longe magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quàm qui aperte se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

ARies quidam inter lanigeros gregres erat, tanta continuum & capitis firmitate, ut cæteros Arietes facilèque superaret; quare cum nullum amplius Arietem inveniret, qui occursanti sibi auderet obsistere crebris elatus victories, tantum ausus est ad certamen provocare. Sed primo congressu, cum in taurinam frontem arietasset, tam atroci ictu repercussus est, ut semimoriens hæc diceret, Stultus ego quid egi? Cur tam potentem adversarium ausus sum lacessere, cui me impar rem creavit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Viduâ & Asino viridi.

VIdua quædam cœlibatum exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias; sed commater ejus, quam contemnendæ essent populi voces, hac arte monstravit. Jussit enim Asinum album, quem Vidua habeat, viridi colore depingi, per omnes urbis vicos circumduci. Quod dum fieret, tan-

tanta admiratio ab initio omnes invaserat, ut non solum pueri, verum etiam senes hac re insolita moti, Asinum animi gratia comitarentur. Deinde cum hujusmodi animal quotidie per urbem duceretur, desierunt admirari. Idem, inquit ad Viduam commater, eveniet tibi; si enim virum acceperis, per aliquot dies eris Fabula vulgi; deinde hic sermo conticescet.

Hæc Fabula indicat, nullam rem esse tantâ dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non desinet esse miraculum.

De Aquilâ filios Cuniculi rapiente.

AQuila in altissima arbore nidulata, catulos Cuniculi, qui non longe illinc pascebantur in escam pullorum suorum rapuerat; quam Cuniculus blandis orabat verbis ut suos sibi filios restituere dignaretur. At illa, cum ut pusillum & terrestre animal, & ad sibi nocendum impotens arbitrata, eos in conspectu matris unguibus dilacerare, & pullis suis epulandos apponere non dubitavit. Tunc Cuniculus filiorum morte commotus, hanc injuriam minime impunitam abire permisit; arborem enim, quæ nidum sustinebat, radicitus effodit; quæ levi impulsu ventorum procidens, pullos Aquilæ adhuc implumes & involucres in humum dejecit; qui à feris depasti magnum doloris solatium Cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat Fabula, neminem potentiâ suâ fretum imbecilliores debere despicere, cum aliquando infirmiores potentiorum injurias ulciscantur.

De Lupo pisce fluvii maris regnum affectante.

LUpus piscis erat immane quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros ejusdem fluminis pisces excedebat. Unde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo prosequebantur honore. Quare in superbiam elatus, majorem principatum cæpit

cæpit appetere. Relicto igitur amne in quo multos annos regnaverat, ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vendicaret. Sed offendens Delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ità ab illo insectatus est, ut ægre fugiens vix amnis ostium ingredetetur; unde amplius ausus sit exire.

Hæc Fabula nos admonet ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longe majora.

De Ove Pastori convitiante.

OVis convitiabatur pastori, quod non contentus lacte quod in usum suum filiorumque ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid, inquit Ovis, pejus mihi facere potes? Ut te, inquit, pastor, occidam, & lupis canibusque projiciam devorandam. Siluit Ovis majora adhuc mala formidans.

Hæc Fabula indicat, non debere homines in Deum execrari deficere, si divitias & filios ipsis permittat auferri; cum etiam majora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De Auriga & Rota currus stridente.

AUriga interrogabat cultram quare rota quæ erat deterior strideret, cum cæteræ idem non facerent. Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi & querulæ esse consueverunt.

Hæc Fabula indicat, mala solere homines ad querimonias semper impellere.

De Viro amicos experiri volente.

VIR quidam dives admodum & liberalis magnam habebat amicorum copiam quos ad cœnam sæpissime invitabat; ad quem libentissimè accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat; quare coreptis armis secum irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantum duos in amicorum

tum numero habuit; quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc Fabula indicat, adversam fortunam amicitiæ experimentum esse quàm optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

VUlpes cum fugaretur à Cane & jamjam esset capienda, nec ullam aliam evadendi viam invenire, se posse cognoscceret; Quid me, inquit, ô Canis, perdere cupis, cujus caro tibi usui esse non potest? Cape potius Leporem illum (non procul enim lepus aberat) cujus carnem suavissimam mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio Vulpis, omissa Vulpe, Leporem secutus est; quam tamen, ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit. Paucis post diebus lupus occurrens Vulpem, vehementer eam accusabat (verba enim ejus audierat) quod se Cani demonstrâsset. Cui Vulpes, Quid me accusas, lepus, cùm tantopere te laudavi? Quid diceres si te vituperâssem?

Hæc Fabula indicat, multos mortales, sub laudationis specie, aliis perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem, à Jove petentibus.

LEpus & Vulpes à Jove petebant, hæc ut calliditati suæ pedum celeritatem; ille ut velocitati suæ calliditatem adjungeret. Quibus Jupiter ita respondit, Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti: uni autem omnia dedisse, aliorum fuisset injuria.

Hæc indicat Fabula, Deum singulis sua munera ita esse æquali lance largitum, ut quisque esse debeat suâ sorte contentus.

De Equo inculto, sed veloci, & cæteris eum irridentibus.

QUi complures ad Circenses ludos fuerant adducti pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem

cæteri incultum, & ad hujusmodi certamen ineptum[illegible] debant, nec unquam victorem futurum opinabantur. [illegible] ubi currendi tempus advenit, & dato tubæ signo cum[illegible] carceribus exsilière; tum demum innotuit quanto [illegible] paulò ante irrisus, cæteros velocitate superaret, omnib[illegible] enim aliis post se longo intervallo relictis, palmam ab[illegible] cutus est.

Fabula significat, non ex habitu, sed ex virtute hom[illegible] judicandos.

De Rustico per vocem hœdi ad Jurisconsultum admisso.

RUsticus quidam gravi lite implicitus, ad quendam jurisconsultum accesserat, ut eo patrono sese exp[illegible] caret. At ille aliis negotiis impeditus renunciari jubet [illegible] non posse nunc illi vacare; quare abiret, alias redit[illegible] Rusticus qui huic ut veteri hodoque amico plurimum fidebat sæpius rediens nunquam admissus est. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem secum deferens ante ædes jurisperiti stabat; & hœdum vellicans, illum balare coegit. Janitor qui ex præcepto heri dona p[illegible] tantes statim admittere solebat, auditâ voce hœdi jan[illegible] am illico aperiens, hominem introire jubet. Tunc Rusticus ad hœdum conversus, Gratias, inquit, ago hœdi le mi, qui tam faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilesque esse quas munera non aperiant.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo.

ADolescens quidam uxorem duxerat, & ipsam quoque Adolescentulam formosam admodum & libidinosam; cujus effrænæ libidini dum satisfacere cupit, in lumbos exhausit, ut paucis post diebus macilentus fieret, & mortuo magis quàm vivo similis videretur; non ingredi, non stare, non aliquod opus facere poterat,

senex quidam, apricatione gaudebat. Dum ergo in rico stans loco, calore solis sese calefaceret, accidit, venatores qui Lupum fuerant insectati, illuc iter iberent, quos cùm adolescens interrogaret, cur Lupum on ceperant; Ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem, illum assequi non potuimus. Tunc ait adolescens, Uxorem profecto hic Lupus habere non debet; si enim mori junctus esset nunquam tantâ pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat Fabula, neminem esse adeo robustum & fortem, quem nimius Veneris usus non infirmum & debilem reddat.

De Sene juvenem poma sibi surripientem saxis dejiciente.

SEnex quidam juvenem sibi poma surripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore descenderet, nec res suas vellet auferre. Sed cùm incassùm verba funderet, juvene ejus ætatem ac verba contemnente; Non in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis audio esse virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conspicatus, in vehementem risum effusus est, & senem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbas posse depellere. Tunc senex omnia experiri cupiens. Quando, inquit, verborum & herbarum vires adversus raptorem mearum rerum nullæ sunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt esse virtutem; lapidésque, quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum descendere & abire coegit.

Hæc Fabula indicat, omnia prius sapienti tentanda, quàm ad armorum confugiatur auxilium.

De Luscinia, cantum Accipitri pro vita pollicente.

LUscinia ab accipitre famelico comprehensa, cùm modo se ab eo devorandam esse intelligeret, blande eum rogabat, ut se dimitteret, pollicita pro tanto beneficio

ficio ingentem mercedem sese relaturam. Cùm autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset; Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas: sine tuis enim cantibus vivere possum, sine cibo verò non possum.

Hæc Fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente.

LEO cum socios adsciscere sibi vellet, multáque animalia sese illi adjungere optarent, idque precibus & votis exposcerent, spretis cæteris, cum porco solum societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit, Quia hoc animal adeò fidum est, ut amicos & socios suos in nullo quantumvis magno discrimine unquam relinquat.

Hæc Fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui adversitatis tempore à præstando auxilio non referunt pedem.

De Culice cibum & hospitium ab Ape petente.

CUlex hyberno tempore, cùm fame & frigore se periturum conjiceret, ad apum accessit alvearia, ab eis cibum & hospitium petens; quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat, filios earum se artem musicam edocturum. Tunc quædam Apis, At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos nostros iis artibus erudiamus, quæ eos ab inopiâ valent vindicare.

De Asino tubicine, & Lepore tabellario.

LEO rex quadrupedum adversus volucres pugnaturus suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab urso quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victoriam conferre possent, quos ibi inter cæteros milites adesse cernebat; respondit, Asinus, tubæ suæ clangore milites ad pugnam concitabit; Lepus verò, ob pedum celeritatem tabellarii fungetur officio.

Fabula significat, neminem adeo contemptibilem, qui aliquid in re nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos Columbæ composuere.

ACcipitres invicem inimici quotidie decertabant, suisque odiis occupati, alias aves minime infestabant. Columbæ illorum vicem dolentes, eos missis legatis compoſuere. Sed illi, ubi inter se amici effecti sunt, reliquas aves imbecilliores, & maxime Columbas, vexare & occidere non desinebant. Tum secum Columbæ, quam utilior accipitrum discordia, quam concordia, nobis erat!

Hac admonet Fabula, malorum inter se odia civium alenda esse, quam extinguenda; ut dum inter se digladiantur, viros bonos quiete vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

VIR quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet fatua illa quam nova nupta accensam paternâ domo efferret; rursusque mariti domum ingressura accendit & introferet; Significat, inquit, me hodie ignem è foceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona combarit.

De Prætore repetundarum damnato.

PRætor, qui pecuniam cui præfuerat, expilaverat, repetundarum damnatus fuerat. Cumque ægre ablata restituerat, dicebat quidam è provincialibus, Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mirâ voluptate afficiuntur; cum autem eos amittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula innuit, aliena non esse surripienda; ne, illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

De Sene mortem differre volente.

SEnex quidam mortem, quæ eum è vitâ raptura ad venerat, rogabat ut paululum differret, dum testamentum conderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hactenus parasti, toties à me monitus? Et cum ille, Eam multam à se visam antea, diceret: Cum, inquit, non quales tuos modo, quorum nulli fere jam restant, verum etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculi hebescere, auditum minui, cæterosque sensus indies deficere, corpus ingravescere sentiebas, nonne tibi mortem propinquam esse dicebam, & te admonitum negas? quare ulterius differendum non est.

Hæc Fabula indicat ità vivendum, quasi mortem semper adesse cernamus.

De Viro avaro Sacculum nummorum alloquente.

VIR quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum malè partum relicturus moriebatur, interrogat sacculum nummorum, quem morienti sibi jusserat afferri, Quibus voluptatem esset allaturus? Cui sacculus, Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto sudore quæsitos, in scortis & conviviis profundent; & dæmonibus, qui animam tuam æternis suppliciis mancipabunt.

Hæc Fabula indicat, stultissimum esse in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem sint allatura tormenta.

FINIS.

LAURENTII VALLENSIS

Fabulas Æsopi, è Græco in Latinum sermonem versas, ad clarissimum virum Arnoldum Foveldam, præfatio.

DRemiseram nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere, ut homo venandi insuetus, cum non possem, ad venationem meam, id est, ad literas me converti; & forte ad manus venit libellus Græcus ex prædâ navali, 33 Æsopi Fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus sum. Misto igitur ad te sive Fabulas, sive malis coturnices, quibus te oblectare possis & ludere. Etenim si Octavianum, Marcumque Antonium, orbis terrarum principes, hâc coturnicum delectatos accepimus; profecto tu, vir literarum amantissimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octaviano aut Antonio pugna cum aliquam harum avium dono dedisset, jucundissimam illis rem gratamque fecisset; ego quoque tibi jucundus gratusque ero, qui plures quam triginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices, & si forte hoc te magis juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ Fabulæ & alunt, nec minus fructus habent, quàm floris. Sed ne donum suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu, si coturnices veras quàm has Fabulas malis, rescribe; mittam namque non modo Coturnices, sed & Perdices. Ex urbe Cajeta, Calend. Maii, Anno 1538.

De Vulpe & Capro.

VUlpes & Caper sitibundi, in quendam puteum descenderunt; in quo cum perbibissent, circumspicienti reditum Capro, Vulpes ait, Bono animo esto, caper, excogitavi namque quo pacto uterque reduces simus, siquidem tu eriges te rectum, prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaque adducto ad pectus mento, reclinabis, & ego per terga cornuaque tua transiliens, & extra puteum evadens, te istinc postea educam. Cujus consilio fidem habente Capro, atque ut ille jubebat, obtem-

obtemperante, ipsa è puteo prosiliit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat exultabatque, nihil ad hirco curæ habens: Cæterum cum ab hirco ut fœdifragus incusaretur, respondit, Enimvero, hirce, si tantum tibi esset sensûs in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses quam de reditu exploratum habuisses.

Fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

VUlpes nullum antea Leonem conspicata, cum illi aliquando ex improviso obviâsset, ita conspectus ejus expavit, ut parum abfuerit quin extingueretur. Quod cùm iterum postea accidisset, ad conspectum quidem Leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertio autem cùm Leonem eundem in civitate esset intuita, non modo non exterrita, sed etiam confidenter adiens, cum eo collocuta est & confabulata.

Fabula innuit, quod consuetudo & conversatio facit, ut quæ maxime horribilia & formidanda sunt, neque horrida neque formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice.

GAllos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamque alendam & in societatem gallorum dedit una cum illis saginandum; eamque Galli pro se quisque mordebant abigebantque, perdix autem apud se afflictabatur, existimans ideo talia inferri sibi à Gallis, quod suum ab illorum genere alienum esset. Ubi vero non multo post aspexit illas inter se pugnantes, mutuóque percutiens; recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem post hæc non afflictabor amplius, videns eos etiam inter se dimicantes.

Fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne à domesticorum quidem injuriâ abstinere.

De Vulpe & Capite quodam reperto.

VUlpes aliquando in domum citharœdi ingreſſa, dum omnia inſtrumenta muſica, omnem ſupellectilem ſcrutaretur, reperit è marmore caput lupinum ſcienter fabréque factum; quod cùm in manum ſumpſiſſet inquit, O caput cum magno ſenſu factum, nullum ſenſum obtinens!

Hæc Fabula ad eos ſpectat, qui corporis dignitatem habent, animi induſtriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

CArbonarius conductâ in domo habitans, Fullonem invitavit, qui eo loci proximè veniſſet, ut iiſdem in ædibus unà habitaret. Cui fullo, O homo, non eſt iſtud factum conducibile; vereor enim ne quicquid ipſe tandefacerem, id omne tu Carbonariâ aſpergine fuſcares.

Hæc Fabula innuit, nullum cum flagitioſis habendum eſſe commercium.

De Viro jactabundo.

VIR quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reverſus fuiſſet, cum multa alia in diverſis regionibus à ſe viriliter geſta jactabundus prædicabat, tum vero id maximè, quod Rhodi omnes in certamine ſaliendi ſuperâſſet; ejuſdem rei Rhodios, qui affuerant, teſtes eſſe. Ad quem unus aſſiſtentium reſponderis, inquit, O homo, ſi verum iſtud eſt quod loqueris, quid tibi opus eſt teſtibus? Ecce Rhodium! ecce hic certamen ſaliendi!

Hæc indicat Fabula, quod ubi vera teſtimonia adſunt, nihil opus eſt verbis.

De Viro Apollinem tentante.

VIR quidam facinoroſus Delphos ſe contulit, Apollinem tentaturus: habénſque paſſerculum ſub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum dicens, Quod habeo in dextrâ, vivine

an

an mortuum est? prolaturus passerculum vivum, si ille mortuum respondisset; rursus prolaturus mortuum, si vivum respondisset: occidisset enim statim sub palmo clam priusquam proferret. Ad deus subdolam calliditatem hominis intelligens, dixit, O consultor, utrum mavis facere (penes te namque arbitrium est) facito; & sive vivum sive mortuum, quod in manibus habes, proferto.

Hæc Fabula innuit, mentem divinam nihil neque latere neque fallere.

De Piscatore & Smaride.

PIscator quidam, demissis in mare retibus, extulit smaridem pusilli corporis, quæ sic Piscatorem obsecrabat; Noli me in præsenti capere tam pusillam & minutam; sine abire, & crescere ut postea sic adulta commodo cum majore potiaris. Cui Piscator inquit, Ego verò amens sim, si lucrum quod inter manus habeo, licet exiguum, prætermittam, spe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc Fabula innuit, stolidum esse qui propter spem majoris commodi, rem & præsentem & certam, licet parvam, non amplectitur.

De Equo & Asino.

VIR quidam habebat Equum & Asinum. In itinere autem faciendo, inquit Asinus Equo, si me salvum vis, leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, Asinus sub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum omnes quas portabat Asinus sarcinas, simulque corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus, & gemens, cum clamore inquit, Væ mihi jumentorum infeliciſſimo! quid mihi misero mali evenit? Nam recusans partem, nunc totum onus porto, & illius insuper corium.

Fabula innuit, majores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utrique sint incolumes.

De Viro & Satyro.

VIR quidam cum Satyro amicitiam inierat; qui cum edendi gratiâ sederent, exortâ cœli tempestate ac frigore, Vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Paulòque post calidori edulio allato, cum Vir iterum ad suam manum cum edulio admovens, calorem cibi aspiratione refrigeraret, interrogat Satyrus quamobrem id faceret: Respondente autem Viro, Ut edulium refrigerem. Atqui ego, inquit Satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Fabula innuit, devitandam ejus amicitiam esse cujus anceps ratio est, & non simplex sermo.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes & Pardus de pulchritudine altercabantur, & Pardo suam pellem versicolorem extollente; Vulpes, cùm suam præponere non posset, inquit, At quanto ego speciosior, quæ non corpus, sed animum versicolorem sortita sum!

Hæc Fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in Fœminam mutata.

FElis quædam delicium formosi erat cujusdam adolescentis. Hanc ille, ut in Fœminam, mutaret Venerem deprecatus est. Dea misertа cupiditatis adolescentuli, convertit bestiam in speciosam puellam. Cujus formâ inardescens adolescentulus, adducit illam sedem domum: quibus confidentibus in cubiculo, Venus, volens periculum facere, nunquid illa cum corpore mutasset & mores, murem immisit in medium.

At illa & eorum qui aderant, & cubuculi nuptialis immor, è cubiculo ſurgens, murem inſequebatur, illu comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum ſuam reſtituit naturam.

Fabula indicat, ſceleſtos homines, etſi conditionem ſtatu mutant, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam hyberno ſydere in agro depreh ſus, deficientibus cibariis, primùm interfectis ſ gulis ovibus, illarum carnibus veſcebatur, mox & pratum, poſtremo operariis bobus interemptis aleba Quod Canes cùm animadvertiſſent, inter ſe colloc ſunt, dicentes: At nos hinc faciamus fugam: Si en operariis bobus dominus noſter non pepercit, nec n quidem parcet.

Fabula indicat fugiendos eos eſſe cavendoſque, qui à fa aribus quoque manus non abſtinent.

De Agricola filios ſuos docente.

AGricola filios ſuos videns quotidie litigantes, n in gratiam inter ſe reduci potuiſſe, juſſit com res virgulas ſibi afferri, (aderant autem filii illic feden Quæ cum allatæ eſſent, colligavit omnes in unum f culum, juſſitque ſingulos filiorum faſciculum caper que confringere. Illis vero confringere non valenti ſolvens poſtea faſciculum, tradit ſingulas ſingulis eis f gendas, atque illis ſtatim faciléque frangentibus, in Ita & vos filii mei, ſi unanimes invicem perſtite inexpugnabiles vos hoſtibus, & invictos præbebitis. minùs, ipſa veſtra æmulatio atque ſeditio opport vos prædam inimicis faciet.

Fabula innuit, æque res humanas facere vel concordiæ crementum, vel diſcordiæ jacturam.

De Muliere & Gallina.

MUlier quædam vidua habebat Gallinam quotidie ſingula ova parientem. Sperans autem Mulier pro ſingulis bina ova parituram, ſi plus tribuiſſet eſcarum, opiparè educabat. Gallina verò pinguior effecta, ne unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc Fabula indicat, quod homines propter luxum & copiam rerum ingraveſcentes, ab inſtituto retardantur.

De Homine quem Canis momorderat.

ADmorſus à Cane quidam, circumibat ſingulos corrogans curationem; nactuſque eſt quendam, qui cognitâ mali qualitate, inquit, Si tu quidem ô Homo, convaleſcere vis, ſume cruſtulum panis madefactum in ſanguine vulneris, & porrige Cani, qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps, inquit, Ego mehercule, ſi iſtuc fecero, dignus ſim qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordear.

Fabula indicat, improbos homines, cum maxima beneficia acceperint, tum maxima ad malefacta animari.

De Duobus amicis & Urſo.

DUobus amicis unà iter facientibus, fit urſus obviam; quorum unus perterritus, in arborem ſcandens latuit: alter vero cùm ſe imparem Urſo fore, & ſi pugnare vellet, ſuperatum iri intelligeret, procidens ſimulabat ſe mortuum. Urſus autem adveniens, aures & occipitium olfaciebat; illo qui ſtratus jacebat uſquequaque continente reſpirationem, ita mortuum eſſe credens Urſus abiit: aiunt enim urſum non ſævire in cadavera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, deſcendens interrogat amicum, quidnam ad aurem Urſus ſecum eſſet locutus. Cui amicus inquit, Admonuit, ne poſthac cum hujuſmodi amicis iter faciam.

Fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoſo in tempore ab auxilio præſtando revocant pedem.

De Adoleſcentibus & Coquo.

DUO Adoleſcentes opſonium à Coquo mercati communiter erant. Cæterùm cum Coquus quibuſdam negotiis domeſticis animum intenderet vacarétque, alter Adoleſcentum partem opſonii in alterius manus immiſit. Convertente ſe Coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente; qui carnem ſuſtulerat, jurabat ſe non habere: qui verò habebat, jurabat ſe non abſtuliſſe. Quibus Coquus intellectâ Adoleſcentum aſtutiâ, inquit: Etſi me latet fur, tamen eum, per quem jurâſtis Deum non latebit.

Hæc Fabula innuit, quod ſi quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui ſolus omnia proſpicit, & omnia videt.

De Arundine & Olea.

DIſceptabant Arundo & Olea de conſtantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra Arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cùm ventus vehemens ingruiſſet, Arundo agitabatur reflectebatúrque; Olea verò violentia ventorum, cùm reluctari vellet, confracta eſt.

Hæc Fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores eſſe iis qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat Tubicen quidam qui in militia ſignum canerat. Is interceptus ab hoſtibus, ad eos qui circumſiſtebant, proclamabat, Nolite me, ô viri, innocuum inſontémque occidere. Nullum enim unquam ego occidi: quippe nihil aliud quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi viciſſim cum clamore reſponderunt. Tu verò hoc ipſo magis trucidaberis, quòd cum ipſe dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc Fabula innuit, quod præter cæteros peccant qui malis & improbis principibus perſuadent ad inique agendum.

De

De Aucupe & Vipera.

AUceps quidam ſumptis Aucupatoriis retibus ad venandum proceſſit, viſoque palumbo in cacumine arboris ſedente, compoſitas artificioſe Arundines cum retibus ad avem clanculùm admovebat, ſperans ſe illam venari poſſe. Quod cùm egit, in altum intuens jacentem Viperam pedibus preſſit; quæ exaſperata dolore, hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miſerum, inquit, qui dum alterum venari volo, ipſe ab altero captus pereo!

Hæc Fabula innuit, fraudulentos homines inſidias ſuas occultare; ſæpe tamen ab aliis ſuſtinere.

De Caſtore virilia ſibi amputante.

CAſtor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, ejuſque genitalia ad artem medicam ſanè utilia ſunt. Ubi videt indagantibus hominibus ſe captum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipſe ſibi genitalia præſcindit, atque inſequentes proſpiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc Fabula indicat, hujus exemplo prudentes debere pro adipiſcenda ſalute nullam rationem habere fortunarum.

De Thymo & Delphino.

THynnus, cum Delphinum inſequentem præcipiti curſu fugeret, & jamjam capiendus eſſet, in anfractum quendam ſe intorſit. Delphinus quoque ad alterum ſimilem ipſo impetu alliſus eſt. Ad quem Thynnus reſpiciens, eumque expirantem videns, inquit, Jam mihi mors non eſt moleſta, videnti eum, qui mihi cauſa mortis eſt, mecum morientem.

Hæc Fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos propter quos in calamitate ſunt, calamitoſos

De Cane & Lanio.

CAnis quidam insiliens macellum, Lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde, fugiebat. Ad quem lanius conversus fugientem aspiciens, inquit, O Canis, abi; ubicunque fueris, te observabo; non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Fabula indicat, jacturam semper esse hominibus dolorosam.

De Vaticinatore quodam.

VAticinator quidam in foro sedes, sermocinabatur; Cui quidam denunciat, fores domus ejus affractas esse, omniaque direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuncium vaticinator gemens, properánsque cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, certe tua ipse non divinasti.

Fabula ad eos spectat, qui res suas non recte administrantes, alienis quæ nihil ad eos pertinent, providere & consulere conantur.

De Ægroto & Medico.

ÆGrotus quidam à Medico interrogatus, quonam modo se habuisset: Præter modum respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui Medicus, istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet, respondit, Algoribus correptus diu vexatus sum: Et id quoque, inquit Medicus, bonum est. Tertio cum ab eodem Medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit Medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, Quomodo habes, ô amice? Respondit etiam, Bene habeo, sed morior.

Fabula indicat arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectoque Lupo, ait, O Lupe (en!) præ cruciatu morior futurus esca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. U-

sum modò abs te munus flagito: Educ prius de pede aculeum, moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus summis dentibus aculeum mordicùs deprehendens eduxit. Asinus vero doloris oblitus, ferratos calces in faciem Lupi impegit; fractaque illius fronte, naribus & dentibus, aufugit; Lupo seipsum accusante, ac meritò sibi id eveniſſe, dicente, quod qui didicerat esse lanius jumentorum, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat Fabula, quod qui sua artificia deserunt, transformantes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucupe & Merula.

AUceps tetenderat volucribus retia; quod eminus intuens Merula percontabatur hominem quid negotii ageret? Ille respondit se condere urbem; abiitque longius, & sese abdidit. Merula vero illius verbis fidem habens, & accedens ad escam juxta retia appositam, capta est: accurrente Aucupe, inquit, O homo, si tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc innuit Fabula, eos maxime modo rem privatam & publicam destrui, cum præsides servitium exercent.

De Viatore & pera inventa.

VIator longum ingressus iter, si quid inveniſſet, ejus dimidium Jovi se oblaturum vovit. Inventa autem postea in itinere perâ palmularum amygdalarúmque plenâ, comedit omnes palmulas amygdalásque: sed harum ossa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes Jupiter, quod tibi voveram; quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Fabula innuit, avara propter pecuniæ cupiditatem etiam diis uiri fallacias.

De Puero & Matre.

PUER quidam in Schola condiſcipuli furatus tabellam alphabetariam attulit Matri ſuæ; à qua non caſtigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore, cœpit furari majora: Tandem à magiſtratu deprehenſus ducebatur ad ſupplicium. Matre vero ſequente ac vociferante, rogavit ille ſatellites, ut pauliſper cum eâ ad aurem loqui permitterent; quibus permittentibus, & Matre feſtinabundâ aurem ad os filii admovente, ille auriculam Matris dentibus emorſam evulſit. Cùm mater cæterique eum increparent, non modo ut furem, ſed etiam ut in parentem ſuam impium; Hæc mihi, inquit, ut perderer, cauſa extitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum caſtigâſſet, nequaquam ad ulteriora progreſſus, nunc ad ſupplicium ducerer.

Hæc Fabula indicat, quod qui inter initia peccandi non coercentur, ad gravia flagitia evadunt.

De Paſtore artem nauticam exercente.

PAſtor in loco maritimo gregem paſcebat; qui cum viderat mare tranquillum, inceſſit cupido navigationem faciendi ac mercatum. Itaque venundatis ovibus, emptiſque palmularum ſarcinis, navigabat. Obortâ autem vehementi tempeſtate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixque evaſit exoneratâ navi. Paucis poſt diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim ſane tranquillum) reſpondens, inquit, Palmulas iterum vult quantum intelligo, ideoque immotum ſeſe oſtendit.

Hæc indicat Fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De Filio cujuſdam Senis, & Leone.

FIlium ſenior quidam habebat unicum generoſi animi, & canum venaticorum amatorem; hunc per quietem viderat à Leone trucidari. Territus igitur, ne fortè ſomnium hoc aliquando ſequeretur eventus, extruxit domum

domum quandam politiſſimam, & laquearibus à feneſtris amœniſſimam. Illuc inducens filium aſſiduus illi cuſtos adhærebat : Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus ; in quibus & Leonem. Adoleſcens hæc inſpiciens, eo amplius moleſtiæ contrahebat. Quadam autem vice propiùs ſtans Leoni, inquit, O truculentiſſima fera, propter inane ſomnium patris mei in hac domo aſſervor, velut in carcere ; quid tibi faciam ? Et hæc dicens, manum parieti incuſſit oculum Leonis eruere volens ; & in clavo, qui illic latebat, offendit. Quâ ex percuſſione manus emarcuit, ſuccreviſque ſanies, ac febris ſubſecuta eſt, breviſque tempore adoleſcens eſt mortuus. Ita Leo adoleſcentem occidit, nihil adjuvante patris ſophiſmate.

Hæc Fabula innuit, quæ ventura ſunt, devitare poſſe neminem.

De Calvo crines externos gerente pro nativis.

CAlvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce ! ei validior ventus illos de capite ſuſtulit. Riſus ſtatim magnus à circumſtantibus excitabatur, & ille mutuo riſu illis inquit, Quid mirum ſi crines qui non erant mei à me receſſerunt ? Illi quoque receſſerunt qui mecum fuerant nati.

Hæc Fabula indicat, nos non debere mœrere ob amiſſas opes. Quod enim naſcentes à natura non accipimus, non poteſt nobiſcum perpetuo manere.

BIBLIOTECA·ROBLIANA

ÆSOPI

ÆSOPI FABULATORIS clariſſimi Apologi, è Græco Latini facti, per *Kimicium*.

ARGUMENTUM.

ÆSOPUS Fabulator clariſſimus, natione, quidem Phrygius, fortuna vero ſervus, fuit colore niger ac facie ſupra modum deformis. Is quia beneficus ſemper in hoſpites fuit, dea hoſpitalitatis in ſomnis ſibi aſſiſtens largita eſt loquelam (nam ab initio blatero fuit) ſapientiamque, ac variarum Fabularum inventionem; quæ porro Fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea quæ hominum ſunt actiones; quas ita ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem; nec ulli ſunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipſe non aperit. Has igitur Fabulas ſi quis rite guſtaverit, quam viam ſequi quàmque vitare debet, in privatis publiciſque negotiis, facilè comperiat. Nam imprimis Fabulam narrat, tum quid Fabula ſignificat compendioſiùs exponit; atque ordinem Alphabeti in Græco ſecutus, qui in Latino ſermone ſervari non poteſt, hinc ſumit initium.

De Aquila & Vulpe.

AQuila & Vulpes, conflata inter ſe amicitia, in proximo habitare conſtituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti converſatione fore putantes. Igitur Aquila nidum alta ſuper arbore inſtituit: Vulpes vero arborem prope, inter dumeta catulos collocat. Una igitur dierum cum Vulpes latibulum egreſſa paſtum catulis quæreret; Aquila & ipſa cibi indiga in latibulum devolans Vulpis catulos arripuit, ac pullis ſuis comedendos præbuit. Vulpes reveniens, cognita filiorum morte atroci, valde triſtata eſt; & cum Aquilam ulciſci non poſſet, quia quadrupes exiſtens volucrem perſequi nequibat (quod unum miſeris ac impotentibus datur)

Aquilam

Aquilam exsecratur, ac mala sibi imprecatur; tantum in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri caprum immolari, cujus frustum unà cum carbonibus accensis Aquila arripiens, sustulit ad nidum; sed vento vehementiùs spirante, nidus, qui ex fœno ac materia exili aridâque confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentientes, cùm volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens, in Aquilæ conspectu devorat.

Fabula significat, quod qui amicitiam violant, quamvis eorum quos læserint ultionem declinent, Dei supplicium non tamen effugient.

De Aquila & Corvo.

AQuila celsa ex rupe devolans, agnum ex ovium grege arripuit; quam rem cum corvus conspicatur, æmulatione motus vehementi cum strepitu ac stridore devolat in arietem, atque ungues in arietis vellus ita implicat, ut inde se jam motu alarum explicare non possit. Hunc pastor cum ita implicitum videt, accurrens, corvum comprehendit, atque alarum pennis incisis pueris suis peo ludibrio dedit. Verum enim cùm quispiam, corvum rogabat, quænam volucris esset; corvus ait, Prius quidem, quoad animum Aquila fui, nunc verò me Corvum esse certe cognosco.

Fabula significat, quod qui supra vires quippiam audet, hoc solum efficit, quod in adversa sæpius incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone.

AQuila leporem persequebatur. Lepus consilii inops, cum tempus obtulit, scabronem videns ab eo auxilium imploravit; cui scabro pollicitus est tutelam ac custodiam suam. Deinde cum aquilam appropinquantem Scabro conspicatur, eam precatur, ne suum capiat sibi servum. Aquila Scabronis parvitatem contemnens, coram eo leporem exedit. Verùm Scabro suæ

injuriæ

injuriæ memor, ubi aquila nidificaret, obſervat: ecce aquila ova parit. Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atque ova devolvens ad humum dejicit. Aquila ob jacturam ovorum mœrore concitata, evolat ad Jovem (eſt enim ales deo illi ſacrata) ac locum ad pariendum ſibi tutum dari precatur. Jupiter illi concedit, ut cùm tempus adeſt, ejus in ſinu pariat ova. Hoc Scabro prævidens, globum è ſtercore confecit, atque ſurſum evolans, in Jovis ſinum demiſit. Jupiter volens è ſinu globum excutere, ova aquilæ ſimul excuſſit. Ex tunc aiunt, aquilam nunquam parere, quo tempore Scabrones exiſtunt.

Fabula ſignificat, quod nullas porrò contemnendus; quoniam nemo eſt qui injuriam accipiat, quin cum tempus datur ſe ulciſci quærat.

De Philomela & Accipitre.

PHilomela cum alta in quercu ſederet more ſuo ſola canebat. Eam accipiter cibum quæritans, cum intueretur, repente advolat illamque rapit. At Philomela cum ſe interituram videt, accipitrem precatur, ut ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipſa ſatis minimè ſit, ſed pro ſaturitate ſua, ut ad majores aves ſe vertat, opus profecto fore. Eam accipiter torvè conſpiciens, ait, Stultus equidem nimium eſſem, ſi quem manibus teneo cibum illum dimitterem amplioris ſpe paſtûs.

Fabula ſignificat, quod qui omittunt id quod manu enent rerum majorum ſpe, conſilio inopes ac ratione nimium ſunt.

De Vulpe & Trago.

VUlpes & Tragus ſitientes, in quendam puteum deſcenderunt; verum enim poſt potum, cum egreſſum non inveniret hircus, Vulpes ei comiter ait, Bono ſis animo; nam, quid ſaluti noſtræ opus ſit, probe animadverti; etenim rectus ſtabis, ac pedibus anterioribus cornibúſque muro adhærebis; tuas ego ſcapulas cornuaque conſcendens, cum egreſſa puteum fuero, te comprehendens

dens hinc extraham. Huic caper promptè deservivit. Vulpes suo exultans egressu circa os putei capro eludit. At dum caper illam incusat sibi pacta haud servâsse, ei facetè vulpecula inquit; si ea, caper, sapientia præditus esses, quo pilorum ornatu isthæc tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, quam egressum pensiculare vidisses.

Fabula significat, quod homines consilio præditi rerum finem prius inspiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

VUlpes, quæ nunquam viderat Leonem, cum illi forte obviasset, adeo pertimuit, ut mortem pene obiret: Rursum illum cum aspexisset, pertimuit; sed minime ut primum. Eum tertio cum intueretur, prope accedens, fuit ausa coram disserere.

Fabula significat, quod res terribiles usus & consuetudo familiares facit.

De Cato & Gallo.

CAtus cum Gallum cepisset, atque causam quæreret quâ eum comedere posset, illum criminare cœpit, quod esset animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quod id ageret ad eorum voluptatem, cùm ad opera facienda illos excitaret. Rursum Catus ait, Impius es, ac supra modum sceleſtus, qui agis continue contra naturam, cum nec à matre, nec à sororibus te abstineas; sed per incontinentiam cum illis te commiscas. Gallus iterum defendebat, quod dominæ suæ quæstûs gratia id quoque ageret. Enimvero ex hujusmodi coitu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit Catus, Excusationibus licet abundes, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula significat, quod qui pravus existit naturâ, cum semel delinquere animo proposuit, quamvis causa desit prætextus, à pravitate tamen non desistit.

De

De Vulpe sine Cauda.

VUlpes ut è laqueo evaserat abscissâ Caudâ cum è pudore vitam sibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere Vulpes, ut sub communis commodi specie sibi singulæ Caudam abscinderent, ut sic suum dedecus levaret. Itaque ad unum Vulpibus congregatis, suadet ut Caudam sibi abscindant; disserens, Caudam non modo dedecori Vulpibus esse, sed oneri gravi atque inepto. E Vulpibus una ei facetè respondit, Heus soror, si res ita tibi soli conducit, hoc itidem aliis consulere haud æquum est.

Hæc Fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie suum commodum consulendo prospiciunt.

De Piscatore & Smaride pisciculo.

PIscator qui mari rete tetendit, eo Smaridem cepit Pisciculum; qui parvâ adhuc ætate, Piscatorem orabat, ut dum grandis esset, atque majorem quæstum ex eo assequi posset, sibi vitam donaret. Huic Piscator lepidè respondit, Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstûs.

Fabula significat, quod certa pro incertis, quamvis in eis magna insit spes, stultum esset dimittere.

De Vulpe & Rubo.

VUlpes cum sepem quandam ascenderet, ut periculum vitaret quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam sentibus perfodit: & cum graviter saucia foret, gemens inquit Rubo, Ut me juvares cum ad te confugerim, tu deteriùs me perdidisti. Cui Rubus, Errasti, Vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putasti, quo cætera consuevisti.

Fabula significat, quod stultum est implorare auxilium ab illis, quibus natura datum est obesse potius quam prodesse.

De

De Vulpe & Crocodilo.

VUlpes & Crocodilus de nobilitate contendebant. Cum Crocodilus multa pro se adduceret, & supra modum se jactaret de splendore progenitorum suorum; Vulpes ei subridens, ait, Heus, amice, etsi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clare apparet, quod multis jam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quod homines mendaces res ipsa potissimum refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

VUlpes venatores effugiens, ac per viam currendo, jam defessa, hominem casu reperit lignarium, quem rogat ut se quoquo loco abscondat. Ille tectorium ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit; adsunt venatores, lignarium, si Vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat, manu vero, ubi Vulpes latebat, locum ostendit. Verum enim venatores re haud perceptâ statim abeunt. Vulpes ut illos abiisse prospicit, tectorio egrediens, tacite recedit. Lignarius Vulpem criminatur quod cum salvam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc Vulpes se convertens, illi tacitè ait, Heus amice, si manuum opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persolverem gratias.

Fabula significat, quod homo nequam etsi bona pollicetur, mala tamen & improba præstat.

De Gallo & Perdice.

GAllos complures cum quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compascere permisit. Sed cum Galli illam infestarent, rostrisque percuterent, perdix ea injuria vehementer perdoluit, putans, quia advena nec ex eo genere esset, eas sibi inferri injurias; Gallos deinde cum invicem certantes conspiceret perdix,

dix, amotâ animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud triſtabor poſteaquam inter eos odioſa certamina cerno.

Fabula ſignificat, quod homines ſapientia prædiți, moderato animo ferunt injurias ab illis vel maximè ſibi illatas, qui nec ſibi nec ſuis parcere ſciunt.

De Vulpe & Larva.

VUlpes citharœdi domum ingreſſi, dum, quæ domi parata ſunt, ſagaciter explorat, larvæ caput reperit arte induſtrio â compoſitum, quod manibus capiens ait, O quale ſine cerebro caput!

Fabula ſignificat, quod omnes corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De Homine & ligneo Deo.

HOMO quidam Deum ligneum domi habens, eum orabat ut boni quidpiam ſibi tribueret; ſed quanto magis orabat, tanto res domi anguſtior erat: Demum ille concitus ira Deum cruribus prehenſis rapit & caput parieti illidit. Excuſſo igitur capite, multum auri exiliit; quod Homo colligens, ait, Perverſus nimium atque perfidus, qui dum in honore te habui nihil equidem profuiſti; percuſſus verò & verberatus, boni plurimum contuliſti.

Fabula ſignificat, quod homo nequam ſi quando prodeſt, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIR quidam, cum cœnam opiparam paraſſet, amicum quendam domum vocavit, ejus quoque canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingreſſus cum tantum dapum videret apparatum, lætus ſecum ipſe ait, Hodie porro ita me explebo, quod die craſtino comedere non indigebo; hiſq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus vero conſpiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum ſæpius rotans, per feneſtram projicit. Ille attonitus humo aſſur-

assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes ei occurrunt, atque rogant quàm opiparè cœnaverit? ac ille languens, ait, ita potu & dapibus me explevi, quod cum exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine.

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit: tum aquila volans, leporem capit, fertque illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait, Noli hanc aquilam, uti prius, hospitio habere, ne ceu leporem te æquè venetur. Tum homo aquilæ item pennas evulsit.

Fabula significat, quod bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi verò omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

HOmo quidam agricultor existens, cum finem vitæ sibi adesse cognoscerer, cupiétque filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocavit: atque, inquit, filii, ego è vita decedo, bona mea in vineâ consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vineâ thesaurum verum reperire, assumptis ligonibus, marris ac bidentibus vineam funditùs effodiunt, nullumque thesaurum inveniunt. Verum enim vinea, cum probe effossa foret, longè plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quod labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

CArbonarius lotorem quendam rogavit, ut quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem aliàs expertus ait, Id condycibile

haud mihi esset: Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favillis ipse maculares.

Fabula indicat, quod res naturâ dissimiles stare simul commodè non possunt.

De vulpe esuriente.

VUlpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem repositum perspiceret, tectorium ipsum intravit, atq; tantum comedit quod ad ingentem tumorem ventrem distendit: & cùm ex nimiâ ventris tumefactione indè egredi nequiret, tumens gemebat. Ejus gemitum vulpes alio transiens, illac cùm audiret; illuc accedit rogatq; quidnam gemeret? deinde causam gemitûs edocta, lepidè ait, Istic manendum est usq; dum eo tenuis efficiaris, quanta eras cum intrâsti; nam eo pacto facilè egredieris.

Fabula indicat, quod nihil est tam durum, quod tempus non dissolvat.

De Piscatore quodam.

PIscator quidam piscandi inexpertus, tibiis ac reti assumptis juxta maris littus accedit, atq; saxo quodam super existens, imprimis tubicinare cœpit; putans cantu se pisces facilè esse capturum: verum cantu cùm nullum consequeretur effectum, depositis tibiis, rete in mare demisit, ac pisces cepit perplures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atque eos saltantes perspiceret, non insulsè ait, O improba animalia! dum ad tibiam cecini saltare noluistis: nunc, quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Fabula indicat, quod omnia probe fiunt, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores piscatum profecti, diúque piscando defessi, fame præterea & mœrore, quod nihil cepissent, confecti, cum abire decernunt, ecce piscis quidam alium fugiens se insequentem, in naviculam sal-

tat.

tat. Illum piscatores admodum læti comprehendunt, ac in urbem reversi grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quod frequentius fortuna id exhibet quod ars efficere non potest.

De viro inope & infirmo.

HOmo quidam pauper cum ægrotaret, Diis vovit, quod, si ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod Dii experiri volentes, sanitatem illi facilè reddunt. Liber igitur à morbo, cum boves, quia pauper, non haberet, ossa boum centum collegit, eáq; super altare deponens, lepidè inquit, Ecce, quod vovi votum vobis nunc persolvo. At Dii istum ulcisci volentes, in somnis ei assistunt, atque inquiunt, ad maris littus pergito, ibi enim in loco remoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, somnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaq; eos rogabat, ut se missum facerent, quoniam mille auri talenta persolveret eis.

Fabula indicat, quod homo mendax Deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes cum Pardo de pulchritudine contendebat; cùm varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longè formosior sum judicanda, quæ non corpus, sed animum variis moris habeo notatum.

Fabula indicat, quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores quidam mari rete trahebant: quod cum grave esse sentirent, lætitiâ gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum verò ingens reti inesse cum perspiciunt, longè tristantur. Quidam ex illis natu jam grandis, non inurbane sociis inquit, Animis estote quietis; quippe lætitiæ soror est mœstitia.

Oportet enim casus prospicere futuros, illósque ut lætius quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quod qui reminiscitur sortis humanæ, in adversis minimè frangitur.

De Ranis Regem petentibus.

RAnæ mœrentes quod sine rege forent, Jovi supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi daret. Jupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium dimisit. Quod cum in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse noverunt, rursus Jovi supplicatum mittunt, ut regem vivum, haud mortuum, sibi daret. Jupiter stultis earum precibus morus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cum ranas devoraret, tertio Jovem ranæ precantur ut regem sævum atque immanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exorâstis eum vobis perpetuum habetote.

Fabula significat, quod sæpe ea precamur, quæ impetrâsse postea nos pœnitet.

De Catâ in fœminam mutatâ.

CAta quædam speciosi cujusdam adolescentis amore capta, Venerem oravit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius misertæ, in formam hominis eam mutavit; quam cum longè speciosa esset, amator domum subito adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutatâ facie mutasset & mores, in medium constituit murem: quem cum illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem ut caperet persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutavit.

Fabula significat, quod homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De

De *Sene mortem vocante.*

SEnex quidam lignorum faſcem ſuper humeros ex nemore portans, cum longâ viâ defeſſus eſſet, faſce humi depoſito mortem vocavit. Ecce! mors advenit, cauſámq; quamobrem ſe vocaverat, rogat. Tunc ſenex Ut hunc lignorum faſcem ſuper humeros imponeres, ait.

Fabula ſignificat, quod quiſquis vitæ cupidior eſt, licèt mille ſubjiciatur periculis, mortem tamen ſemper devitat.

De *Muliere & Medico.*

MUlier anus cum ophthalmiam pateretur, medicum ad ſe curandum accerſit, certum pretium ei dare promittens ſi eo morbo curaretur; ſi verò non liberaretur, nihil ei debere pacta eſt. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmiâ curata, cum nihil ſuarum rerum domi eſſe perſpiceret, medico mercedem pactam petenti ſolvere denegat. Quamobrem vocata in judicium, pactum quidem non denegat; ſed ſe curatam Ophthalmiâ eſſe id vero pernegat; aiens, cùm cæca eram, domum multa ſupellectile refertam videbam; nunc cum video, ut medicus ait, nihil rerum domi eſſe perſpicio

Fabula declarat, quod homines avaritiæ dediti, ſibimet ſæpius contradicunt.

De *Agricola & Canibus.*

AGricola quidam magnitudine hyemis in ſuburbanis ſe locavit. Sed cum alimonia ſibi deficeret, capris & ovibus primum veſci cœpit, cum verò indies magis ſæviret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod factitus cum animadverterent canes, invicem verba faciunt; Quid hic ſtamus? inquiunt; cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamúſne eum nobis parcere vitam, qui alimoniæ gratia boves jugulavit?

Fabula ſignificat, quod eos fugere debemus, qui in chariſſimos crudeliter ſe gerunt.

De Agricola & Filiis.

AGricola quidam complures habuit filios, continua seditione discordes, ac ejus admonitiones perpetuo negligentes. Cum forte unà domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coràm deportari, atque natos cœpit hortari ut integrum fascem disrumperent: Cùm igitur fascem cum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cum quisque facilè hoc perficeret, tunc facto silentio pater aiebat: Si quando animis idem senseritis nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis, qui volet, is facilè vos perdet.

Fabula significat, quod fortior est unio, quam seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere & Gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper sollicitat) gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ tradere solear. At gallina pluri alimoniâ pinguior facta, id unum desiit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat id cæcâ augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurium cupiditate rerum præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à Cane morso.

HOmo quidam, cum eum canis momordisset, summo cum studio scisitabatur, à quo sanari posset. Quidam ei obviàm factus, atque de medico rogatus, ait, Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico; Nam si canis qui te momordit, à vulnere linguâ sanguinem terget, istâ curâ nihil potius reperiri potest. Alter arri-

dens,

dens, venustissimè inquit, Si hujusmodi utar remedio indies magis ac magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda per commodis, & mala pro beneficiis retribui solent.

De duobus Amicis & Ursa.

AMici duo dum rus viarent, ursa eis obviàm occurrit: quâ prospectâ, alter eorum territus, ut se salvaret, continuo arborem ascendit: alter cum ursæ viribus se posse obsistere dubitaret, uti mortuus humi jacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum. Cum nec ore aut naso respiraret, ursa eum exanimatum existimans abiit: (dicunt enim à cadavere ursas omnino abstinere.) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem ei diceret ursa, socium rogavit. Ille urbano sermone respondit, Admonitus sum ab ursa, ut cum hujusmodi amicis non profiscar ampliùs.

Fabula significat, quod eorum amicitia colenda non est, qui, cum est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & Coquo.

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coemerunt & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes eas clanculùm accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti qui acceperat, se haud habere jurat: qui verò habebat se non accepisse jurabat. Coquus percepto juvenum dolo, ait; etsi fallor equidem à vobis, per quem verò jurâstis, res ista non latebit Deum.

Fabula indicat, nullum scelus posse latere Deum.

De duobus Inimicis.

DUo quidem gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unâ in navi navigabant. Et cum alter alterum eodem in loco stare non pateretur, unus in puppi, alter in prorâ consedit. Ortâ autem tempesta-

e, cum navis periclitaretur, qui in prora ſedebat, rogat navis gubernatorem, quæ pars navis ſubmergi prius deberet, & cum gubernator puppim dixiſſet; ait ille, Mors mihi modò moleſta minime eſt, ſi inimicum meum prius mori perſpicio.

Fabula ſignificat, quod inimicus ut inimicum perdat, ſeipſum perdere ſæpius eligit.

De Cannâ & Oliva.

QUarum eſſet fortior, durior, & magis reſiſtens canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, eò quod ventis facile cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulò poſt turbine vehementi aſpirans ventus radicitùs evulſit olivam totis viribus ſibi obſiſtentem. At canna flatibus ſe inclinans ſalutem facile eſt aſſecuta.

Fabula ſignificat, quod potentioribus ſine controverſia mos eſt in tempore gerendus.

De vitula & Bove.

VItula cum bovem arantem perſpiceret, illum præ ſe, quæ nihil agebat, contempſit. Sed cum immolationis affuit dies, bos quidem miſſus, vitula autem ut immolaretur retenta eſt. Quam rem bos cùm conſpicatur, ſubridens ait, Heus vitula, ideo non laborabas ut immolareres.

Fabula ſignificat, quod otioſis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortunâ.

CUm puer quidam juxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens, illum excitavit, inquiens, Surge & hinc ocyus abi; quippe in puteum ſi caderes, non tuam inſcientiam, ſed me Fortunam omnes accuſarent.

Fabula ſignificat, quod ſæpius in periculum culpâ noſtrâ incurrimus, deinde abs te ſortunam accuſamus.

De

De Muribus & Cato.

DOmo quapiam quod perplures forent mures catus præsentiens, illuc accessit, atque nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verum mures cum se indies consumi perspicerent, ad unum coacti inquiunt secum, de cætero inferius non est descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hic superius manendum, quò catus ascendere non potest. At catus consilio murum percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum acutè perspiciens, ut catum cognovit, haud infacetè ait, Heus amice, si te felem esse certò scirem, deorsum minime descenderem.

Fabula significat, quod vir prudens, semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidit.

De Simia & Vulpe.

APud brutorum animalium concilium, simia ita appositè saltavit, quod omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat carnes laqueo in foveâ sitas, illuc simiam ut duxit, inquit ad eam, Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare cum tuus ex lege sit, tute ipsa capias illum Simia vulpis suasu illuc temere accedens, ut se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quæ dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepidè ait, Heus stulta, quæ, cum fortuna te extulisset, dominari cæteris jam te putabas dignam.

Fabula significat, quod qui temere aliquid aggreditur, temere in periculum incidit, ac vulgo ridiculus est.

De Cervo & Leone.

CErvus vehementi sitì cum vexaretur, ad fontem proficiscitur, dumque potat, suam in aqua perspiciens umbram, valde lætatus est magnitudine cornuum

cornuum, & ramoſitate; deinde pedes & crura perſpiciens, nimium triſtatus eſt. Hæc dum animo vertit, ecce leo apparet, ac cervum perſequitur. At cervus fugam arripiens leonem per campos longè anteibat: (dicunt enim, cervorum vires conſiſtere in pedibus, ac leonis in animo ſtare robur.) Quouſque igitur leo per campos ſecutus eſt cervum, cum aſſequi non potuit, caſu vero contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis cum fugere non poſſet, à leone captus, cum ſe moriturum videret, heu me miſerum, inquit, qui cornibus gaviſus, ipſis cornibus pereo!

Fabula ſignificat, quod quæ putamus nobis profutura ea nobis ſæpius obſunt.

De Agricolo & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anſeres venaretur qui ſata ſua continuò depaſcebant. At ſimul cum illis venatus eſt pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, ut eum ſolvat miſſumq; faciat, cum non ſit grus, nec ſpecie anſer, ſed pelargus avium piiſſimus, qui parentibus ſemper deſervit nec illos in ſenecta deſerit unquam. At agricola ſubridens, ait, Quæ dicis haud me fugiunt; nam qui ſis probe teneo. Sed cum his ſimul captus cùm ſis, cum his quoque ſimul eſt moriendum.

Fabula ſignificat, quod qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus in domo benè clauſa exiſtens, cum lupum ad ſe venientem perſpicit, illum convitiis & maledictis perſequitur. At lupus inquit ei, Non tu, ſed locus inacceſſibilis mihi convitia dicit.

Fabula ſignificat, quod locus & tempus faciunt timidos perſæpe audaces.

De Jove & Corvo.

retur : Quam rem præsentiens corvus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis se decoravit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus ; veniunt ad concilium aves. Jupiter corvum ob pulchritudinem cùm regem avibus creare vellet, id aves indigne ferentes quæq; suas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cum esset exutus , corvus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat, quod qui de rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuique liquidò patet.

De Tubicine quodam.

TUbicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus, miserandâ voce clamabat, Nè abs re ac frustrà occidere me velitis : Ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Qui eum vinctum ducebant hujusmodi verba contra reddiderunt : Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quod cum hostibus manum conferre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quod graviori pœna digni judicandi sunt, qui, cum ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

FAber quidam canem habebat, qui, dum ipse ferrum acudebat, continuò dormiebat ; cum verò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant dejecta, seu ossa, & hujusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem, Heus miser quid faciam nescio, qui dum ferrum cudo continuò dormis, & segnitie teneris : rursus cum dentes moveo, statim surgis & caudâ mihi applaudis.

Fabula significat, quod [illegible]

cornuum, & ramoſitate; deinde pedes & crura perſpiciens, nimium triſtatus eſt. Hæc dum animo vertit, ecce leo apparet, ac cervum perſequitur. At cervus fugam arripiens leonem per campos longè anteibat: (dicunt enim, cervorum vires conſiſtere in pedibus, ac leonis in animo ſtare robur.) Quouſque igitur leo per campos ſecutus eſt cervum, cum aſſequi non potuit, caſu vero contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis cum fugere non poſſet, à leone captus, cum ſe moriturum videret, heu me miſerum, inquit, qui cornibus gaviſus, ipſis cornibus pereo!

Fabula ſignificat, quod quæ putamus nobis profutura ea nobis ſæpius obſunt.

De Agricolo & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anſeres venaretur qui ſata ſua continuò depaſcebant. At ſimul cum illis venatus eſt pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, ut eum ſolvat miſſúmq; faciat, cum non ſit grus, nec ſpecie anſer, ſed pelargus avium piiſſimus, qui parentibus ſemper deſervit nec illos in ſenecta deſerit unquam. At agricola ſubridens, ait, Quæ dicis haud me fugiunt; nam qui ſis probe teneo. Sed cum his ſimul captus cùm ſis, cum his quoque ſimul eſt moriendum.

Fabula ſignificat, quod qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus in domo benè clauſa exiſtens, cum lupum ad ſe venientem perſpicit, illum convitiis & maledictis perſequitur. At lupus inquit ei, Non tu, ſed locus inacceſſibilis mihi convitia dicit.

Fabula ſignificat, quod locus & tempus faciunt timidos perſæpe audaces.

De Jove & Corvo.

JUpiter, volatilibus regem creare volens, diem concilii avibus indixit, ut qui ſpecioſior eſſet, rex eis conſtituetur:

retur : Quam rem præsentiens corvus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis se decoravit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus ; veniunt ad concilium aves. Jupiter corvum ob pulchritudinem cùm regem avibus creare vellet, id aves indigne ferentes quæq; suas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cum esset exutus, corvus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat, quod qui de rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuique liquido patet.

De Tubicine quodam.

TUbicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus, miserandâ voce clamabat, Nè abs re ac frustrà occidere me velitis : Ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Qui eum vinctum ducebant hujusmodi verba contra reddiderunt : Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quod cum hostibus manum conferre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quod graviori pœna digni judicandi sunt, qui, cum ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

FAber quidam canem habebat, qui, dum ipse ferrum incudebat, continuò dormiebat ; cum verò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant dejecta, seu ossa, & hujusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem, Heus miser quid faciam nescio, qui dum ferrum cudo continuò dormis, & segnitie teneris : rursus cum dentes moveo, statim surgis & caudâ mihi applaudis.

Fabula significat, quod socordes & somnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus gravi censura sunt coercendi.

De

De Mula quadam.

MUla quædam, nimio hordeo pinguis effecta, nimiâ pinguedine lasciviebat, secum inquiens, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parum post contigit, quod oportuit mulam quantum potuit currere: sed cum cursu cessavit, Heu me miserum inquit, quæ me equi filiam esse putabam! At nunc memini mihi patrem asinum fuisse.

Fabula significat, quod stulti in prosperis seipsos non agnoscunt, sed in adversis persæpe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cum eum delphinus persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur; eundemque in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoque defertur: Thynnus conversus, cum delphinum expirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quod quivis adversa levius fert, cum adversitatum autores eadem adversitate opprimi perspicit.

De Medico & Mortuo.

MEdicus quidam cum quem curaret ægrotum eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant quispiam medico haud infacetè ait, Heus medice, ista consilia cum prodesse quibant, dicenda fuerant; non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quod ubi haud prodest consilium, ideo tempore dare est sane amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

AUceps aucupatum calamis viscoque tetendit; cum turdum canere arboris super ramum aspexit, ut eum caperet,

caperet calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcavit: morſúsque ab ea, cum jam ob venenum ſe deficere præſenſit, Heu me miſerum ingemuit, qui dum alium capere feſtino, alter ad mortem me eſt aucuparus.

Fabula ſignificat, quod quæ contra alios facere nitimur ea perſæpe ab aliis ipſi patimur.

De Caſtore.

CAſtor eſt Animal quadrupes, qui in paludibus ſe nutrit: ejus teſtes variis medelis utiles eſſe dicuntur. Itaque cum quiſpiam eum ſequitur, ſeu perſecutionis cauſam non ignorans, pedum velocitati fidens quantum poteſt fugit, uſque quo ad locum, nè videatur, ſalvus deveniat; atque ibi teſtes excidens, in venatores, cum ſibi appropinquant, projicit, & iſto facto à venatoribus ſe eripit.

Fabula ſignificat, quod ſapiens, ut à periculis ſe eripiat, nihil intentatum relinquit.

De Puero Oves paſcente.

PUer quidam cum oves eminentiori in loco depaſceret, ſæpius clamabat, Heus, o! à lupis mihi ſuccurrite. Qui circumaderant cultores agrorum, culcum omittentes, at illi occurrentes, atque nihil eſſe comperientes, ad opera ſua redeunt. Cum pluries puer, id joci cauſa feciſſet, ecce! cum lupus pro certo adeſſet, puer ut ſibi ſuccurratur, ſeriò clamat. Agricolæ id verum non eſſe putantes cum minime occurrerent, lupus oves facilè perdidit.

Hæc Fabula ſignificat, quod qui cognoſcitur mentiri, ei veritatem dicenti poſtea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

COrvus, cum carnium fruſtum rapuiſſet, ſuper arborem quandam reſedit. Vulpes eum ſuſpiciens atque carnes ſibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur

igitur sub arbore corvum laudare cœpit, aiens, O quam magna avis est hæc! quam speciosa, quam venatrix, quam formosa, hanc decuit esse avium regem. Nam omnia regia supra alias ei sunt aves, si modo vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dicti mutus haud valens pati ulterius, dum magnâ voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuisset, conversa inquit ad corvum, Heus Corve, omnia decora tenes modo mente haud careres.

Fabula indicat, quòd qui adulatoribus nimium credunt, hi quæ non putant in adversa sæpius incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus supervenions eum statim cepit; & cum ipsum occidere vellet, canis nè eum occideret, rogavit, inquiens, Heus mi Lupe, nunc me occidere noli. Nam ut vides, tenuis sum, & gracilis, & macilentus: sed herus meus nuptias in proximo facturus est, ubi si parum me expectas ego opiparè manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimisit. Paucos post dies lupus accedens, cum canem domi dormientem reperit, stans ante aulam, canem rogat, ut sibi promissa præstet. Et canis haud rusticè inquit, Heus lupe, si ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias expectes.

Fabula indicat, quod sapiens, cum vitat periculum, ab illo postea continuè cavet.

De Corvo ægroto.

COrvus cum ægrotaret, matrem rogavit, ut pro suâ sanitate Deos precaretur, inquiens, Mater, noli plorare, sed Deos potius precare, ut sanitatem mihi restituant. Ei mater citò respondit, Quem Deorum tibi fore propitium putas, cum nullus sit, è cujus aris sacra non rapueris?

Fabula

Fabula significat, quod qui in prosperitate quemvis offendit, in adversis amicum sibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua umbram prospexit, putavit alium esse canem qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipse ferebat eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet, se movet; sed carnes & umbram, quæ sane nihil erant simul perdidit.

Fabula significat, quod cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEo, cum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retrovertit, parumque stans ranam è stagno exeuntem vidit; quam indignabundus statim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius ut te perspiciat animal clamore movebis.

Fabula significat, quod apud verbosos nihil præter linguam reperitur.

De Leone sene.

LEo, cum senuisset, nec victum sibi quærere posset viam machinatus est, quî alimenta haud sibi deessent. Ingressus igitur Speluncam, graviter ægrotare jacens se simulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia visitandi gratia ad eum accedebant: quæ leo capiens, singulatim manducabat. Cum multa animalia jam occidisset, vulpes, leonis cognitâ arte, aditum speluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius stans rogat. Et leo blande respondens, ait, Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait, Quoniam, here mi, animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabula significat, quod homo prudens, qui pericula imminentia providet, illa facilè devitat.

De

igitur sub arbore corvum laudare coepit, dicens, O quam magna avis est hæc! quam speciosa, quam venatrix, quam formosa, hanc decuit esse avium regem. Nam omnia regia supra alias ei sunt aves, si modo vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dici mutus haud valens pari ulterius, dum magnâ voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuisset, conversa inquit ad corvum, Heus Corve, omnia decora tenes modo mente haud careres.

Fabula indicat, quod qui adulatoribus nimium credunt, hi quæ non putant in adversa sæpius incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus supervenions eum statim cepit; & cum ipsum occidere vellet, canis nè eum occideret, rogavit, inquiens, Heus mi Lupe, nunc me occidere noli. Nam ut vides, tenuis sum, & gracilis, & macilentus: sed herus meus nuptias in proximo facturus est, ubi si parum me expectas ego opiparè manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimisit. Paucos post dies lupus accedens, cum canem domi dormientem reperit, stans ante aulam, canem rogat, ut sibi promissa præstet. Et canis haud rusticè inquit, Heus lupe, si ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias expectes.

Fabula indicat, quod sapiens, cum vitat periculum, ab illo postea continuè cavet.

De Corvo ægroto.

COrvus cum ægrotaret, matrem rogavit, ut pro suâ sanitate Deos precaretur, inquiens, Mater, noli plorare, sed Deos potius precare, ut sanitatem mihi restituant. Ei mater citò respondit, Quem Deorum tibi fore propitium putas, cum nullus sit, è cujus aris sacra non rapueris?

Fabula

Fabula significat, quod qui in prosperitate quemvis offendit, in adversis amicum sibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua umbram prospexit, putavit alium esse canem qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipse ferebat eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet, se movet; sed carnes & umbram, quæ sane nihil erant simul perdidit.

Fabula significat, quod cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEo, cum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retrovertit, parumque stans ranam è stagno exeuntem vidit; quam indignabundus statim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius ut te perspiciat animal clamore movebis.

Fabula significat, quod apud verbosos nihil præter linguam reperitur.

De Leone sene.

LEo, cum senuisset, nec victum sibi quærere posset viam machinatus est, quî alimenta haud sibi deessent. Ingressus igitur Speluncam, graviter ægrotare jacens se simulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia visitandi gratia ad eum accedebant: quæ leo capiens, singulatim manducabat. Cum multa animalia jam occidisset, vulpes, leonis cognitâ arte, aditum spelunceæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius stans rogat. Et leo blande respondens, ait, Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait, Quoniam, here mi, animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabula significat, quod homo prudens, qui pericula imminentia provident, illa facilè devitat.

De

De Leone & Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cum prope accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens, Amice, ovem occidi; hodie, mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, ut discubuerat, cum multos lebetes, nec non magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & nullam ovem adesse, è vestigio abiit: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogavit. Ei taurus haud inurbanè respondit, Non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quod homines prudentes minimè lateant improborum artes.

De Leone, Asino, & Vulpe.

LEo, asinus & vulpes, conflatâ inter se societate, venatum exeunt; cumque multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus cum eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indigne ferens, ac dentibus frendens, à divisione depositi eum, mandavitque vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unam colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit extempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cujusdam Rustici Filiam amante.

LEo cujusdam Rustici filiam amabat. Illam cum habere cuperet, patrem virginis rogavit ut sibi nubere ipsam assentiretur. Et rusticus ait, nullo pacto se assen-

surum,

arum quod filia beſtiæ nubat. Cum illum leo torvè adſpiceret, ac dentibus frenderet, ruſticus mutato conſilio ait, ſe cupere ei filiam nuptum dare, modo dentes & ungulas prius cædat evellatque, quoniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id poſtquam præ nimio amore fecerat, ruſticum adiens, filiam ſibi poſtulat. At ruſticus, leonem cum ungulis & dentibus perſpicit inermem, arrepto ſuſte, illum frequens pulſando perſequitur.

Fabula indicat, quod qui inimicis ſe committit, de facili perit.

De Leæna & Vulpe.

LEæna cum à vulpe exprobraretur, quod quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait, Unum ſanè, at pol leonem.

Fabula indicat, quod pulchritudo haud in copia rerum, ſed in virtute conſiſtit.

De Lupo & Grue.

LUpus in gurgite oſſe retento, cum longè cruciaretur, grui pretium obtulit, ſi illud è gurgite extraheret. Grus roſtro cùm os è gurgite extraxiſſet, pretium ſibi promiſſum expoſtulat. Ei lupus ſubridens, ſimulque acuens dentes, ait, Satis pretii tibi eſſe debet quod ex lupi ore caput ſine læſione eduxeris.

Fabula indicat, quod apud improbos gratitudo non parva habetur, ſi pro obſequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

LUpus, cum agnum inveniſſet errantem, eum non cepit fortiſſimâ manu, ſed cauſam quæſivit, quo jure vel injuriâ eum comederet. Igitur agno verba hujuſmodi fecit, Tu mihi abunde jam diu intuliſti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cum nuperrime venirem in lucem? Lupus denuo ait, Agrum mihi paſcendo devaſtâſti. Agnus inquit, cum denti-

bus etiam caream, id facere nequivi. Lupus rursùm ait, Ex meo quoque fonte bibisti. Ei inquit agnus, quo pacto id fieri potuit, cùm aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus, ait, Licèt tua solvere nequeam argumenta, cœnare tamen opiparè intendo; agnumque cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quod apud improbes ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DUo galli inter se ruri certabant. Qui gallinarum prior dux erat, cum ab altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter verò victoriâ elatus, tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantuque significat se rivalem suum pugnando superâsse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex rostro triumphans in publicum venit, ac solus gallinis liberè potitur.

Fabula significat, quod qui prosperis fidit, in adversa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quam ob rem magnâ hominum frequentiâ stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas; quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obviam factus, Ridicule, ait, cur alios quid esset futurum monebas qui tuæ sortis nescius fuisti.

Fabula indicat, quod homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De

De Formica & Columba.

FOrmica sitiens in fontem descendit: ubi, dum bibere vult, in aquam cecidit; Columba quædam, super arborem fonti imminentem sedens, cum formicam aquis obrui conspiceret, ramulum ex arbore rostro continuò frangit & sine mora dejicit in fontem: ad quem formica se applicans, ex aquis in tutum se recepit. Obiter auceps quidam advenit, & ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupis. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit: quorum strepitu territa columba, ex arbore aufugiens, vitæ periculum evadit.

Fabula declarat, cum bruta in beneficos grata sint, eo magis esse debere eos qui participes sunt rationis.

De Vitulo & Cerva.

VItulus cervæ aliquando ait, Cùm magnitudine sis major canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cujus rei gratia, mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit subridens, Quoniam, fili, licet quæ dicis omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula declarat, quod qui natura timidi sunt, apud eos nulla valet oratio.

De Ape & Jove.

APes, quæ ceræ mater existit, quondam accedens ut Diis sacra faceret, Jovi donum obtulit mellis, qua oblatione Jupiter lætus, jussit ei concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illustrissime Deus Deorum, ancillæ tuæ concedere velim, ut quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, is simul ac pupugero eum, continuò moriatur. Qua rogatione Jupiter

ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait, Satis tibi sit, quod quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris & in punctura stimulum dimiseris, continuò ipse moriaris, tibique vita sit ipsa stimulus.

Fabula indicat, quod inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca.

MUsca, quæ in ollam carnium deciderat, cum se in brodio sustocari sensit, secum ipse ait, Ecce! tantum bibi, tantum comedi, tantum me lavi, quod jure satura mori possum.

Fabula significat, quod prudentis est, id patienti animo ferre quod vitari minimè potest.

De Adolescente quodam & Hirundine.

ADolescens luxuriosus cum bona patris consumpsisset solaque vestis remansisset, visa ante tempus hirundine, æstatem jam adesse existimans, ipsam quoque vendidit vestem. Sed hyeme denuo ortâ, cum immenso cruciaretur frigore, visa rursum hirundine, quæ præ frigore moriebatur, ait, O pessima avis, quæ me & te pariter perdidisti!

Fabula significat, quod quæ suo tempore non fiunt, eâ die stare nequeunt.

De Ægroto & Medico.

ÆGer à medico rogatus quo pacto se habuisset, Plus quam opus esset, se sudâsse respondit. Id bonum fuisse, medicus ait. Secundò rogatus ab eodem, quo modo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse comprehensum. Id ad salutem fore, medicus quoque ait. Tertio ab eodem interrogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus ait, id ad salutem op-

timum

timum fuisse. Deinde ex domesticis cùm quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait, Signa ad salutem, ut medicus ait, perplura & optima sunt, illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quod qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præstare quisquam debet.

De Lignatore quodam.

LIgnator quidam dum juxta flumen Deo Mercurio dicatum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehensus, juxta fluminis ripam gemens consedebat. Mercurius misericordiâ motus lignario apparuit, suique fletûs causam rogavit: quam simulac didicit, securim auream afferens, utrum quam perdiderat illa esset, rogavit. At eam pauper suam esse negavit. Secundò Mercurius alteram detulit argenteam: quam cùm pauper illi suam quoque esse negaret, postremò Mercurius ligneam sustulit, illam suam esse cùm pauper assentiret, Mercurius cognoscens illum esse hominem verum justumque, omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad socios lignarius quid sibi acciderat, aperit ad socios: quorum unus id experiri volens, cum ad flumen accessisset, securim in aquam dejecit; deinde flens, in ripâ consedit. Cujus Mercurius fletûs causam edoctus, securim auream afferens, illáne esset quam perdiderit, rogavit. Quam cùm suam esse assereret, Mercurius, cognitâ ejus impudentiâ, & mendacio, nec auream, nec suam tradidit.

Fabula significat, quod quanto Deus propitior est probis, tanto improbis existit infestior.

De Asino & Jove.

ASinus olitori cuidam serviens, cum parum comederet, & multum laboraret, Jovem exoravit, ut alium

dominum ſibi mitteret. Itaq; Jupiter mandat ut figulo veneat. Apud quem aſinus cum laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & hujuſmodi, ſecundò Jovem precatur, ut alteri deſerviat domino. Jupiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui aſinus multo labore & pauco cibo ſerviens, Heu me miſerum, cum gemitu ait, qui dominos amittens meliores ad deteriorem perveni, apud quem, ut video, corium meum etiam poſt mortem cruciabitur!

Fabula ſignificat, quod priores dominos tunc ſervi deſiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in unum ſimul convenerunt, ubi cum de miſeriâ ipſorum innatâ dolerent, gemerentq; quod vita eis, quam cæteris animalibus, data eſſet miſerior, (quoniam homines, aquilæ, & canes ad mortem eos uſque perſequerentur) decernunt melius ſibi fore ſemel mori, quam in vitâ tam miſerâ diutiùs permanere. Hoc capto conſilio, ut ſe in ſtagnum præcipitent dum ocyus tendunt, ranæ quæ ſuper ſtagni ripa aſtabant, ut ſtrepitum audiunt, in ſtagnum deſiliunt, ſeque aquis ſubmergunt. Quam rem cum lepus qui præibat conſpicatur, reliquis ait; State, nam nobis ſententia mutanda eſt, quippe, ut liquidò videtis, animalia quam nos magis timida reperiuntur.

Fabula ſignificat, quod cum miſer miſeriorem aſpicit, ſuam æquius miſeriam ferat.

De Aſino & Equo.

ASinus, cum equum alimoniâ, otio, & diligenti curâ abundare perſpiceret, eum longè beatum eſſe commendabat, ſeq; nimium infelicem dicebat, qui, cùm multum laboraret, ad ſaturitatem de paleis haud haberet. At cùm tempus belli advenit, miles armatus equum aſcendit;

aſcendit; ac cum medios decurrit in hoſtes, equus mucrone percuſſus cadit humi proſtratus. Quem aſinus perſpiciens, ingemuit, ejuſq; miſertus, ſui animi ſententiam mutavit.

Fabula ſignificat, quod cum paupertate, quæ mater eſt quietis, quis convenire debet potius, quàm locupletioribus invidere.

De Aſino & Lupo.

Aſinus quidam pede altero ſentem calcavit, claudúſque factus, cùm lupum ad ſe venientem conſpiceret, nec fugere poſſet, miſerabili voce inquit, Heus, lupe, demorior equidem è dolore: ſed ex quo opus eſt ut tibi & corvis futurus ſim cibus, obſecro, quatenus tuâ benignitate ſentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremum fine dolore obeam diem. Dum ſentem dentibus lupus evellit, aſinus eum calce percuſſit. Lupus deinde, naſo, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miſerum exclamat, jure hoc patior (deplorandóque reiterat) qui cùm eſſem coquus medicus eſſe volui.

Fabula ſignificat, quod quam quiſque novit, ea ſe exerceat arte.

De Muliere & Gallinâ.

Mullier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuè ova pariebat. Putans igitur totam intus auream eſſe, illam occidit. Sed cum aliis gallinis eſſe ſimilem reperit, ubi divitem ſe fore putavit, quem primò quæſtum habebat, eum plus habendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quod plus habendi cupiditate, id ſæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De Ranâ & Vulpe.

Rana in palude exiſtens, cæteris animalibus clamando cùm profiteretur ſe medicum eſſe, pharmacorumque peritam, ei Vulpes venuſtiſſimè ait; Qui alios curaveris, cùm claudicantem curare te neſcias?

Fabula ſignificat, quod alios docere quis non poteſt id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

SErpens ante agricolæ cujuſdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio eſſet percuſſus, tâm acriter ipſum momordit, quod morſu ex illo puer repente obiit. Hâc re cognitâ, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus acceptâ ſecuri ſerpentem ut occideret, perſequitur; vibraníque ſecurim ut ſerpentem percuteret, extremum caudæ ejus abſcidit. Deinde volens pacem cum ſerpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, ſale & melle ad reconciliandam inter ſe amicitiam, vocat ſerpentem. At ſerpens ſub petra latens ſibilando ait, fruſtra laboras, bone vir, nam inter nos amicitia fieri non poteſt: quippe dum me ſine cauda aſpexero, & tu tui filii ſepulchrum, quieti animo eſſe nequibimus.

Fabula ſignificat, quod cum injuriarum recens vel maximè exiſtat memoria, odia tolli minimè queunt.

De Gallina & vulpe.

VUlpes gallinarum tugurium ingreſſa, cum gallinam nido ægrotantem aſpexit, eam rogavit, quomodo valeret. Cui gallina promptè reſpondit. Meliuſculè me haberem, ſi hinc abires, ſoror.

Fabula indicat, quod inimicorum præſentia nimium eſt moleſta.

De Viatore.

VIator quidam, cum multam viam viâſſet, votum Mercurio vovit, quod ſi quid reperiret, ejus rei dimidium ipſi offerret. Fortè igitur adinvenit peram amygdalis dactyliſque refertam: & cum putaret id eſſe argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos & carnes dactylorum ipſe comedit. Deinde templum Mercurii ingreſſus, atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum, Votum, Mercurii, nunc perſolvo tibi: Nam

Nam quas equidem res adinveni, earum tibi offero dimidium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quod avaritia homines deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

LEo & homo, cum semel simul viam viarent, ac inter viandum se uterque verbis commendarent, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in quibus erat incisum, quod homo suffocârat leonem. Quam sculpturam homo leoni ostendens, ait, Hic videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sint, ac robustiores. Ei leo promptè respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures à leonibus homines quàm ab hominibus leones suffocatos videres.

Fabula significat, quod homines jactabundi fingunt se fecisse quæ facere nunquam tentârunt.

De Vulpe quadam.

VUlpes, cum racemos uvarum plenos ac jam maturescentes perspiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, quâ illos comprehendere posset. Sed cum omnem viam frustrà tentâsset, nec desiderio satisfacere quivisset, mœstitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis est fingere, se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero & Scorpione.

PUer quidam ruri venabatur locustas; & cum scorpionem capere vellet, scorpio, simplicitate ejus cognitâ, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quod qui in utramque partem cogitat, is quæ sequi & vitare debeat, probè tenet.

De

De Venatore & Perdice.

VEnator quidam cum quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujuſmodi verba fecit ad eum: Heus perdicum auceps, ſi me miſſam feceris, ac vitam condonaveris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps appoſitè reſpondit, Nunc eo te magis occidi dignam judico, quòd amicos per inſidias perdere polliceris.

Fabula ſignificat, quod, qui ſibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Teſtudine.

TEſtudo, cum ejus pedes lepus derideret, ſubridens inquit ad eum, Si periculum in curſu feceris, quod quàm tu velocior ſim, liquidò cognoſces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid mihi valeant pedes, ſed judicem eligamus, qui curſum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium ſagaciſſimum, quæ & locum, & curſûs terminum conſtituit. Teſtudo, omni ſegnitie ac negligentia ſemota iter arripiens, haud quievit donec ad terminum pervenit: lepus verò pedibus fidens, ubi paulum quievit, ſomno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibique cum teſtudinem quieſcentem reperit, ſe cum rubore fatetur à teſtudine ſuperatum.

Fabula ſignificat, quod ſtudio & diligentia non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice & Securi.

SEcuris cum ſalicem cæderet, ex eâ ipſâ cuneos fecit, quibus ſalicem facilius finderet. Quam rem præſentiens ſalix, gemens, ejulánſque ait, Non tantum de ſecuri queror, quæ hominum manibus me ſcindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Fabula ſignificat, quod in adverſis, non veri amici infeſtiores amicis, quam inimici ſæpius reddantur.

De

De Puero quodam & Matre.

PUer quidam è ludo literario librum ſocio clam auferens, ſuæ matri tradidit illum: quem mater cum libenter accepiſſet, nec filium caſtigâſſet, rurſus puer alteri veſtem clam abſtulit, atque matri quoque detulit. Quam cum mater etiam libenter accepiſſet, puer caſtigatione carens, cum plura indies ac majora accreſcentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus, per quæſtores publicè damnatus eſt mortis. Sed cum ad locum juſtitiæ ducereiur, eumque mater gemebunda ſequeretur, impetrata venia ut matri ad aurem unum loqui verbum liceret, ad eam converſus, atque os auri matris adhibens, uti quippiam ſecreti dicturus, aurem dentibus ei abſcidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala ei imprecatur. Tunc qui eum ducebant, cum ſupra modum criminabantur, non ſolum furti, ſed quod tam impius fuerit in matrem. Ille abſque rubore inquit ad eos, Nemini veſtrum ſit mirum quòd aurem matris dentibus abſcidi; ipſa enim hujus meæ perditionis author eſt & cauſa. Quippe ſi me caſtigâſſet, cum ei librum detuli, quem ſocio è ſcholis primum clam abſtuli, omiſſis præ timore verberum furtis, ad hoc in præſentia genus turpiſſimæ mortis non perveniſſem.

Fabula ſignificat, quod qui delinquendo ab initio non caſtigatur, facinoroſior indies efficitur.

De Paſtore & Mari.

PAſtor quidam, juxta littus maris pecudes paſcens, cum mare ipſum ſemel placidum aſpiceret, navigandi ſtudio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impoſitis, cum in altum jam navigaret, & in tempeſtate ſine ſpe ſalutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea omnia projecit, atque in portum vix ſe recepit. Denuo

cum

cum oves paſceret, ac rurſum mare jam tranquillum videret, ſocio ſuo ipſam maris tranquillitatem commendanti, ridicule ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula indicat, quod uſus & peritia, nos reddunt in periculis cautiores.

De Punicâ & Malo arboribus.

PUnica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cùm diu inter ſe variis & acerbis contentionibus certâſſent, rubus ex proxima ſepe hujuſmodi contentiones accipiens, acceſſit ad eas, atque, inquit, Satis jam, ſatis certatum inter vos eſt, quieſcite admodum & contentionibus finem imponite.

Fabula ſignificat, quod minores majorum lites ſæpenumero componunt.

De Talpâ & Matre.

TAlpa cæcum animal natura eſt. Hæc aliquando matri ait, Ingentem ſentio odorem. Parum poſt rurſum ait, Excelſum aſpicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum ſonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, uti percipio, non ſolum oculis, ſed naſo & auribus orba exiſtis.

Fabula indicat, quod homines jactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maximè in minimis redarguuntur.

De Veſpis, Perdicibus & Agricola.

VEſpæ ſemel & perdices ſiti concitæ, cum ſimul convenîſſent, ad ruſticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quòd ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vires plenos producant racemos. Veſpæ verò, ſe vineam circumeundo cuſtodire, ac fures indè, amovere, largè offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boves, qui, cum nihil promittant, eandem hanc operam nihilominùs præſtant. Itaque ſatius eſt mihi illis, quàm vobis, aquam exhibere.

Fabula ſignificat, non eſſe illis ſubveniendum, qui vani & inutiles ſunt.

De

De Jove.

CUm Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quæque pro viribus ſuis. Verum enim ſerpens roſam legit, illamque ore tenens, Jovi obtulit. At Jupiter, ut eum aſpexit, palam inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verum à ſerpente id haudquaquam facio.

Fabula ſignificat, quod improborum munera non eſſe ſine dolis, quivis prudens ſibi perſuadere debet.

De Simia.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentiſſimè nutrit; alterum verò odit negligitque. Contigit autem, quod qui in deliciis habebatur, à ſimia in ſomnis fuit ſuffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam uſque ætatem, ceu matris deliciæ, fuit educatus.

Fabula ſignificat, quod hominum prudentiam fortuna proculdubio ſuperat.

De Pulice.

PUlex cum quendam morſu aliquando ſtimulâſſet, captúſque rogaretur, quiſnam eſſet qui membra ſibi depaſceret, ait, ſe ex eo animalium genere eſſe, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant, nec eum occidere velit, cum multum mali facere ipſe ei nequeat. At homo ille ſubridens, inquit ei, Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs te quempiam lædere licet.

Fabula ſignificat, quod malorum, licet parum vel multum delinquant, miſereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

PUlex ſuo ſolito more ſaltans ſuper hominis pedem reſedit, illumque morſu acriter pupugit. Qua punctio-

ctione homo ille graviter concitus pulicem cepit & unguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exiliens, mortem vitavit. Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula declarat, quod non in minimis, sed in magnis arduisque rebus à Diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

HYemis erat medium, cum formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cùm inedia conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia ut sibi concederent oravit. At cum formicæ eam rogarent quidnam æstate fecerit, num segnis & otiosa eo tempore steterit: illis cicada ait, neque segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Quâ re auditâ, formicæ subridentes, inquiunt, Si æstate ceciniſti, ut viantes delectares, nunc salta, tè frigore conficiaris.

Fabula declarat, quod qui, quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias, quando non putat incidit.

De Viro & Uxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in deliciis educatus, cum nec juvenis nec senex esset (semicanus enim erat capillis) duas simul duxit uxores; unam quidem natu grandem, alteram verò juniorem. Cùm omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari studio junior, ut ab anûs consuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Postremo ita illum depilârunt, ut calvum ac ridiculum, non absque summo opprobrio, virum reddiderint.

Fabula significat, quod nulla melior senibus salus existit, quàm fœminis carere, & maximè junioribus, nisi penitùs obrui se velint.

ALIÆ

ALIÆ ITEM ALIQUOT ÆSOPI FABULÆ è Græco in latinum verſæ, incerto interprete.

Impoſſibilia promittens.

VIR pauper ægrotus & malè affectus cum à medicis deſperatus eſſet, Deos rogabat, pollicens, ſi ſanitatem ſibi rurſus reſtituerent, centum boves ipſis oblaturum eſſe in ſacrificium. Uxore autem ejus audiente, & ubi tibi hæc, ſi convalueris? Ille ait, putas enim ſurrecturum me hinc, ut Dii hæc à me repetant?

Fabula ſignificat, multos facilè polliceri, quæ re comprobare non ſperant.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude paſcebantur: æſtate autem ſiccatâ palude, illâ derelictâ, quærebant aliam: cæterum profundum inveneruntputeum. Quo viſo, altera alteri inquit, deſcendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa reſpondens, ait, Si igitur & hic aqua aruerit, quomodo aſcendemus.

Fabula declarat, non oportere inconſideratè res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & Gallus initâ ſocietate, iter faciebant. Veſpere autem ſuperveniente, gallus conſcenſâ arbore dormiebat, at canis ad radicem arboris excavatæ. Cum gallus, ut aſſoleſ, noctu cantaſſet: Vulpes, ut audivit, accurrit, & ſtans inferius, ut ad ſe deſcenderet, rogabat: quòd cuperet commendabili adeò cantu animal complecti. Cum autem is dixiſſet, ut janitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut cum ille apparuiſſet

niſſet deſcenderet, illâ quærente ut ipſum vocaret, canis ſtatim proſiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos inſultantes ad fortiores aſtu mittere.

Leo & Urſus.

LEo & urſus ſimul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur à ſeipſis affecti, ut ex multâ pugnâ etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi proſtratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc per utroſque percurrendo, rapuit, fugiénſque abivit. At illi videbant quidem ipſam; ſed quia non poterant ſurgere, Nos miſeros dicebant, quia vulpi laborávimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, alios lucrari.

Veſpertilio, Rubus, & Mergus.

VEſpertilio, rubus & mergus, initâ ſocietate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaque veſpertilio argentum mutuatus, projecit in medium: rubus veſtem ſecum accepit: mergus tertius æs: & navigaverunt. Tempeſtate autem vehementi obortâ & navi everſâ omnibus perditis ipſi in terram evaſerunt. Ex illo igitur mergus littoribus ſemper aſſidet, num quopiam æs ejiciat mare. Veſpertilio verè, creditores timens, interdiu non apparet; noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium veſti inhæret, ſicubi ſuam cognoſcat quærendo.

Fabula indicat, in ea quibus incumbimus, in poſterum incidere.

Pavo & Monedula.

AVibus creaturis regem, pavo orabat, ut ſe ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula ſuſcepto ſermone ait, ſed ſi te regnante, aquila nos perſequi aggreſſa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabula declarat, principes non modo propter pulchritudinem, ſed ob fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

Sin-

Singularis Agreſtis & Vulpes.

SIngularis agreſtis ſuper quadam ſedens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante cauſam, quare, nullâ propoſitâ neceſſitate, dentes acuerat; ait, Non abs re hoc facio: nam ſi me periculum invaſerit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum eſſe oportebit, ſed potius paratis uti.

Fabula declarat, adverſus periculum præparatum eſſe oportere.

Caſſita.

CAſſita laqueo capta, plorans dicebat, Hei mihi miſeræ & infelici volucri! non aurum ſurripui cujuſquam, non argentum, non aliud quicquam pretioſum: granum autem tritici parvum mortis mihi cauſâ eſt.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum ſubeunt periculum.

Hinnulus.

HInnulus aliquando cervo ait, Pater, tu & major & celerior canibus, & cornua præterea ingentia geſtas ad vindictam: curnam igitur ſic eos times? Ei ille ridens ait, Vera quidem hæc ſunt, fili: unum verò ſcio, quod cum canis latratum audivero, ſtatim ad fugam (neſcio quomodo) efferor.

Fabula declarat, natura timidos nulla admonitione fortificari.

Avarus.

AVarus quidam cum omnia ſua bona vendidiſſet, & auream glebam feciſſet, in loco quodam infodit, unà defoſſo illic & animo ſuo & mente; atque quotidiè eundo, ipſam videbat. Id autem ex operariis quidam obſervando cognovit, & refoſſam glebam abſtulit. Poſt hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit & capillos evellere. Hunc cum quidam vidiſſet ſic plorantem & cauſam audiviſſet; Nè ſic, inquit, ô tu, triſtare:

neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit: nam ut video, neque cum aurum erat, utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

ANseres & Grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quod essent leves, statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facile fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

TEstudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; inde demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat, multos qui in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

CErva altero occæcata oculo, in litore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens; alterum verò ad mare, unde nihil suspicabatur, Præternavigantes autem quidam, & hoc conjectantes ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quod unde timuerat nihil, passa foret, quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ vero utilia, noxia.

Cerva & Leo.

CErva venatores fugiens, in speluncam ingressa est in leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa

henſa eſt: moriens autem dicebat, Heu mihi homines fugiens in ferarum immitiſſimum incidi.

Fabula ſignificat, multos homines dum parva fugiunt pericula in magna incurrere.

Cerva & Vitis.

CErva venatores fugiens, ſub vite delituit. Cum præteriſſent autem parumper illi, cerva prorſus jam latere arbitrata, vitis foliis paſci incepit. Illis verò agitatis venatores converſi, & quod erat verum, arbitrati animal aliquod ſub foliis occultari, ſagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat, juſta paſſa ſum, non enim offendere oportebat, quæ me ſervârat.

Fabula ſignificat, qui injuriâ benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Aſinus & Leo.

CUm aſino gallus aliquando paſcebatur, Leone autem aggreſſo aſinum, gallus exclamavit: & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Aſinus ratus propter ſe fugere, aggreſſus eſt ſtatim leonem. Ut verò procul hunc proſecutus eſt quo non amplius galli perveniebat vox converſus leo devoravit. Hic verò moriens clamabat, me miſerum & dementem! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratia in aciem irrui.

Fabula ſignificat, pleroſque homines inimicos, qui ſe de induſtriâ humiliârunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipſum illinc extracturus, deſcendit & ipſe in puteum. Ratus autem canis eum acceſſiſſe, ut ſe inferius magis obrueret, converſus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reverſus, Juſta, inquit, patior: nam cur unquam ſui interfectorem ſervare ſtudui?

Fabula in injuſtos & in ingratos.

Sus & Canis.

SUs & canis mutuò convitiabantur. Et ſus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus diſciſſuram canem. Canis autem ad hæc diſſimulanter dixit, Bene per Venerem nobis juras: ſignificas enim ab ipſa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes deguſtantem nullo pacto in ſacellum admittit. Ei ſus, propter hoc igitur magis præ ſe fert Dea amare me: nam occidentem, aut alio quovis modo lædentem, me omnino averſatur: tu tamen malè oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificioſè in laudem convertere.

Sus & Canis.

SUs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, ſe fœcundam eſſe maximè pedeſtrium omnium. Et ſus occurrens, ad hæc inquit, ſed cum hæc dicis ſcito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, ſed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

SErpens unà cum cancro vivebat, initâ cum eo ſocietate. Itaque cancer ſimplex moribus, ut & ille aſtutiam mutaret, admonebat: hic autem minimè obediebat. Cum obſervâſſet igitur cancer ipſum dormientem, & pro viribus compreſſiſſet, occidit. At ſerpens poſt mortem extenſo ille air, Sic oportebat antehac rectum & ſimplicem eſſe: neque enim hanc pœnam dediſſes.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipſos offendi potius.

Paſtor & Lupus.

PAſtor nuper natum lupi catulum reperit ac ſuſtulit, unáque cum canibus nutrivit. At cum adoleviſſet, ſi quando lupus ovem rapuiſſet, cum canibus & ipſe perſequebatur. Cum canes autem aliquando non poſſent aſſequi

assequi lupum, atque ideo reverterentur ; ille sequebatur, ut, cum ipsum assecutus esset, particeps foret venationis, ut lupus : inde redibat. Sin autem lupus extrà non rapuisset ovem, ipse clam occidens, anà cum canibus comedebat : donec pastor, cum conjectâsset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit & occidit.

Fabula significat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

Leo & Lupus.

LEo cum consenuisset, ægrotabat, jacens in antro. Accesserunt autem visitatura regem, præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem vulpem, quasi nihili facientem suum omnium dominum, & propterea neque ad visitationem profectam. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito ; Et quis, inquit, eorum qui convenerunt tantum profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circumivi, & medicamentum pro te à medico quæsivi & didici ? cum autem leo statim ut medicamentum diceret, imperâsset ; illa inquit, si lupo vivente excoriato, ipsius calidam pellem indueris. Et lupo jacente vulpes ridens, ait. Sic non oportet dominum ad malevolentiam movere, sed benevolentiam.

Fabula significat, eum, quo quotidiè machinatur, in seipsum laqueum vertere.

Mulier.

MUlier quædam virum ebrium habebat : ipsum autem è morbo liberatura, tale quid commenta est : Aggravatum enim ipsum ab ebrietate cum observâsset & mortui instar insensatum, in humeros elevatum in sepulcretum allatum deposuit, & abivit. Cum autem ipsum jam sobrium esse conjectata est, profecta januam pulsavit sepulcreti. Ille autem cum diceret, Quis est qui

Pulsat januam; Uxor respondit, Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille, Non mihi comesse, sed bibere, ô optima, affer: tristem enim me reddis, cum cibi non potûs meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi miseræ, inquit: Nam neque astu profui. Tu enim, vir, non solùm non emendatus es, sed pejor quoque reipso evasisti: in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

VIr dives anserem simul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen: sed alterum cantûs, alterum mensæ gratiâ. Cum autem oporteret anserem pati ea, quorum causâ nutriebat, nox erat & discernere tempus non permisit utrumque; cygnus autem pro anser abductus cantat cantum quendam mortis exordium; & cantu significat naturam, mortem verò effugit suavitate canendi.

Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus negligentia ejus qui prius habuit: ac assumpto in domum omnes ei adhibuit absterstiones, omnibus lavacris tentavit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor paravit.

Fabula significat, manere naturas ut à principio provenerunt.

Hirundo & Cornix.

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem Cornix, ei dixit: Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meum verò corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

BUtalis à fenestrâ quadam pendebat. Vespertilio autem profectus rogavit causam, quare die fileret, nocte

nocte caneret. Cum autem ea non incassùm hoc facere dixisset, (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait, sed non nunc te cavere oportet, cum nulla utilitas, sed antequam capereris.

Fabula significat, in infortuniis inutilem esse pœnitentiam.

Cochleæ.

RUstici filius affabat cochleas. Cum autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes! domibus vestris incensis vos canitis.

Fabula significat, omne intempestivè factum vituperabile.

Mulier & Ancillæ.

MUlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His verò assiduò defatigatis labore; visum est oportet domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evenit autem ipsis hoc facto, ut in graviora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam temporiùs eas excitabat.

Fabula significat, plerísque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

MUlier venefica divinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseverabat, & lucrum inde faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis, & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras avertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula innuit, multos magna promittentes, nè parva quidem facere posse.

Agricola.

AGricola quidam fodiendo aurum reperit; quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, corona-

bat. Huic autem Fortuna adſtans, inquit, Heus tu, cur terræ meæ munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura te? Nam ſi tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, ſcio te tunc me fortunam accuſaturum.

Fabula indicat oportere benefactorem cognoſcere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

DUo quidam unà iter faciebant: & cum alter ſecurim reperiſſet, alter qui non invenit, admonebat ipſum nè diceret, *Inveni* ſed *Invenimus*, Paulo poſt autem cum aggrederentur ipſos qui ſecurim perdiderant: qui eam habebat, perſequen ibus illis, ei qui unà iter faciebat, dixit *Periimus*. Hic autem ait, *Perii* dic, non *Periimus*: etenim & tunc cum ſecurim inveniſti, *Inveni* dixiſti, non *Invenimus*.

Fabula indicat, qui non fuere participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos eſſe amicos.

Ranæ duæ.

DUæ ranæ vicinæ ſibi erant: paſcebantur autem, altera in profundo ſtagno & procul à viâ; altera in viâ parum aquæ habens. Verum cum quæ in ſtagno alteram admoneret, ut ad ſe migraret, ut tutiore cibo frueretur; illa non paruit, dicens, Firmiſſimè ſe teneri hujuſce loci conſuetudine; quouſque obtigit currum prætereuntem ipſam confringere.

Fabula ſignificat, homines quoque prava aggredientes citius mori, quam mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingreſſus quidam abſente domino, favum abſtulit. Hic autem reverſus ut alveolos vidit inanes, ſtans, quod in his erat perſcrutabatur. Apes autem à paſtu redeuntes, ut deprehenderunt ipſum aculeis percutiebant, peſſimêque tractabant. Hic autem ad eas, O peſſimæ animan-

animantes! furatum veſtros favos illæſum dimiſiſtis, me verò ſatagentem veſtri percutitis.

Fabula declarat, ſic homines quoſdam ob ignorantiam ab inimicis non cavere, amicos autem ut inſidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis eſt ſolitaria, ſemper in mari vitam degens; hanc dicitur hominum venationes caventem in ſcopulis maritimis nidificare. Cæterum aliquando paritura nidum fecit. Egreſſâ autem eâ ad pabulum, accidit, mare, à vehementi concitatum vento, elevari ſupra nidum, atque hoc ſubmerſo, pullos perdi. Hac autem reversâ, re cognitâ, ait, Me miſeram, quæ terram ut inſidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longè eſt infidius.

Fabula declarat, homines etiam quoſdam ab inimicis cavendo, ignaros in multo graviores inimicis amicos incidere.

Piſcator.

PIſcator in fluvio quodam piſcabatur. Extenſis autem retibus, & fluxu comprehenſo, utrinque funi alligato lapide aquam verberabat, ut piſces fugientes incautè in retia inciderent. Cum quidam autem ex iis qui circa locum habitabant, id fæcere videret, increpabat quod fluvium turbaret, & claram aquam non ſineret bibere. Ei is reſpondit, ſed niſi ſic fluvius perturbetur, me oportebit eſurientem mori.

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maximè operari, cum patrias in ſeditionem induxerint.

Simia & Delphis.

MOris cum eſſet navigantibus, Melitenſes catulos & ſimios adducere in ſolamen navigationis, quidam habebat ſecum ſimium. Cùm autem perveniſſent ad Sunium Atticæ promontorium, tempeſtatem vehementem fieri contigit. Navi autem everſâ & omnibus natantibus

tantibus, natabat & ſimius. Delphis quiſpiam ipſum conſpicatus, & hominem eſſe ratus, digreſſus levabat, ad terram perferens. Ut vero in Piræo fuit Athenienſium navali, rogavit ſimium, an genere eſſet Athenienſis. Cum autem hic diceret, & claris ibi eſſe parentibus: rogavit, an & Piræum ſciret. Ratus autem ſimius de homine eum dicere, ait, Et valdè amicum eſſe ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, ſubmergens ipſum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes, exiſtimant ſe decipere.

Muſcæ.

IN cellâ quadam melle effuſo, muſcæ advolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus, evolare non poterant. Cum autem ſuffocarentur, dicebant, Miſeræ nos, quia ob modicum cibum perimus!

Fabula ſignificat, multis gulam multorum malorum eſſe cauſam.

Mercurius & Statuarius.

MErcurius ſcire volens, quanti apud homines eſſet, ivit in ſtatuarii domum, transformatus in hominem, & visâ ſtatuâ Jovis, rogabat, quanti quis ipſam emere poſſet. Hic autem cùm dixiſſet, Drachma; riſit. Et quanti Junonis, ait. Cum dixiſſet, Pluris; Visâ & ſuâ ipſius ſtatuâ, ac opinatus (cum nuncius ſit deorum & lucroſus) maximam de ſe apud homines haberi rationem, rogavit de ſe. Statuarius verò ait, Si haſce emeris, & hanc addiramentum dabo.

Fabula in virum glorioſum, qui nullius apud alios eſt pretii.

Mercurius & Tireſias.

MErcurius, volens Tireſiæ vaticinium an verum eſſet cognoſcere, furatus ipſius boves, ex rure venit ad ipſum in urbem, ſimilis factus homini, & ad ipſum divertit. Boum autem amiſſione renunciata Tireſiæ, ille aſſumpto

ſumpto Mercurio exivit, augurium aliquod de fure conſideraturus. Et hic jubet dicere ſibi quamnam avem viderit. Mercurius autem, primò vidiſſe aquilam à ſiniſtris ad dextram volantem, dixit: Hic non ad ſe id eſſe cum dixiſſet; ſecundò cornicem ſuper arbore quadam ſedentem vidit, & modo ſuperius aſpicientem, modo ad terram declinantem, vati refert. Et is, re cognitâ, ait, Sed hæc cornix jurat per cœlum & terram, ſi tu velis meas me recepturum boves.

Hoc ſermone uti quiſpiam poterit adverſus virum furacem.

Canes.

HAbens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum ſervare. Cæterùm ſi quando venaticus caperet aliquid, qui domum cuſtodiebat, particeps unà cum eo erat cœnæ. Ægrè ferente autem venatico, & illi objiciente, quod ipſe quotidie laboraret, ille nihil faciens ſuis nutriretur laboribus; reſpondens ipſe, ait, Non me, ſed herum reprehende, qui non laborare me docuit, ſed labores alienos comeſſe.

Fabula indicat, adoleſcentes, qui nihil ſciunt, haud eſſe reprehendendos, cum eos parentes ſic educaverunt.

Maritus & Uxor.

HAbens quidam uxorem, quæ domeſticis omnibus inimica erat, voluit ſcire an etiam erga paternos domeſticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad ſuum patrem ipſam miſit. Paucis verò poſt diebus ea reverſa, rogavit quomodo adverſus illos habuiſſet. Hæc verò cum dixiſſet, Bubulci & paſtores me ſuſpectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, ſi eos odiſti qui mane greges agunt, ſerò autem redeunt; quid ſperare oportet eos, quibuſcum toto converſaris die?

Fabula ſignificat, ſic ſæpe ex parvis magna, & ex manifeſtis incerta cognoſci.

Hædus

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, nè injucundè moriar, cane tibia primum ut saltem. Lupo autem canente tibia, atque hœdo saltante, canes cùm audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus, hœdo inquit, Meritò hæc mihi fiunt; oportebat enim me, coquus cùm sim tibicinem non agere.

Fabula significat qui ea, quibus natura apti sunt, negligunt, quæ verò aliorum sunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes.

CAncer è mari cum ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui, marinus cum sim, terrestris esse volui.

Fabula significat, homines etiam, qui propriis derelictis exercitiis, & quæ nihil conveniunt, aggrediuntur, merito infortunatos esse.

Citharœdus.

CItharœdus rudis in domo calce incrustatâ familiariter, ut solebat canens, & contrà resonante in se voce existimabatur valdè canorus esse; verum elatus super hoc, cogitavit & theatro sese committere oportere. Profectus verò ad se ostendendum cum malè admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Fabula significat, ex rhetoribus quosdam, qui in scholis videntur esse aliqui, cum ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

FUres in domum quandam ingressi nihil invenerunt nisi pallium; atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus, rogabat, ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixerunt,

erunt. Sed propter hoc tanto magis occideris: illos enim excitando, furari nos non sinis.

Fabula significat, ea maximè pravis esse adversa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & Corvus.

COrnix corvo invidens quod is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idque crederetur uti futura prædicens, conspicata viatores quosdam prætereuntes, ivit super arborem quandam, stansque valdè crocitavit. Illis autem ad vocem conversis, & admiratis, re cognitâ, quidam inquit, Abeamus, heus, vos: cornix enim est quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præstantioribus certantes præ ærquam quod non ad æqua perveniunt, risu quoque dignos esse.

Cornix & Canis.

COrnix Minervæ sacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit. Quid frustrà sacrificia absumis? Dea enim adeò te odit, ut ex peculiaribus quoque tibi auguriis fidem sustulerit. Cui cornix, ob id magis ei sacrifico, ut reconcilietur mihi.

Fabula significat, pleroſque ob lucrum non vereri inimicos beneficiis prosequi.

Corvus & Serpens.

COrvus cibi indigens, ut serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cum se vertisset, atque momordisset ipsum, corvus moriturus dixit, Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in virum, qui ob thesaurorum inventionem de salute periclitatur.

Monedula ac Columba.

MOnedula, in columbario quodam columbis visis bene nutritis, dealbavit sese, ivitque ut & ipsa eodem

eodem cibo impertiretur. Hæ verò, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt: sed cum aliquando oblita, vocem emisisset, tunc ejus cognita natura, expulerunt percutiendo: eaque privata eo cibo, rediit ad monedulas rursum: & illæ, ob colorem cum ipsam non noscerent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes avaritiam, præterquam quod nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

MOnedulam cum quis cepisset, & pedem alligâsset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi parumper libertatem nacta est, fugit, in suúmque nidum se contulit. Circumvoluto vero ramis vinculo evolare haud valens, cum moritura esset, secum loquebatur, Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutem incaute meâ me vitâ privavi!

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cum se à mediocribus studeant periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

JUpiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic, eo trito & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum vero, solo relicto sutore, multum supereſſet medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maximè verò omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Jupiter.

JUpiter formatis hominibus, omnes illis affectus indidit, solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens undenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic verò primum indignè ferens, contradicebat: vehementius verò eo instante, ait, Sed ego sane his ingre-

ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sed ingrediatur, ipse exibo quamprimum. Ex hoc sanè evenit, omnia scorta inverecunda esse.

Fabula significat, captos amore inverecundos esse.

Jupiter.

JUpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: solâ verò testudine tardè profectâ, admirans causam tarditatis, rogavit eam quamobrem ipsa ad cœnam non accesserat. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus optima; iratus ipsi, damnavit ut domum bajulans circumferret.

Fabula significat, plerosque homines eligere, parcè potius apud se vivere, quam apud alios lautè.

Lupus & Oves.

LUpus à canibus morsus, & malè affectus, abjectus jacebat. Cibi verò indigens, visa ove rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi adferret: Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inveniam. Illa, re cognitâ, ait, sed si ego potum tibi do tu & cibo me ureris.

Fabula quadrat in virum maleficum, per simulationem, insidiantem.

Lepores.

LEpores olim belligerentes cum aquilis, invocârunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui vos sitis, & cum quibus præliemini.

Fabula significat, eos qui cum præstantioribus certant suam salutem contemnere.

Formica.

QUæ nunc formica, homo olim fuit; hic agriculturæ assiduè incumbens, non erat propriis laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Jupiter autem indignatus hujus avaritiâ, transmutavit eum in hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verum cum mutâſſet formam, non & affectum mutavit: nam uſque nunc arva circumeundo, aliorum labores ſurripit, & ſibi recondit.

Fabula indicat, natura pravos, etſi maximè ſpeciem transmutaverint, mores non mutare.

Veſpertilio & Muſtela.

VEſpertilio in terram cum cecidiſſet, à muſtela captus eſt; & cum occidendus eſſet, pro ſalute rogabat. Hâc verò dicente, non poſſe ipſum dimittere, quod natura volucribus omnibus inimica foret; ait, non avem ſed murem eſſe; & ſic dimiſſus eſt. Deinde autem cum iterum cecidiſſet, & ab aliâ muſtelâ captus eſſet, nè voraretur orabat. Hâc autem dicente, cunctis, ſe inimicam eſſe muribus; hic non mus, ſed veſpertilio ſum, dicebat; & rurſus dimiſſus eſt: atque ità evenit, bis mutato nomine, ſalutem conſecutum fuiſſe.

Fabula indicat, neque nos in eiſdem ſemper eſſe oportere, conſiderantes eos qui ad tempus mutantur, plerumque pericula effugere.

Viatores.

VIatores ſecundum littus quoddam ire facientes iverunt in ſpeluncam quandam, & ibi conſpicari ſarmenta procul natantia, navem eſſe magnam exiſtimârunt, quamobrem expectaverunt, tanquam appullura ea eſſet. Cum verò à vento lata ſarmenta propius forent, non navem amplius, ſed ſcapham videre videbantur. Advectis autem illis, cum ſarmenta eſſe vidiſſent, inter ſe dixerunt, Ut nos igitur fruſtrà quod nihil eſt expectabamus!

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improviſo terribiles eſſe videntur, cum periculum feceris, nullius eſſe pretii.

Aſinus Sylveſtris.

ASinus Sylveſtris, aſino viſo domeſtico in loco quodam aprico; profectus ad ipſum, beatum dicebat

poris habitudine & cibi perceptione. Deinde autem cum vidiſſet eum ferentem onera, & agaſonem retro ſequentem & baculis ipſum percutientem, ait, Aſt ego non amplius beatum te exiſtimabo: video enim non ſine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non eſſe emulanda lucra, in quibus inſunt pericula & miſeria.

Aſini.

ASini olim, propterea quòd aſſiduè onera ferrent, & fatigarentur, legatos miſerunt ad Jovem, ſolutionem laborum petentes. Hic autem oſtendere ipſis volens id non poſſe fieri, ait, tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluvium fecerint. At illi cum verum dicere exiſtimantes, ex illo & nunc uſq; ubi aliorum urinam viderint aſinorum, illic & circumſtando minguntur.

Fabula indicat, unicuique quod fatale eſt incurabile eſſe.

Aſinus & Vulpes.

ASinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Caterùm viſa Vulpe, tentavit & hanc perterrefacere. Hæc autem (caſu enim ipſius vocem audiverat) ad ipſum ait, Comperium habeto, quod & ego timuiſſem, niſi rudentem audiviſſem.

Fabula ſignificat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra ſunt aliqui eſſe videntur, ex ſua linguacitate redargui.

Aſinus & Ranæ.

ASinus ligna ferens, pertranſibat paludem quandam. Lapſus autem ut decidit, nec ſurgere poſſet, lamentabatur ac ſuſpirabat. Ranæ autem quæ erant in palude, auditis ſuſpiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres ſi tanto hic tempore, quanto nos, fuiſſes, cum, quia paululum cecidiſti, ſic lamenteris?

Hoc ſermone uti quiſquam poterit in virum ſegnem, qui ob minimos quoſque labores triſtatur, cum ipſe majoribus facile reſiſtat.

Asinus & Corvus.

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat. Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens, ipsum vidit, & dixit, Miseri nos, quos si tantum viderit, persequitur; huic autem & arridet.

Fabula declarat, maleficos homines si tantum appareant dignosci.

Asinus & Vulpes.

ASinus & vulpes, initâ inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo verò cum occurrisset ipsis, vulpes eminens periculum videns, profecta ad leonem tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissurum eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut incideret, fecit. Sed leo videns illum fugere minimè posse, primùm vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos qui sociis insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

GAllina serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait, O demens, quid hæc nutris, quæ cum excreverint à te primò injuriam auspicabuntur?

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

CUm primum visus est camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi verò procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eo usque ut ad eum accederent. At intellecto paulo post, belluæ non inesse bilem, eo contemptiùs îêre ut fræna ei imponerent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens

Serpens.

SErpens à multis hominibus peſſundatus, Jovem poſtulavit: Jupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit pupugiſſes, nequaquam id facere ſecundus aggreſſus fuiſſet.

Fabula ſignificat, eos qui prius invadent ibus reſiſtunt, aliis formidoloſos fieri.

Columba.

COlumba ſiti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, inſcia in tabulam offendit, uſque adeò ut pennis ipſius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium operetur.

Fabula indicat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconſultores aggredientes injicere ſeſe in perniciem.

Columba & Cornix.

COlumba in columbario quodam nutricia fœcunditate ſuperbiebat Cornix verò ea audita, ait, Heus tu, deſine hâc re gloriari: nam quò plures paris, eò plus mœroris accumulas.

Fabula ſignificat, ex famulis quoque eos eſſe infeliciſſimos qui in ſervitute multos filios procreant.

Dives.

DIves duas habens filias, altera mortua præficas conduxit. Cum verò altera filia dixiſſet, Ut nos miſeræ! ipſæ ad quas pertinet luctus, lamentari neſcimus: hæ verò quibus non eſt neceſſarium, vehementer plangunt: Mater ait, Nè mirare, filia, ſi hæ ita lamententur, nam nummorum gratia id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæſtum facere.

Paſtor.

PAſtor, actis in quercetum quoddam ovibus, ſtrata ſub quercu veſte, aſcendit, & fructum decutiebat. Oves verò inter edendum glandes, neſciæ, & veſtes unà devorarunt. At cum paſtor deſcendiſſet, & quod erat actum vidit; O peſſima, ait, animalia! vos cæteris vel-

lera ac veſtes præbetis ; à me verò, qui vos nutrio, & veſtem ſurripitis.

Fabula indicat, pleroſque homines ob dementiam, eos qui nihil ad ſe attinent, beneficio afficere, in domeſticos mala operari.

Bubulcus.

BUbulcus armentum taurorum paſcens, amiſit vitulum ; luſtrando omnem ſolitudinem, indagando moram traxit : ubi invenire nihil potuit, precatus eſt Jovem, ſi furem qui vitulum cœpit, oſtenderet, hœdum in ſacrificium oblaturum. Cæterùm proficiſcens in quercetum quoddam invenit à leone devorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus ſuis in cœlum, ait, O domine Jupiter, promiſeram tibi hœdum me daturum eſſe, ſi furem invenirem ; nunc taurum tibi recipio ſacrificaturum, ſi hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiſerint, precantur ut inveniant, cum invenerint, quærunt effugere.

Aquila.

SUper petra aquila ſedebat leporem raptura : hanc autem quidam percuſſit ſagitta, quæ intra ipſam ingreſſa eſt, ſed crena cum pennis ante oculos ſtabat : quam cum vidiſſet, Et hoc mihi, ait, altera mœſtitia, quod propriis pennis inteream.

Fabula ſignificat, durum eſſe cum quis à ſuis pericula patitur.

Vermis & Vulpes.

QUi ſub cœno celabatur vermis, ſuper terram egreſſus, dicebat omnibus animalibus, Medicus ſum medicaminum doctus, qualis eſt Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipſum claudum non curas ?

Fabula indicat, niſi preſto experientia fuerit, omne verbum inane eſſe.

Gallina

Gallina auripara.

GAllinam quis habens ova aurea patientem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam aliis gallinis similem reperit. Hic multum sperans se inventurum divitiarum, etiam exiguis illis privatus est.

Fabula indicat, oportere contentum esse præsentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & Vetula.

LUpus esuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audivit lugentem puerulum, eique dicentem anum, Desine plorare: sin minus, hâc horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus seriò loqui aniculam, expectabat ad multam horam: sed cum adveniset vespera, audit rursus anum blandientem puerulo, ac dicentem, si venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non respondent.

De Culice & Leone.

CUlex ad leonem accedens, ait, neque timeo te, neque fortior me es. Minus mihi adesse virium ideo existimas, quod laceres unguibus, & dentibus mordeas? Hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego verò longè sum te fortior. Si verò vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba cecinisset, culex inhæsit mordens circa nares ipsius læves genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit seipsum, donec indignatus est: culex autem, victo leone, cum sonuisset tuba & epinicia cecinisset, evolavit. Araneæ verò vinculo implicitus, cum devoraretur, lamentabatur, quod cum maximis pugnans, à vili animali araneâ occideretur.

Fabula quadrat in eos qui prosternunt magnos & à parvis prosternuntur.

FINIS.

Sales, ſive Facetiæ multum jucundæ, ſelectæ ex libello *Poggii* Florentini, Oratoris eloquentiſſimi.

De Pigritia Adoleſcentis.

BOnatius adoleſcens facetus è familia Galiſcorum dum eſſemus Conſtantiæ, admodum tardè ſurgebat è lecto. Cum ſocii eam tarditatem culparent, quidve tam diu in lecto ageret, percontarentur: lubricus reſpondit, Litigantes diſceptantéſq; auſcultabo Adſunt enim manè mihi è veſtigio, cum expergiſcor, duæ habitu muliebri; Solicitudo videlicet & pigritia Quarum altera ſurgere hortatur, & aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, quieſcendum inquit, & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendúmq; corporis quieti, neque ſemper laboribus vacandum Prior inſuper rationes ſuas tuetur: ità ut cum diutiùs diſputent, atq; altercentur, ego tamen æquus judex, in nullam partem declinans audio diſputantes, expectans quoad ſint ſententiâ concordes. Hoc fit ut ſurgam tardiùs, expectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas quæ gallo duce arborem excelſiorem, quò ſibi aditus non erat, aſcenderant, ad gallum blandè acceſſit: quem comiter cum ſalutâſſet: Quid in excelſo agis, inquit? Nunquid non audiſti nova hæc recentia tam ſalutaria nobis? Nequaquam cum gallus reſpondiſſet: Atqui prænuncia huc acceſſi, ait, ad communicandam tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebratum eſt, in quo pacem perpetuam omnium inter ſe firmârunt; ita

ita ut omi ſublato timore, nulli ab altero inſidiæ aut injuriæ fieri amplius queant, ſed pace & concordiâ omnes fruantur : licet abire unicuique, vel ſoli, quo velit ſecurè. Deſcendito igitur, & hunc feſtum agamus diem. Agnitâ vulpis fallaciâ gallus, Bonum, inquit, adſers nuncium, & mihi gratum, & collum altiùs protendens, proſpecturóq; longiùs & admiranti ſimilis, in pedes ſe erexit. Tum Quidnam aſpicis? Vulpes cum dixiſſet: Duos, inquit, magno curſu, ore patulo, adventantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valeto, inquit, mihi fuga expedit, antequam illi adveniant; & ſimul cœpit abire. Huic gallus: Quoniam fugis, aut quid times? ait, Siquidem pace conſtitutâ nihil timendum; Dubi o, inquit vulpes, an canes iſti audierint decretum pacis.

Hoc pacto dolo eluſus eſt dolus.

De muliere obſtinatâ, quæ Virum pediculoſum vocavit.

MUlier quædam è noſtris admodum viro contraria, ſemper verbis ejus objurgando refragabatur, perſtans in eo quod cœperat, ita ut ſuperior eſſe vellet. Habita ſemel cum viro gravi altercatione, maritum pediculoſum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eo plus illa pediculoſum appellabat. Vir tandem verberando laſſus, ut uxoris pertinaciam ſuperaret, per funem in aquæ puteum dimiſit, ſuffocaturum ſe dicens, niſi verbis ejuſmodi abſtineret. Inſtantius perſeverabat, etiam in aquâ ad mentum uſque conſtituta, verbum illud continuans. Tum vir, nè amplius loqui poſſet, in puteum demerſit, tentans ſi eam mortis periculo à verborum pertinaciâ poſſet avertere. At illa, loquendi facultate ademptâ, etiam dum ſuffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat, nam manibus ſuper caput erectis, atque unguibus utriuſque pollicis conjunctis, ſaltem quo potuit geſtu, viro pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi conſueverant.

De eo qui uxorem in flumine peremptam quærebat.

ALter uxorem quæ in flumine perierat quærens, adversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cùm deorsum secundum aquæ cursum illam quærendam admoneret: Nequaquam hoc modo reperitur, inquit: Ita enim dum vixit, difficilis ac morosa fuit, reliquumq; moribus contraria ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote qui canículum sepelivit.

FRat sacerdos rusticanus in Thuscia admodum opulentus. Hic canículum sibi charum, cum mortuus esset, sepelivit in cœmeterio. Sensit hoc episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum vocat. Sacerdos qui animum episcopi satis noverat, quinquaginta aureos secum deferens, ad episcopum devenit. Qui sepulturam canis graviter accusans, jussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O pater, inquit, si noscéres prudentiam canículi, non mirareres si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vitâ, tum præcipuè in morte. Quidnam hoc est, ait Episcopus? Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciensq; egestatem tuam tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absolvit.

De Milite qui uxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorem litigiosam ac perversam: quæ quotidiè ad religiosum confessorem, vel (ut aiunt) devotum virum, querelas viri & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat objurgábatque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum, quâ factâ non dubitabat conventuram inter eos concordiam. Paruit eques. Et cum religiosus eum sua peccata explorare jussisset: Nequaquam est opus, inquit: quicquid enim unquam commisi, & multò plura etiam, ba uxore sæpius tibi recitata exierunt. Fa-

Facetiſſimum de ſene quedam qui Aſinum portavit ſuper ſe.

DIcebatur inter ſecretarios Pontificis, eos qui ad vulgi opinionem viverent, miſerrimâ premi ſervitute; cum nequaquam poſſibile eſſet, cum diverſa ſentirent, placere omnibus, diverſis diverſa probantibus. Tum quidam ad eam ſententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemaniâ ſcriptam factámque vidiſſet. Senem ait fuiſſe, qui cum adoleſcentulo filio, præcedente abſque onere aſello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiſcebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes ſenem culpârunt, quod aſellum nihil ferentem neq; pater, neq; filius aſcendiſſet, ſed vacuum onere ſinerent, cum alter præ ſenectute, alter præ ætate tenerâ, vehiculo egeret. Tum ſenex, adoleſcentem aſino impoſuit, ipſe pedibus iter faciens. Hoc alii conſpicientes culpârunt ſtultitiam ſeni, quod adoleſcente qui validior erat, ſuper aſinum poſito, ipſe ætate confectus pedibus aſellum ſequeretur. Is mutato conſilio, atque adoleſcente depoſito, ipſe aſinum aſcendit. Paululum verò progreſſus audivit alios ſe culpantes, quòd parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam ſervum poſt ſe traheret, ipſe aſello (qui pater erat) inſidens. His verbis permotus filium ſecum aſello ſuperimpoſuit, hoc pacto iter ſequens. Interrogatus autem ab aliis, an ſuus eſſet aſellus: cum annuiſſet, caſtigatus eſt verbis, quod ejus, tanquam alius, nullam curam haberet, minimè apti ad tantum onus, cum ſatis unus ad ferendum eſſe debuiſſet. Hic homo perturbatus tot ſententiis, cum neque vacuo aſello, neq; ambobus, neq; altero ſuperimpoſito, abſq; calumniâ progredi poſſit, tandem aſellum pedibus junctis ligavit, atq; baculo ſuſpenſum, ſuo filiiq; collo ſuperimpoſitum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem ſpectaculi ad riſum effuſis, ac ſtulti iam amborum, maximè verò patris increpantibus; indignatus ille, ſupra ripam fluminis conſiſtens, ligatum aſinum in flumen dejecit, atq; ità miſſo aſino domum rediit. Ità bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini ſatisfaciens, aſinum perdidit.

De

De Homine qui in ſomnio Aurum reperiebat.

AMicus quidam noſter aurum à ſe repertum noctu per ſomnium referebat in cœtu. Tum quidam, Vide nè tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in ſtercus cecidit. Cùm ſomnium narrari poſceremus, Vicinus, inquit, noſter ſomniavit, ductum ſe à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cum multum reperiſſet, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre, ſed ſigna locum, ut cognoſci à te ſolo queat. Cum alter, quo ſignaculo uteretur, peteret; Caca hic, inquit, dæmon, nam hoc maximè modo nullus hic aurum eſſe ſuſpicabitur, & tibi ſoli res nota erit. Annuit vir, & ſtatim expergefactus, ſenſit in lecto ventrem admodum laxâſſe. Inter fœtorem & ſtercus cum ſurrexiſſet, domo exiturus capiti capilitium ultimò impoſuit, in quo canis ea nocte ſtercus fecerat; iniquo fœtore permotus, inquinatum caput & cæſariem lavit. Ita aureum ſomnium in merdam rediit.

De deriſione hominis Porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidiſſet, viciniam ad cœnam invitaret. Quidam, quo pacto eam impenſam vitaret, compatrem conſulit. Dic (inquit ille) cras, porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et ſimul, nihil tale illo verente, quidam clam porcum nocte furto ſurripuit. Mane conſpiciens ſibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur, porcum ſibi furto ſurreptum. Tum alter Rectè, compater mi, ſapis, inquit; ita enim te docui loquuturum. Cum ille ſæpius & per omnes deos juraret id verum eſſe, bene agis reſpondebat, & ſecundum conſilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui reſpondebat, & ſanum conſilium dedi tibi. Tandem eluſus abiit.

De Vulpe à Ruſtico in palea abſconditâ.

VUlpes olim fugiens in venatione canes divertit ad ruſticum, qui in areâ triticum terebat, rogans ut à canibus ſe tueretur: & ſimul pollicita eſt nunquam ſe ejus pullos gallinaceos læſuram. Annuit ruſticus conditioni,

&

& ſumptis paleis ſurculâ vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens: rogabant autem ruſticum, nunquid vulpem fugientem vidiſſet, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam defugiſſe, vultu verò & oculis latere ſub paleis innuebat. Illi potius ad verba quam ad nutum reſpicientes, abierunt. Tum ruſticus detectâ vulpe, Serva inquit, modò promiſſa: nam verbis meis evaſiſti, cum dicerem abiiſſe. At illa, quæ ſibi timens per rimam inter paleas ruſticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuere, ſed actus ſatis mali.

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De Florentino qui Equum emerat.

NOtus mihi Florentinus, Romæ empturus neceſſariò equum, pactus eſt cum venditore, qui 25 aureos pretium carius equo poſtulabat: ſe 15 daturum in præſentiâ, reliquorum verò ſe debitorem ejus eſſe velle. Annuit venditor. Poſtridiè cum reſiduum poſceret, ſolutionem recuſans, Servabo conventa, emptor inquit: Pepigimus quidem ut debitor tuus ſim futurus: ſi autem tibi ſatisfecero, non ſum debitor tuus amplius futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

HOrtatus eſt Chriſtianus quendam infidelem Ægyptium, quocum ſibi diutina vitæ conſuetudo fuerat, cum is in Italiam veniſſet, ut ſemel intereſſet in Eccleſia dum miſſa ſolennis celebraretur. Aſſentitur ille, & miſſæ interfuit cum Chriſtianis. Rogatus deinde in cœtu, quid ſibi de ceremoniis, & ſolennitate officii videretur: reſpondit, Omnia rectè ex ordine, præter unum, ſibi videri: nullam enim charitatem in ea miſſa eſſe ſervatam; cum unus ſolùm, reliquis eſurientibus, comediſſet ac bibiſſet, nulla portione cibi ac potûs reliquis impenſa.

Facetum

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

TYrannus ad exhauriendum bona subditi qui se multa facturum jactitabat, sub gravi pœna præcepit, ut asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet jussus, decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem suscepisset. Ille amicos consolatus: Nihil timeo, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote Epiphania, an vir esset vel fœmina, ignorante.

SOcius quidam de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis sui. Sacerdos fuit, inquit qui populo nuncians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim, & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit vel fœmina; sed quisquis extiterit, à nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Cantilenâ Tabernario placitâ.

VIator quidam esuriens, cum divertisset ad cauponulam, ventrem cibo potúq; implevit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecuniâ contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere: & annè placeret, interrogavit. Cum abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hic viator, Dicam ergo nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura. & arrepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem quâ viatores uti consueverunt, *Metti mano alla borsa, & paga l'hoste*: Hoc est, Mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes. Tum vi-

viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaque absque solutione discessit.

De Sancti Antonii Fratre, & Laico, & Lupo.

REligiosus ex his quæstuariis qui pro sancto Antonio eleëmosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit cà pollicitatione, ut assereret omnes res suas, & oves præsertim, per eum annum salvas & incolumes fore. Hujusmodi rusticus promissis fidens cum oves licentius vagari permisisset, lupus plures ex eis comedit. Quâ ex re indignatus villicus, cum altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negavit se quidquam daturum, & simul quæstus est inanes ejus fuisse pollicitationes. Sciscitanti causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A lupo? inquit alter. Ohe, mala est bestia & absque fide. Cave tibi ab eo: non enim sanctum Antonium tantum, sed ipsum Christum, si posset, falleret.

Stultum est his fidere quorum exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda, de paucitate amicorum Dei, responsio.

AD ægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi morbo diutius torquebatur, accessit Religiosus, hortandi gratiâ, cui quidem, inter cætera consolationis verba, dixit, Solere Deum, quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mirum est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet: habiturus, si ità tractaret eos, etiam pauciores.

De Medico qui insanos curabat.

PLures colloquebantur de supervacuâ curâ (nè dicam stultitiam) eorum, qui canes & accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus, Rectè hos, inquit, risit stultus Mediolanensis Cum narrari fabulam poscèremus. Fuit, inquit, olim civis Mediolani, dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio hujusmodi: Habebat domi aream, & in ea lacunam aquæ fœtidæ

atque

atque obſcœnæ, in qua nudos ad palum ligavit eos qui inſani adducebantur, alios uſq; ad genua, alios inguinum tenus, nonnullos profundiùs, pro inſaniæ modo; ac eos tamdiu aqua & inedia macerabat, quoad viderentur ſani. Allatus eſt inter cæteros quidam, quem uſq; ad femur in aquam poſuit, qui poſt quindecim dies cœpit reſipiſcere ac curatorem rogare, ut ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu; ea tamen conditione, nè aream egrederetur. Cum diebus aliquot paruiſſet, ut univerſam domum perambularet, at exteriorem januam non egrederetur, permiſit: reliquis ſociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans verò aliquando ſuper oſtium (neque enim egredi audebat, timore lacunæ) advenientem equeſtrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex his qui ſagaces dicuntur, ad ſe vocavit; motus rei novitate; neque enim quæ ante inſaniam viderat, tenebat memoriâ; cum acceſſit juvenis, Heus tu, inquit ille, auſculta; oro, mihi, paucis, ſi liber, reſponde. Hoc quo veheris quid eſt; Et quamobrem illud tenes? Equus, inquit, & aucupii gratia. Tum deinceps, verum hoc quod manu geſtas quid vocatur? Et in qua re illo uteris? Accipiter reſpondit, & aucupio aptus querquedularum & perdicum. Tum alter, Hi qui te comitantur qui ſunt? age, & quid proſunt tibi? Canes ait, & quidem aucupio accommodati ad inveſtigandas aves. Hæ autem aves, quarum capiendarum cauſa tot res paras, cujus pretii ſunt, ſi in unum conferas totius anni capturam? Parum quid neſcio cum reſpondiſſet, & quod ſex aureos non excederent: ſubdit homo; Quænam eſt equi, canúmque & accipitris impenſa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus ſtultitiam equeſtris juveni; Ho, ho, inquit, abi hinc ocyùs oro atque adeo avola, antequam medicus domum redeat: nam ſi te hic compererit, veluti inſaniſſimum omnium qui vivunt, in lacunam ſuam conjiciet curandum cum cæteris mente captis, atque ultra omnes, uſque ad mentum in aquam ſummum collocabit.

Oſtendit

Oſtendit aucupii porro ſtudium ſummam eſſe dementiam, niſi aliquando, & ab opulentis exercitii gratiâ fiat.

Facetiſſimum conſilium Minacii ad Ruſticum.

RUſticus cum caſtaneam arborem ad excutiendos fructus aſcendiſſet, decidens ex ea coſtam effregit pectoris. Hunc ad conſulendum acceſſit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum ſe illi normam dixit, quâ ſervatâ nunquam ex arbore caderet. Vellem hoc antea iraquit æger, conſuluiſſes, attamen in futurum poterit prodeſſe. Tum Minacius, Fac ſemper, inquit, rè ſis celerior in deſcenſu quam in aſcenſu; ſed eâ quâ aſcendis tarditate, deſcendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Ejuſdem Minacii luſoris reſporſio.

IDem Minacius cum aliquando nummulos & veſtes inſuper ad taxillos luſiſſet (egens enim erat) flens ad oſtiolum tabernæ cujuſdam ſedebat. Videns mœrentem flentemque amicus, Quidnam eſt tibi? inquit. Nihil Minacius ait. Curnam ergo, ſi nihil habes, ploras? Hoc ſolum quod nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergo ſi nihil habes, ploras? ait. Ob hunc ipſam cauſam, reſpondit, quoniam nihil eſt mihi. Alter nihil cauſæ cur ploraret intelligebat: alter nihil ſibi reliquum ſupereſſe à ludo plorabat.

De Pauvere Monoculo qui frumentum empturus erat.

TEmpore quo Florentiæ ſumma aliquando erat annonæ caritas, acceſſit pauper luſcus ad forum, quoſdam ſextarios frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter ſuperveniens, quanti ſextarius frumenti venderetur:

Homi-

Hominis oculo, inquit, constat: designans his verbis annonæ caritatem. Hoc audiens sciolus, qui aderat, puer, Cur tu ergo ait, tam grandem saccum portâsti, cum non amplius quam unum sextarium possis emere.

Fabula Mancini

MAncinus vir rusticus oppidanus meus frumento ad Figignum castrum asellis vehendo exercebatur; quos ille complures ad vecturam sumebat. Cum ille semel à mercatu rediens, fessus è via, ascendisset asinum quendam præstantiorem, computatis in viâ asinis præibat, domo appropinquans; eoque quo vehebatur minimè annumerato, visum est ei unum deesse. Turbatus igitur, ac reliquis asinis uxori quos restitueret commendatis, confestim eo asino quo ferebatur ad mercatum septem millibus passuum retrocedit; quærensq; à singulis obviis an asinum quempiam amissum reperissent; cum omnes negarent, domum noctu mœrens, & dolens jacturam asini, rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus cum descendisset, illum, quem tanto studio & dolore quæsierat, asinum esse cognovit.

De illo qui aratrum super humerum portavit.

ALter, Pierus nomine, admodum incultus, cum usque ad meridiem arâsset, fessis bobus & ipse labore fatigatus, rediturus in opidum, aratrum super asellum alligat: deinde asellum, præmissis bobus, ascendit. Qui cum nimio onere gravatus sub pondere deficeret, sensit tandem Pierus asellum ire non posse. Tum descendens, atque aratrum super humerum ponens, rursum asellum ascendit, inquiens, Nunc rectè ambulare potes; non enim tu, sed ego aratrum fero.

FINIS.